

CRNA GORA
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

**Izvještaj o radu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih
integracija/Ministarstva vanjskih poslova u 2016.**

Podgorica, 17. marta 2017.

SADRŽAJ

REZIME	3
I - NATO I POLITIKA BEZBJEDNOSTI	8
<i>JACHANJE REGIONALNE I MEĐUNARODNE BEZBJEDNOSNE SARADNJE.....</i>	<i>11</i>
<i>OSTALE AKTIVNOSTI</i>	<i>11</i>
II - EVROPSKE INTEGRACIJE	14
<i>POLITIČKI DIJALOG.....</i>	<i>15</i>
<i>SPROVOĐENJE SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU</i>	<i>18</i>
<i>JAVNI SKUPOVI</i>	<i>22</i>
<i>PROGRAMI PODRŠKE EU</i>	<i>25</i>
III - BILATERALNI POSLOVI	27
IV - EKONOMSKA DIPLOMATIJA.....	53
<i>KOORDINACIJA EKONOMSKE DIPLOMATIJE</i>	<i>53</i>
<i>EKONOMSKA SARADNJA I INICIJATIVE.....</i>	<i>53</i>
<i>SARADNJA SA MEĐUNARODNIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA.....</i>	<i>57</i>
<i>AKTIVNOSTI DKP U OKVIRU PROSLAVE JUBILEJA 10 GODINA NEZAVISNOSTI</i>	<i>58</i>
<i>RAZVOJNA PODRŠKA I HUMANITARNA POMOĆ (KOJU CRNA GORA DOBIJA I PRUŽA)</i>	<i>60</i>
V - MULTILATERALNI POSLOVI I REGIONALNA SARADNJA.....	62
<i>UJEDINJENE NACIJE</i>	<i>62</i>
<i>OEBS I SAVJET EVROPE</i>	<i>75</i>
<i>III REGIONALNE ORGANIZACIJE I INICIJATIVE.....</i>	<i>82</i>
VI - KONZULARNI POSLOVI.....	84
VII - UPRAVA ZA DIJASPORU	86
VIII - MEĐUNARODNO-PRAVNI POSLOVI.....	89
<i>MEĐUNARODNE RESTRIKTIVNE MJERE</i>	<i>91</i>
IX ADMINISTRATIVNI KAPACITETI	92

REZIME

Organizacijske promjene uslovljene ranijim okončanjem mandata potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova i evropskih integracija Igora Lukšića, ali i ukupna dinamika dešavanja kako u zemlji i regionu, tako i u Evropi i u svijetu, koja je umnogome drugačija od prethodnih godina koje možemo ocijeniti kao relativno stabilne, dobrim dijelom su uticale na rad resora vanjskih poslova u 2016. Dodatno, nakon oktobarskih parlamentarnih izbora, **Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je u novom sazivu Vlade Crne Gore nastavilo da funkcioniše kroz dva resora, Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo evropskih poslova.** I pored toga, Ministarstvo je bilo vrlo posvećeno ispunjavanju vanjsko-političkih ciljeva Crne Gore, stvaranju preduslova za članstvo Crne Gore u NATO, evropskoj integraciji, regionalnoj povezanosti i dobrosusjedskoj saradnji, članstvu Crne Gore u međunarodnim organizacijama, promociji ekonomskih potencijala, zaštiti prava i interesa crnogorskih državljana i saradnji s iseljeništvom.

Kada je u pitanju **integracija u NATO**, Crna Gora je i nakon dobijanja pozivnice za članstvo krajem 2015, nastavila sa sprovođenjem reformi i pripremama za punopravno članstvo. Protekle godinu je, između ostalog, obilježilo održavanje pristupnih pregovora Crne Gore i NATO u Briselu, 14-15. februara, koji su uključili ekspertske razgovore o političko-odbrambenim, bezbjednosnim, pravnim i oblasti vojnih resursa. Tokom ovih sastanaka, Crna Gora je potvrdila spremnost da preuzme sve obaveze kao buduća članica Alijanse koje proizilaze iz Sjevernoatlantskog ugovora i Studije o proširenju NATO-a. Dodatno, Crna Gora se obavezala da će nastaviti da sprovodi reforme u ključnim oblastima i o tome kvartalno izvještava Alijansu. Ministarstvo vanjskih poslova je, u tom kontekstu, odigralo značajnu ulogu na planu međuresorne koordinacije i predstavljanja ostvarenih rezultata, kao i sveobuhvatne saradnje sa partnerima iz NATO.

Ubrzo zatim, na sastanku ministara vanjskih poslova država članica NATO-a, u Briselu, 19-20. maja, potpisan je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u od strane ministara vanjskih poslova dvadeset i osam zemalja članica. Potpisivanjem Protokola, otpočela je procedura ratifikacije u svim članicama i stekli uslovi da Crna Gora učestvuje u radu i aktivnostima Alijanse kao posmatrač/pozvana zemlja s pravom da za stolom iznese mišljenje, ali ne i da glasa. Ministarstvo vanjskih poslova je i u ovom kontekstu, održavalo redovnu komunikaciju sa predstavnicima zemalja članica NATO-a i imalo ključnu ulogu u praćenju procesa ratifikacije Pristupnog protokola (u toku 2016, 17 članica NATO-a ratifikovalo Protokol o pristupanju).

U svojstvu pozvane zemlje, Crna Gora je učestvovala na Samitu NATO-a koji je održan u Varšavi, 8-9. jula 2016. crnogorska delegacija, koju je predvodio predsjednik Vlade Milo Đukanović, prisustvovala je svim sastancima. Takođe, Crna Gora je učestvovala i na sastanku ministara odbrane Alijanse (26-27. oktobar u Briselu), kao i na sastanku ministara vanjskih poslova (6-7. decembar).

U susret formalizaciji članstva u NATO, Ministarstvo vanjskih poslova je u 2016. započelo aktivnosti na jačanju administrativno-tehničkih i bezbjednosnih kapaciteta.

Crna Gora je nastavila s realizacijom tekućih obaveza iz **evropske integracije** definisanih aktuelnim strategijskim dokumentima – Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016 – 2018 i Programom ekonomskih reformi 2016 - 2018. Realizovane su sve obaveze predviđene Programom Vlade za 2016. u dijelu procesa evropske integracije. U dijelu političkog dijaloga sa evropskim partnerima, od brojnih posjeta i kontakata između crnogorskih zvaničnika i predstavnika Evropske unije, izdvajaju se susreti s predsjednikom Evropskog savjeta Donaldom Tuskom, predsjednikom Evropske komisije Žan-Klodom Junkerom i visokom predstavnicom za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku EU Federikom Mogerini u martu 2016. Aktuelna dinamika pregovaračkog procesa nastavljena je otvaranjem 4 nova pregovaračka poglavlja na dvije održane Međuvladine konferencije: 12-Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika, 13-Ribarstvo, 11-Poljoprivreda i ruralni razvoj i 19-Socijalna politika i zapošljavanje, čime je bilans dosadašnjeg pregovaračkog procesa u 2016. zaokružen na 26 otvorenih poglavlja, od čega su dva privremeno zatvorena. Izvještaj EK o napretku Crne Gore za 2016. ponudio je procjenu napretka pristupnog procesa i sažetak operativnih mjera koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjavanja preporuka sadržanih u samom dokumentu, a u skladu sa novom metodologijom izvještavanja koja je od 2016. pored već obuhvaćenih oblasti (vladavina prava, reforma javne uprave i poglavlja 5, 18 i 32), proširena na pregovaračka poglavlja 1, 8, 14, 15 i odabrane djelove poglavlja 23, 24 i 27. U ocjeni napretka u prethodnih 12 mjeseci, pet pregovaračkih poglavlja je u 2016. bolje ocijenjeno, dok su u dijelu opšte spremnosti za članstvo, u odnosu na 2015. bolje ocijenjena četiri poglavlja. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je tokom 2016. nastavilo i s koordinacijom aktivnosti koje se odnose na Instrument pretpriprustne podrške (Ipa) i sprovođenje projekata u okviru I, II, III i IV komponente Ipe I (2007-2013), kao i dijela projekata obuhvaćenih programima Ipe II (2014-2020). Tokom 2016. nastavljeno je sprovođenje osam odobrenih projekata koji se finansiraju iz Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (ZIO). U dijelu programa prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima Crna Gora učestvuje u okviru 2007-2013, nastavljena je realizacija projekata u okviru bilateralnih prekograničnih programa i Jadranskog prekograničnog programa. U okviru bilateralnih programa prekogranične saradnje ugovoreno je 91,53% opredijeljenih sredstava, a isplaćeno 73,26%.

U 2016. nastavljene su intenzivne vanjsko-političke aktivnosti na daljem jačanju **bilateralnih odnosa** sa susjednim zemljama, članicama EU i NATO-a, kao i drugim politički i ekonomski najuticajnijim državama svijeta, a u funkciji ostvarivanja ključnih strateških prioriteta – članstva u NATO i EU. Te aktivnosti su sprovedene u uslovima vrlo dinamičnih procesa u regionu, kao i na širem evropskom i globalnom planu.

Realizovani susreti na najvišem nivou, političke konsultacije, inicirani i zaključeni bilateralni sporazumi, privredni skupovi i druge aktivnosti, svjedoče o tome da je Crna Gora bila i ostala važan regionalni, evropski i međunarodni partner.

Pokrenuta je izrada **Plana ekonomske i kulturne diplomatije**, kao i smjernica za ekonomsku diplomatiju. Pored toga, pokrenut je niz aktivnosti na obezbjeđivanju ekspertske podrške za dalji razvoj ovih oblasti i razmjenu iskustava sa Italijom, Slovačkom, Slovenijom, Hrvatskom, Bavarskom, Mađarskom, kako bi zaposleni i koordinatori mogli osmisliti i ostvariti najbolje prakse.

Pored redovnih kontakata i saradnje sa rezidentnim stranim ambasadama u Crnoj Gori, tokom 2016. bilo je više susreta sa stranim nerezidentnim ambasadorima, što je bila dobra prilika za informisanje o ekonomskim prioritetima i potencijalima za ulaganje i poslovanje u Crnoj Gori, te za razmjenu mišljenja o produbljivanju kako ekonomske, tako i kulturne saradnje. Ambasadori i predstavnici ambasada Argentine, Brazila, Gane, Izraela, Australije, Meksika i dr. posjetili su Podgoricu tokom 2016. i imali razgovore sa nadležnima u Generalnom direktoratu za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju, što je predstavljalo dobru priliku za sagledavanje ostvarene saradnje na polju ekonomije i kulture i pokretanje novih inicijativa od obostranog interesa.

S aspekta **multilateralne saradnje**, Crna Gora je nastavila realizaciju brojnih aktivnosti kroz članstvo u međunarodnim organizacijama.

U okviru uspješne saradnje sa sistemom **Ujedinjenih nacija**, u navedenom periodu, u definisanju i realizaciji naših prioriteta, pažljivo su praćeni prioriteti Organizacije Ujedinjenih nacija, koja se suočavala sa brojnim izazovima. Nastavljena je izbjeglička i migrantska kriza što je rezultiralo porastom broja izbjeglica u svijetu. Stanje u Siriji je pogoršano, posebno s humanitarnog aspekta, a nasilje je eskaliralo u Južnom Sudanu i Jemenu. Konsekventno je došlo do političke polarizacije na međunarodnoj sceni, što se, neminovno, odrazilo i na globalne stavove u oblasti ljudskih prava i razoružanja. S druge strane, proteklu godinu je obilježio početak implementacije Ciljeva održivog razvoja i stupanje na snagu Pariskog sporazuma o klimatskim promjenama.

Stalne misije Crne Gore pri UN (Njujork, Ženeva i Beč) su nastavile aktivno djelovanje i saradnju u okviru UN, prateći kako vanjsko-političke ciljeve Crne Gore, tako i programske okvire, tematske prioritete i akcione planove Organizacije. Naročitu pažnju su zaokupili izbori za generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, ne samo kroz davanje doprinosa pripremi i prezentaciji crnogorske kandidature za navedenu poziciju, već kroz kontinuirano praćenje cjelokupnog toka izbora koji se sprovodio u skladu s novim pravilima, a u kontekstu zahtjevnog procesa reforme sistema UN-a i revitalizacije rada Generalne skupštine, koji su usmjereni na prilagođavanje svjetske organizacije modernim demokratskim vrijednostima.

Intenzivno je praćen rad Savjeta bezbjednosti, Generalne skupštine i njenih šest komiteta, Programa i agencija UN, Ekonomskog i socijalnog savjeta, Kancelarije UN u Ženevi, Kancelarije Visokog komesara za ljudska prava, Kancelarije Visokog komesara za izbjeglice i svih drugih specijalizovanih agencija iz sistema UN. U sjedištu UN u Njujorku, Crna Gora je učestvovala u radu Komisije za izgradnju mira (PBC) i Izvršnog odbora UNDP/UNPFA/UNOPS, gdje je kofasilitirala usvajanje nekoliko odluka. Praćeni su i

programi, posebno UNICEF-a i UN ŽENE, kao i drugi programi, fondovi i agencije UN sistema sa sjedištem u Njujorku. Takođe, kao članica, Crna Gora je učestvovala u radu GLTB Core grupe, prijatelja medijacije, prijatelja Rezolucije 1540, CBRN, te Foruma malih država. Intenzivno su praćene aktivnosti u vezi sa centralnim temama na UN agendi: kriznim žaristima, mirovnim operacijama, razoružanjem i kontrolom naoružanja, od malog i lakog do nuklearnog, vladavinom prava, ljudskim pravima, humanitarnim pravom, implementacijom 2030 Agende održivog razvoja, finansijskim aspektima razvoja, saniranjem i prevencijom prirodnih i ljudskom rukom izazvanih katastrofa, ključnim posljedicama klimatskih promjena i sl. Stalna misija u Ženevi je u periodu januar-avgust 2016. potpredsjedavala pripremnim procesom za 2. Konferenciju strana ugovornica Ugovora o trgovini oružjem (ATT), a maja 2016. otpočela potpredsjedavanje 3. Skupštinom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEA-3), koje traje do decembra 2017.

U okviru **OEBS-a i Savjeta Evrope** inicirane i su brojne aktivnosti od značaja za stabilnost i demokratiju u širem kontekstu. Poseban fokus bio je na ukrajinskoj krizi i drugim pitanjima od regionalnog i globalnog značaja, poput migrantske krize, borbe protiv terorizma, jačanja demokratije, promocije vladavine prava i zaštite i unaprjeđenja ljudskih prava i fundamentalnih sloboda. Aktivnosti koje su sprovedene pod okriljem OEBS-a i Savjeta Evrope za Crnu Goru su bile od velikog značaja, imajući u vidu portfolio i mandat ovih organizacija u velikom broju pitanja koja su relevantna za tekuće procese integracije naše države u EU i NATO. U tom smislu, posebno je bilo važno angažovanje dugoročne posmatračke misije OEBS/ODIHR-a na oktoborskim parlamentarnim izborima u Crnoj Gori, na poziv crnogorskih vlasti. Privremeni i konačni izvještaji posmatračke misije OEBS/ODIHR su verifikovali da su parlamentarni izbori bili fer i demokratski, i da su generalno poštovali osnovne slobode. Ove nalaze su podržali EU i ostali međunarodni akteri. Pored toga, saradnja Crne Gore sa ovim organizacijama dodatno dobija na težini u svjetlu činjenica da se EU, odnosno EK u značajnoj mjeri oslanja na nalaze i mišljenja ovih organizacija kada procjenjuje napredak država u razvoju funkcionalne demokratije, naročito u oblastima kao što su vladavina prava, ljudska prava i osnovne slobode (uključujući slobodu medija), izborni procesi i dr. Intenziviranje saradnje između OEBS-a i NATO u oblasti kontrole naoružanja, i u tom cilju imenovanje specijalne predstavnice generalnog sekretara NATO-a za saradnju s OEBS-om, predstavlja još jednu važnu dimenziju.

Kada je u pitanju **konzularna zaštita državljana Crne Gore**, obrađeno je oko 12.337 predmeta, od kojih je svaki u prosjeku obrađen po 4 puta. Najveći broj predmeta se odnosio na uobičajene konzularne usluge: vize, legalizacije, međunarodnu pravnu pomoć, dostavu dokumenata, obavještanje stranih DKP, provjeru državljanškog statusa, pribavljanje različitih potvrda, provjeru autentičnosti sertifikata i diploma, obezbjeđivanje diplomatskog odobrenja za strane i domaće državne vazduhoplove i brodove, oslobađanje od PDV i akciza za strane diplomate i druge subjekte na osnovu međunarodnih ugovora i aktivnosti na zaštiti konzularnih interesa naših državljana u inostranstvu.

Paralelno sa navedenim aktivnostima, rješavana su i druga konzularna pitanja: državljanstvo, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, regulisanje prava na penzije iz drugih država, hapšenja, ekstradicije, smrtni slučajevi, potrage i dr.

Pored uobičajenih konzularnih poslova, tokom 2016. je rađeno na pripremi izmjene i dopune Uredbe o viznom režimu u skladu s Šengenskim pravilima i nacionalnim interesima, utvrđivanju tekstova sporazuma o uzajamnom ukidanju viza za diplomatske i službene pasoše sa određenim zemljama, učestvovano u formulisanju određenih izmjena u Zakonu o strancima.

Učestvujući u radnim grupama MUP za implementaciju Šengenskog akcionog plana nadležni direktorat MVP je dao značajan doprinos mjerama i aktivnostima na ispunjavanju standarda EU u viznoj politici i na ostvarivanju kriterijuma iz poglavlja 23 i 24 (bezbjednost i vladavina prava).

Kada je u pitanju **saradnja sa iseljenicima**, nastavili smo da sprovodimo aktivnosti, posebno na jačanju institucionalnog i zakonodavnog okvira unaprijeđivanja saradnje sa iseljenicima.

I - NATO I POLITIKA BEZBJEDNOSTI

AKTIVNOSTI U OKVIRU FORMALIZACIJE ČLANSTVA CRNE GORE U NATO

Crna Gora je i nakon dobijanja pozivnice za članstvo u NATO nastavila sa sprovođenjem reformi i pripremama za punopravno članstvo. Nakon što je generalni sekretar NATO-a Jens Stoltenberg, krajem decembra 2015. i formalno uputio pismo potpredsjedniku Vlade i ministru vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore Igoru Lukšiću, otpočeo je proces pristupanja Crne Gore Alijansi.

Pristupni pregovori koji su održani u 14-15. februara 2016. u sjedištu NATO-a u Briselu uključili su ekspertske razgovore o političko-odbrambenim, bezbjednosnim, pravnim i oblasti vojnih resursa. **Tokom ovih sastanaka, Crna Gora je potvrdila spremnost da preuzme sve obaveze kao buduća članica Alijanse koje proizilaze iz Sjevernoatlantskog ugovora i Studije o proširenju NATO-a.** Dodatno, Crna Gora se obavezala da će nastaviti da sprovodi reforme u ključnim oblastima, sa fokusom na vladavini prava, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala i jačanju podrške za članstvo, i o tome redovno (kvartalno, u vidu non-papera) izvještava Alijansu.

U skladu s predviđenom procedurom nakon okončanja pristupnih razgovora, **potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Igor Lukšić uputio je 24. marta 2016. Pismo namjere generalnom sekretaru NATO-a Jensu Stoltenbergu** kojim Crna Gora izražava interes da pristupi Alijansi i spremnost da poštuje političke i vojne obaveze sadržane u Vašingtonskom sporazumu i Studiji o proširenju NATO 1995. Slanje Pisma namjere je bio suštinski važan korak za stvaranje uslova za ulazak u samu završnicu integracionog procesa i dodatna potvrda poštovanja obaveza koje proističu iz članstva.

Još jedan važan korak za Crnu Goru na putu ka punopravnom članstvu uslijedio je na **sastanku ministara vanjskih poslova, održanom 19-20. maja u Briselu, na kojem je potpisan Protokol o pristupanju za članstvo Crne Gore u NATO.** Protokol se obično potpisuje na nivou ambasadora pri NATO, ali je u slučaju Crne Gore napravljen izuzetak, što je dodatna potvrda posvećenosti država članica daljim koracima u pristupanju Crne Gore Alijansi. Ceremoniji potpisivanja Protokola prisustvovao je predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović.

Nakon potpisivanja Pristupnog protokola takođe je otpočela ratifikacija u svih 28 država članica NATO-a, što predstavlja veoma snažan politički signal za Crnu Goru i njeni integracioni put. Ovo je, ujedno i završni korak NATO-a u pogledu formalizovanja članstva Crne Gore. Do sada je 25 članica Alijanse ratifikovalo Pristupni protokol (Island, Slovenija, Mađarska, Slovačka, Albanija, Bugarska, Poljska, Turska, Rumunija, Letonija, Estonija, Velika Britanija, Litvanija, Hrvatska, Belgija, Luksemburg, Danska, Norveška, Italija, Češka, Portugalija, Grčka, Francuska Njemačka i Kanada). Očekujemo **brz završetak ratifikacione procedure u preostale tri članice** (SAD, Holandija i Španija).

Potpisivanjem Protokola o pristupanju 19. maja 2016. značajno se povećala i potreba za dostizanjem neophodnih administrativno-tehničkih standarda, koje ispunjavaju i kontinuirano unapređuju sve zemlje-članice kako u funkcionisanju Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti, tako vezano i za Misiju Crne Gore pri NATO i druge relevantne institucije u zemlji.

POSJETE ZVANIČNIKA CRNE GORE SJEDIŠTU NATO I UČEŠĆE NA SKUPOVIMA

Potpisivanjem Protokola stekli su se uslovi da Crna Gora učestvuje u radu i aktivnostima Alijanse kao pozvana zemlja koja ima pravo da za stolom iznese mišljenje, ali ne i da glasa. Pravo glasa dobija kada postane članica. Status pozvane zemlje omogućava da se adekvatno pripremimo za obaveze koje donosi učlanjenje u NATO. To podrazumijeva kako jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta, tako i sticanje novih znanja koja na dnevnoj osnovi inkorporiramo u institucionalni sistem.

U svojstvu pozvane zemlje, Crna Gora je učestvovala na **Samitu NATO-a koji je održan u Varšavi**, 8-9. jula 2016. U prvoj rečenici Završne deklaracije Samita u Varšavi istaknut je značaj buduće članice Alijanse: *„Mi, šefovi država i vlada zemalja članica Sjeverno-atlantskog saveza, okupili smo se u Varšavi u odlučujućem trenutku za bezbjednost naših naroda i stanovništva. Drago nam je da nam se pridružila Crna Gora, koju smo pozvali da postane 29. članica naše Alijanse.“*

Crnogorska delegacija, koju je predvodio predsjednik Vlade Milo Đukanović, prisustvovala je svim sastancima dvodnevnog Samita, što je bila prilika da Crna Gora po prvi put na najvišem mogućem nivou razmijeni mišljenje o najznačajnijim svjetskim političkim i bezbjednosnim pitanjima: konceptu odbrane i odvratanja; projektovanju stabilnosti van granica NATO-a; sajber odbrani; civilnoj spremnosti; unapređenju koncepta odbrane od napada balističkih raketa; jačanju saradnje sa EU, te nastavku angažmana u Avganistanu. I ovom prilikom je istaknuto da Crna Gora nastavlja da doprinosi globalnom miru i sigurnosti učešćem u misiji „Odlučna podrška“ i kontribucijama Avganistanskim nacionalnim snagama odbrane i bezbjednosti (ANDSF).“

Nakon Samita u Varšavi, Crna Gora je **učestvovala i na sastanku ministara odbrane Alijanse (26-27. oktobar u Briselu), kao i na sastanku ministara vanjskih poslova (06-07. decembar)**. Glavne teme ovih sastanaka bile su aktuelna bezbjednosna situacija na evro-atlantskom prostoru i šire, kao i implementacija odluka sa Samita. Osim učešća na svim sesijama, ministarski sastanci Alijanse bili su prilika i za brojne bilateralne susrete. Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović se na marginama sastanka u Briselu 6-7. decembra susreo sa ministrima vanjskih poslova Velike Britanije, Grčke, Češke, Belgije, Norveške, Slovenije, Portugala, a upriličen je i trilateralni sastanak sa ministrima vanjskih poslova Hrvatske i Albanije.

POSJETE ZVANIČNIKA NATO-a CRNOJ GORI

Zamjenica generalnog sekretara NATO-a Rouz Gotemeler boravila je 3-4. novembra u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori. Tom prilikom, Gotemeler se sastala sa predsjednikom

Vlade Crne Gore Milom Đukanovićem, potpredsjednikom Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku Duškom Markovićem i ministarkom odbrane Milicom Pejanović-Đurišić. Gotemeler je sa sagovornicima razmijenila mišljenja o procesu evro-atlantske integracije Crne Gore, kao i o aktuelnoj političkoj i bezbjednosnoj situaciji u regionu i Evropi. Izrazila je čvrsto uvjerenje da će Crna Gora na proljeće 2017. postati nova članica Alijanse.

Osim sastanaka sa visokim zvaničnicima, Gotemeler je održala predavanje studentima Univerziteta Crne Gore, a takođe je učestvovala i u ceremoniji zvaničnog zatvaranja vježbe „Crna Gora 2016“, koju je organizovao Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore u saradnji sa Evro-atlantskim centrom za koordinaciju odgovora na prirodne katastrofe (EADRCC).

U sastavu delegacije Alijanse predvođene zamjenicom Gotemeler bio je i zamjenik pomoćnika generalnog sekretara NATO-a za operacije Džon Manza, koji je u sklopu posjete održao bilateralni sastanak sa predstavnicima Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti MVP.

Crnu Goru su posjetili i visoki vojni zvaničnici NATO-a. U februaru je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori boravio tadašnji vrhovni saveznički komandant za Evropu Filip Bridlav, a u septembru vrhovni saveznički komandant za transformaciju Denis Mersije.

UČEŠĆE CRNE GORE U OPERACIJAMA NATO-a I MEĐUNARODNIM MIROVNIM MISIJAMA

Crna Gora je **nastavila sa učešćem u misiji „Odlučna podrška“ u Avganistanu**, gdje se trenutno nalazi **VI kontingent Vojske Crne Gore, koji broji 18 vojnika**. Tri vojnika su raspoređena na štabnoj dužnosti u Operativnom centru-SAROC, kao dio zajedničkog tima Američko-jadranske povelje (A5). Pored aktivnog učešća u misiji, **Crna Gora doprinosi i održivosti Avganistanskih snaga bezbjednosti i odbrane (ANDSF)**.

Pored angažovanja u misiji „Odlučna podrška“, pripadnici Vojske Crne Gore su angažovani i u operaciji EU-NAVFOR Atalanta u Somaliji, misiji EU u Maliju, kao i misiji UN u Zapadnoj Sahari. Posvećenost Crne Gore regionalnom i globalnom miru i stabilnosti pokazuje se i kroz učešće pripadnika Ministarstva odbrane Crne Gore u posmatračkoj misiji u Ukrajini, u okviru inspeksijskih timova SAD i Kanade.

GLOBALNA KOALICIJA ZA BORBU PROTIV ISIL-DAESH-a

Imajući u vidu da terorizam predstavlja jednu od najvećih prijetnji miru i stabilnosti, **Crna Gora se krajem 2014. priključila Globalnoj koaliciji za borbu protiv ISIL/DAESH-a**. Predstavници nadležnog direktorata redovno su u toku 2016. učestvovali na sastancima Radne grupe o stranim borbama – teroristima (Working Group on Foreign Terrorist Fighters) kojom kopredsjedavaju Turska i Holandija. Sastanci su održani u Briselu (jun) i Antaliji (novembar 2016).

JACANJE REGIONALNE I MEĐUNARODNE BEZBJEDNOSNE SARADNJE

Državni sekretar za politička pitanja ambasador Vera Joličić-Kuliš učestvovala je 16. septembra na sastanku političkih direktora članica Američko-jadranske Povelje -A5, održanom na marginama zasijedanja Generalne skupštine UN-a u Njujorku.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je 15. decembra u Zagrebu na sastanku Partnerske komisije A5 na nivou ministara vanjskih poslova, kada je Hrvatska završila jednogodišnje predsjedavanje u okviru A5. Glavne teme razgovora na ministarskom sastanku Partnerske komisije bile su političko-bezbjednosna situacija u Jugoistočnoj Evropi i status evro-atlantskih integracija regionalnih aspiranata. Takođe, imajući u vidu da se radilo o posljednjem sastanku Partnerske komisije kojim je predsjedavala Hrvatska, učesnici su iskoristili priliku da čestitaju toj državi na uspješnom jednogodišnjem predsjedavanju. Američko-jadranskom poveljom 2017. predsjedava Republika Makedonija.

Na marginama sastanka ministara vanjskih poslova NATO-a u Briselu 6-7. decembra, došlo je do prvog neformalnog sastanka „Jadranske trilaterale“, regionalne inicijative za jačanje političke, bezbjednosne i ekonomske saradnje tri jadranske zemlje - Crne Gore, Hrvatske i Albanije, pokrenute od strane Hrvatske. Tri države su se saglasile da inicijativu formalizuju, a prvi zvanični sastanak Trilaterale održan je u Splitu 10. februara 2017.

Crna Gora je aktivno učestvovala i u radu **Procesa saradnje ministara odbrane Jugoistočne Evrope-SEDM.**

OSTALE AKTIVNOSTI

Predsjednik Vlade Milo Đukanović predvodio je crnogorsku delegaciju na 52. Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji 12-14. februara 2016. koja se bavi aktuelnim bezbjednosnim temama i izazovima u svijetu. U sklopu Konferencije, predsjednik Vlade je učestvovao na panel-diskusiji „Ka evro-atlantskim integracijama u Jugoistočnoj Evropi“, a ko-panelisti su bili predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Makedonije Đorđe Ivanov, predsjednik Vlade Republike Srbije Aleksandar Vučić i predsjednik Vlade Kosova Isa Mustafa.

Nastavljena je i praksa redovnog učešća predstavnika Ministarstva na sastancima šefova misija država članica NATO-a u Crnoj Gori (HoMs), koje organizuje Ambasada Mađarske, kao kontakt ambasada za NATO. Nacionalni koordinator za NATO Vesko Garčević učestvovao je na sastanku u februaru, dok se ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović obratio ambasadorima na sastanku održanom u decembru.

Delegacija Skupštine Crne Gore učestvovala je na Proljećnjem zasijedanju Parlamentarne skupštine NATO-a (PS) u Tirani 27-30. maja, kao i na redovnom godišnjem zasijedanju PS u Istanbulu 18-21. novembra 2016. Zasijedanje PS u Tirani je za Crnu Goru bilo posebno značajno jer je uslijedilo neposredno nakon potpisivanja Pristupnog protokola. Tom prilikom, plenarnoj sjednici PS NATO-a obratio se i predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović, koji je istakao da je članstvo Crne Gore u

NATO garancija njene sigurnosti, suvereniteta i mogućnosti da sama odlučuje o svojoj budućnosti.

Pored ovih aktivnosti, poslanici Skupštine Crne Gore su učestvovali i na brojnim seminarima i konferencijama u organizaciji PS NATO, kao i na sastanku Podkomiteta za demokratsko upravljanje Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti, održanom u Beogradu i Sarajevu 7-10. marta 2016.

Predsjednik Vlade Milo Đukanović otvorio je V To Be Secure Forum (2BS) "Buduće perspektive globalne bezbjednosne strukture", koji je održan 5-7. maja 2016. u Budvi u organizaciji Atlantskog saveza Crne Gore, a pod pokroviteljstvom Vlade Crne Gore. 2BS Forum se na godišnjoj osnovi, na visokom nivou, bavi pitanjima globalne, transatlantske i bezbjednosti u JIE, i okuplja veliki broj visokih zvaničnika i eksperata iz oblasti bezbjednosne politike. Na Forumu su, između ostalih, učestvovali i predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Republike Slovenije Borut Pahor, potpredsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković i zamjenik generalnog sekretara NATO-a Aleksander Veršbau.

VIII Regionalni evroatlantski kamp (REACT), održan je od 5-9. septembra na Ivanovim Koritima (Opština Cetinje), u organizaciji NVO Alfa Centar iz Nikšića. Centralna tema skupa bila je finalizacija procesa evro-atlantskih integracija Crne Gore u kontekstu obilježavanja desetogodišnjice nezavisnosti Crne Gore. Na skupu su, između ostalih, govorili potpredsjednik Vlade Crne Gore Petar Ivanović, šef Odsjeka NATO-a za javnu diplomatiju Robert Pšel, komandant NATO-štaba u Sarajevu Žizela Vilc i ambasadori SAD, Mađarske i Rumunije u Crnoj Gori. Direktor Direkcije za NATO Jovana Bogojević je, kao predstavnik Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti MVP, učestvovala kao panelista na diskusiji o jačanju administrativno-tehničkih kapaciteta institucija Crne Gore pred formalizaciju članstva u NATO.

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti je održao više bilateralnih konsultacija koje su bile posvećene saradnji u oblasti evro-atlantskih integracija. U toku 2016. konsultacije su na odgovarajućem nivou obavljene sa MVP Slovačke, Mađarske i Litvanije. Održavana je i redovna komunikacija sa ostalim članicama i partnerima Alijanse, posebno vezano za proces ratifikacije Protokola o pristupanju Crne Gore Alijansi.

Ministarstvo je u toku 2016. intenzivno sarađivalo sa Ambasadom Republike Mađarske u Podgorici, koja je početkom 2015. preuzela ulogu NATO kontakt ambasade za Crnu Goru. U saradnji sa Ambasadom Mađarske realizovane su brojne zajedničke aktivnosti u oblasti evroatlantskih integracija. Jedna od najvažnijih je **bilo četvoromjesečno učešće mađarskog diplomate visokog ranga Tamaša Talpaija**, u kapacitetu eksperta, u radu Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti MVP. Angažman Talpaija je bio usmjeren na pripremu funkcionisanja Ministarstva vanjskih poslova nakon što Crna Gora postane članica.

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti je takođe učestvovao u organizaciji velike vježbe „Crna Gora 2016“ iz oblasti civilnog planiranja u vanrednim situacijama. Vježba je organizovana u saradnji Direktorata za vanredne situacije MUP-a

Crne Gore i Evro-atlantskog centra za koordinaciju odgovora na prirodne katastrofe (EADRCC). Na vježbi, održanoj u periodu od 30. oktobra do 4. novembra 2016, učestvovalo je više od 660 učesnika iz 26 članica i partnera NATO-a.

UČEŠĆE U JAVNOM DIJALOGU

U oblasti javnog dijaloga, Ministarstvo je aktivno sarađivalo sa nacionalnim koordinatorom za NATO i kroz učešće predstavnika u radu Komunikacionog tima Savjeta za članstvo u NATO. Realizovane su brojne aktivnosti sa predstavnicima različitih segmenta crnogorskog društva, u cilju punog i objektivnog informisanja građana o procesu evroatlantske integracije Crne Gore.

SARADNJA SA NACIONALNIM INTER-RESORNIM TIJELIMA I UČEŠĆE U NJIHOVOM RADU

Crna Gora (MVPEI i MO) kroz koordinaciju rada Inter-resorne komisije za članstvo Crne Gore u NATO-u (IRK) redovno (kvartalno) izvještava NATO o reformskim procesima. U toku 2016. IRK je sačinila dva ovakva izvještaja (jun i oktobar) i započela rad na trećem, koji je Alijansi dostavljen u januaru 2017.

MVP koordinira i rad Ekspertske radne grupe za pravna pitanja, koja se bavi usaglašavanjem zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom NATO-a. Crna Gora je u 2016. već započela sa izradom predloga zakona kojim će, nakon usvajanja, pomenuta pravna tekovina Alijanse biti inkorporirana u nacionalni pravni sistem.

ZAŠTITA TAJNIH PODATAKA

U sklopu nadležnog direktorata, kao posebna organizaciona jedinica, kontinuirano funkcioniše i Registar tajnih podataka Ministarstva (RTP), ostvarujući saradnju sa ostalim nadležnim institucijama u okviru nacionalnog sistema zaštite i razmjene tajnih podataka.

OBUKE I USAVRŠAVANJA

U susret učlanjenju Crne Gore u NATO, nadležni direktorat je aktivno učestvovao u realizaciji niza obuka za državne službenike **"Bezbjednosna kultura u radu državnih organa"**, u organizaciji Uprave za kadrove i Komunikacionog tima Savjeta za članstvo u NATO, a u saradnji sa Direkcijom za zaštitu tajnih podataka, Agencijom za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvom odbrane, kao i domaćim i inostranim ekspertima i predstavnicima akademske zajednice.

Predstavnici Ministarstva su pohađali seminare i konfrerencije iz oblasti, međunarodnih odnosa, bezbjednosti i odbrane u okviru Evropskog centra za bezbjednosne studije Džordž Maršal u Garmiš-Partenkirhenu (Njemačka), kao i Regionalnog centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC). Učestvovali su i na NATO-info danu o borbi protiv terorizma (15. novembar 2016.) na kom je predstavljena strategija i aktivnosti Alijanse u ovoj oblasti.

II - EVROPSKE INTEGRACIJE

Otvaranjem pregovaračkih poglavlja 12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika i 13 - Ribarstvo na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, održanoj u Briselu 30. juna 2016. i poglavlja 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj i 19 - Socijalna politika i zapošljavanje na Međuvladinoj konferenciji održanoj u Briselu 13. decembra 2016. **ukupan bilans Crne Gore u pregovaračkom procesu stigao je do 26 otvorenih poglavlja, od čega su dva privremeno zatvorena.**

Vlada je 3. marta 2016. na predlog MVPEI usvojila Pregovaračku poziciju za 19. poglavlje – Socijalna politika i zapošljavanje i za 12. poglavlje – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor; 10. marta 2016. Pregovaračku poziciju za 11. poglavlje – Poljoprivreda i ruralni razvoj i 23. juna 2016. Pregovaračku poziciju za 22. poglavlje – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata. Vlada Crne Gore usvojila je 20. oktobra 2016. i predala pregovaračku poziciju za 1. poglavlje – Sloboda kretanja robe. Takođe, Vlada Crne Gore je 20. oktobra 2016. usvojila i Akcioni plan za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta da bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju od dana pristupanja, čime je ispunjeno završno mjerilo u pregovaračkom poglavlju 30 – Vanjski odnosi.

Održano je šest **sastanaka o završnim mjerilima** i to za poglavlja 9 – Finansijske usluge, 14 – Saobraćajna politika, 15 – Energetika, 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, 12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika i 13- Ribarstvo, **sastanci o početnim mjerilima** za 27. poglavlje – Životna sredina, kao i **tehnički sastanci o daljim aktivnostima** u pregovorima u 2. poglavlju – Sloboda kretanja radnika i 3. poglavlju – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

Kolegijum za pregovore, za koji je MVPEI pružao logističku podršku, održao je tri sjednice: na prvoj sjednici održanoj 17. marta 2016. razmotrena je dinamika pregovora s posebnim akcentom na vladavinu prava i preostala poglavlja s početnim mjerilima, kao i dva izvještaja o poglavlju; na drugoj sjednici održanoj 21. jula 2016. razmatrane tekuće i planirane aktivnosti u zakonodavnom i institucionalnom dijelu u poglavljima 8 - Konkurencija i 27 - Životna sredina i naporu u pravcu ispunjavanja uslova za otvaranje ova dva poglavlja, dok su na trećoj sjednici od 27. decembra 2016. razmotrene dosadašnje aktivnosti i dalje obaveze u oblasti vladavine prava u pravcu intenzivnijeg postizanja očekivanog bilansa ostvarenih rezultata, kao i status ispunjenosti početnih mjerila u poglavljima 8 - Konkurencija i 17 - Ekonomska i monetarna unija, u interesu otvaranja pregovora u tim poglavljima.

Pregovaračka grupa je 27. maja 2016. održala XVIII sjednicu na kojoj je razmotrena dinamika pregovora po svim poglavljima pravne tekovine.

Drugi polugodišnji izvještaj o realizaciji adaptiranih akcionih planova za poglavlja 23 i 24, peti po redu od početka izvještavanja, usvojen je 21. januara 2016. U AP 23 od ukupno prispjelih 409 mjera, realizovano je ili se u kontinuitetu realizuju 342 mjere odnosno 84%. U AP 24 od ukupno 281 dospjele mjere, realizovane su ili se realizuju u kontinuitetu 244 mjere ili 87%. Vlada je 28. jula 2016. usvojila Treći polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionih planova za realizaciju adaptiranih akcionih planova za poglavlja 23 i 24 za period januar-jun 2016. Od ukupno 242 prispjele mjere u Akcionom planu za 23. poglavlje realizovano je ili je u procesu realizacije bilo 197 mjera odnosno 81%. Iz Akcionog plana za 24. poglavlje za realizaciju je dospjelo ukupno 186 mjera, od čega su realizovane 64 mjere (34%), dok je u toku bila realizacija 85 mjera (46 %).

Evropska komisija je nastavila s praćenjem postignutog napretka u vladavini prava posredstvom relevantnih ekspertskih misija. **Tako je u izvještajnom periodu MVPEI realizovalo osam ekspertskih misija** u oblasti vladavine prava: na temu administrativnih kapaciteta Ministarstva za ljudska i manjinska prava (18-22. aprila 2016), o slobodi medija (24-27. maja i 30. maja -2. juna 2016), u oblasti vanjskih granica (28. juna - 1. jula 2016.), u oblasti prevencije korupcije u oblasti obrazovanja (24 - 28. oktobra 2016.), u domenu funkcionisanja Tužilačkog i Sudskog savjeta (2 - 4. novembra 2016.), na temu administrativnih kapaciteta Zaštitnika ljudskih prava i sloboda (21 - 25. novembra 2016.), sistema izvršenja (5 - 8. decembra 2016.) i integracije Roma (19 - 23. decembra 2016.).

POLITIČKI DIJALOG

Tokom 2016. nastavljen je politički dijalog s evropskim partnerima o pitanjima ključnim za dalji tok i intenzitet pregovaračkog procesa. U pripremi i organizaciji ovih sastanaka je učestvovalo MVPEI:

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović je primio 19. maja 2016. delegaciju Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje, koju je predvodila kopredsjedavajuća Odbora Analiz Dodz (Anneliese Dodds). Delegaciju POSP-a primio je u odvojenu posjetu potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku Duško Marković.

Članovi Radne grupe za proširenje u Savjetu Evropske unije (COELA) sastali su se 23. maja 2016. s predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem, predsjednikom Vlade Crne Gore Milom Đukanovićem, državnim sekretarom za evropske integracije i glavnim pregovaračem ambasadorom Aleksandrom Andrijom Pejovićem i članovima Pregovaračke grupe za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore EU.

12-13. februara 2016. predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović učestvovao je na Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji. Na marginama konferencije premijer Đukanović susreo se sa predsjednikom Odbora Bundestaga za poslove EU Ginterom Krihbaumom, predsjednikom Poljske Andžejom Dudom i komesarom Evropske komisije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Johanesom Hanom a bio je i jedan od govornika na

panel-diskusiji u okviru konferencije pod nazivom „Ka evro-atlantskim integracijama u Jugoistočnoj Evropi“.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović primio je 19. februara 2016. ministra vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske Mira Kovača, koji je boravio u prvoj zvaničnoj posjeti Crnoj Gori. Sa ministrom Kovačem se odvojeno susreo i potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Igor Lukšić.

22. februara 2016. predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović je prisustvovao u Londonu investicionom samitu u organizaciji Evropske banke za obnovu i razvoj pod nazivom: „Investiranje u Zapadni Balkan“, kojom prilikom se sastao sa predsjednikom Evropske banke za obnovu i razvoj Sumom Čakrabartijem (Suma Chakrabarti).

Tokom dvodnevne posjete Briselu, predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović se susreo 28. marta 2016. sa predsjednikom Evropskog savjeta Donaldom Tuskom i predsjednikom Evropske komisije Žan-Klodom Junkerom i 29. marta 2016. sa visokom predstavnicom za spoljne poslove i bezbjednosnu politiku EU Federikom Mogerini i izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru Čarlsom Tanokom.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović je razgovarao 19. maja 2016. u Briselu, sa komesarom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Johanom Hanom.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović se susreo 20. maja 2016. sa ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke Republike Miroslavom Lajčakom. Ministra Lajčaka su u odvojene posjete primili 20. maja 2016. ministri odbrane i unutrašnjih poslova prof. dr Milica Pejanović Đurišić i Goran Danilović i potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku Duško Marković. Razgovoru potpredsjednika Markovića sa ministrom Lajčakom prisustvovao je i ministar rada i socijalnog staranja Boris Marić, kojom prilikom je potpisao bilateralni Sporazum Crne Gore i Republike Slovačke o socijalnom osiguranju.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović se susreo 21. maja 2016. sa predsjednikom Evropskog savjeta Donaldom Tuskom.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović je učestvovao 4. jula 2016. na Samitu „Pariz Balkan 2016“, na poziv francuskog predsjednika Fransoa Olanda (François Hollande). Premijer Đukanović je, ovom prilikom, zajedno sa kolegama iz regiona, potpisao **Sporazum o osnivanju Regionalne Kancelarije za saradnju mladih Zapadnog Balkana (RYCO)**. Na marginama samita održani su sastanci šefova diplomatija na kojem je učestvovao državni sekretar za evropske integracije Aleksandar Andrija Pejović, ministara ekonomije na kojem je učestvovao ministar ekonomije Vladimir Kavarić i Forum mladih na kojem je učestvovao ministar prosvjete Predrag Bošković.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović je boravio 15. septembra 2016. u Strazburu, gdje je učestvovao na sastanku Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta i prisustvovao inauguralnom sastanku Grupe prijatelja Crne Gore u Evropskom parlamentu. Premijer Đukanović se tokom boravka u Strazburu susreo i sa generalnim sekretarom Savjeta Evrope Torbjornom Jaglandom.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović se susreo 12. oktobra 2016. s potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova Republike Slovačke *Miroslavom Lajčakom* (Miroslav Lajčák), koji je u svojstvu predsjedavajućeg Savjeta za vanjske poslove EU bio gost na redovnim godišnjim ambadorskim konsultacijama u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović je primio 9. novembra 2016. šefa Delegacije EU u Crnoj Gori ambasadora Ajva Orava koji mu je uručio Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016.

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković je razgovarao 8. decembra 2016. s evropskim komesarom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Johanom Hahn (Johannes Hahn). Ministar za evropske poslove Aleksandar Andrija Pejović i direktorica za Zapadni Balkan u Generalnoj direkciji Evropske komisije za susjedstvo i pregovore o proširenju Henoveva Ruis Kalavera (Genoveva Ruiz Calavera) parafirali su tom prilikom, u prisustvu predsjednika Vlade Crne Gore i komesara za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, Finansijski sporazum Crne Gore i Evropske komisije za IPA 2016. kojim Evropska unija dodjeljuje Crnoj Gori 24 miliona eura bespovratne pomoći.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković se susreo 20. oktobra 2016. s direktoricom za Zapadnu Evropu, Zapadni Balkan i Tursku u Evropskoj službi za vanjske poslove Angelinom Ajhorst.

Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović imao je 16. novembra 2016. u Briselu odvojene sastanke s izvjestiocem za Crnu Goru u Evropskom parlamentu Čarlsom Tanokom i kopredsjedavajućom Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore i EU u Evropskom parlamentu Analizom Dodz.

Ministar evropskih poslova Aleksandar Andrija Pejović je boravio od 30. novembra do 2. decembra 2016. u radnoj posjeti Berlinu tokom koje je razgovarao sa članovima Bundestaga, zamjenikom predsjedavajućeg Odborom za EU pitanja Ahimom Barhmanom, izvjestiocem za Crnu Goru Manuelom Saracinom, Tomasom Derflingerom, Doroteom Šlegel i Josipom Juratovićem, kao i Francom Nojederom iz Ureda saveznog kancelara i ambasadorom Kristijanom Helbahom iz Federalnog ministarstva vanjskih poslova. Učestvovao je i na konferenciji u organizaciji Instituta Aspen, na temu izazova pred kojima se Evropa nalazi i daljih izgleda u dijelu politike proširenja.

Ministar evropskih poslova Aleksandar Andrija Pejović je boravio 20. i 21. decembra 2016. u Zagrebu, na poziv potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske Davora Iva Štira. Osim sastanka sa ministrom Davorom Ivom Štirom, ministar Pejović se susreo i sa predsjednikom Odbora za evropske poslove u Saboru Republike Hrvatske Domagojem Ivanom Miloševićem.

SPROVOĐENJE SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

U kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, u 2016. je održano 15 sastanaka predstavnika relevantnih institucija Crne Gore i Evropske unije na kojima su razmotreni aktuelni status reformi i napredak ostvaren u pojedinim oblastima pravne tekovine i konstatovane obaveze Crne Gore u daljem toku pristupnog procesa.

U Luksemburgu je 20. juna 2016. održan VII sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje između Evropske unije i Crne Gore. Crnogorsku delegaciju je predvodio državni sekretar za evropske integracije ambasador Aleksandar Andrija Pejović, dok je Evropsku komisiju predstavljao komesar za evropsku susjedsku politiku i pregovore o proširenju Johaneshan. Savjet je pozdravio dosadašnju dinamiku pregovaračkog procesa i usklađenost politika Crne Gore s odlukama Savjeta EU i deklaracijama EU u oblasti vanjske, bezbjednosne i odbrambene politike. Pohvaljena je kontinuirana posvećenost regionalnoj saradnji i konstruktivna uloga u očuvanju regionalne stabilnosti. U Briselu je 19. decembra 2016. održan VI sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije. Crnogorsku delegaciju na sastanku je predvodio ministar evropskih poslova i glavni pregovarač Aleksandar Andrija Pejović, dok je na čelu delegacije EU bila direktorica za Zapadni Balkan u Generalnom direktoratu za susjedsku politiku i pregovore o proširenju u Evropskoj komisiji Henoveva Ruis Kalavera. Sastanak je bio u funkciji razmatranja ukupnog napretka u pojedinim sektorima pristupnog procesa tokom 2016.

9-10. februara 2016. u Podgorici je održan VI sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost između Crne Gore i Evropske komisije. Predstavnici crnogorskih institucija predstavili su napredak ostvaren u ovoj oblasti od prethodnog sastanka koji je održan februara 2015. Ključne teme sastanka bile su se reformi koje je Crna Gora sprovela u oblastima pravosuđa, borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, kao i stanje u oblasti temeljnih prava, s posebnim akcentom na slobodi medija, azilu, migraciji, upravljanju granicama i viznoj politici. U svim oblastima razmotreno je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i institucionalnog okvira sa standardima EU.

XII sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje održan je u Podgorici 19-20. maja 2016. Predstavnici delegacije Evropskog parlamenta pohvalili su evropski put Crne Gore i uspostavljeni zakonodavni i institucionalni okvir za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, naglašavajući da je postizanje daljih rezultata u ovoj oblasti, nastavak reforme javne uprave i postizanje nezavisnosti uspostavljenih institucija, od ključnog značaja za dalji napredak Crne Gore prema Evropskoj uniji. Pozdravljeno je usvajanje Sporazuma o slobodnim i fer izborima i ukazano na značaj obezbjeđenja povjerenja crnogorske javnosti u izborni proces kao garanta njegovog punog kredibiliteta. Ukazano je i na potrebu efikasnog dostizanja i poštovanja evropskih standarda u oblasti zaštite životne sredine.

14. juna 2016. u Briselu je održan IX sastanak Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalni razvoj. U fokusu diskusije u svim oblastima bilo je, kako usklađivanje

odgovarajućeg zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, tako i izgradnja i unaprjeđenje institucionalnih i administrativnih kapaciteta za njegovo efikasno sprovođenje. U oblasti klimatskih promjena razmotreni su zaključci Pariskog sporazuma i odgovarajuće aktivnosti na njegovom sprovođenju, kao i crnogorski planovi za sprovođenje Nacionalne strategije o klimatskim promjenama, te aktivnosti na razvijanju Strategije o prilagođavanju klimatskim promjenama.

U Podgorici je 16. juna 2016. posredstvom video linka, održan IX sastanak Pododbora za industriju, trgovinu, carine, poreze i saradnju sa drugim državama. Na sastanku su, u oblasti slobodnog kretanja roba, razmatrane horizontalne i proceduralne mjere za standardizaciju, metrologiju, akreditaciju, ocjenu usklađenosti i nadzor tržišta. Takođe su razmotreni i statistički podaci o trgovini i direktnim stranim ulaganjima, administrativni kapaciteti u pogledu različitih nadležnosti u trgovini, usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom i ukupno sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući postepeno ukidanje carina.

IV sastanak Posebne grupe za reformu javne uprave između Crne Gore i Evropske komisije, održan je 16-17. juna 2016. u Podgorici. Na sastanku su razmotreni ključni aspekti tekuće reforme javne uprave u Crnoj Gori, prevashodno strategijski okvir za reformu javne uprave, razvoj politike i koordinacije, javne usluge i upravljanje ljudskim resursima, odgovornost, pružanje usluga i upravljanje javnim finansijama. Predstavници Evropske komisije informisani su o izradi Strategije reforme javne uprave za period 2016 – 2020. i pratećeg Akcionog plana za period 2016 - 2017. čije usvajanje se očekuje uskoro. Predstavnici EK prenijeli su spremnost EU da nastavi da ekspertski i finansijski podržava sprovođenje reforme sektora javne uprave na pravi način, ali i naglasio da vlasništvo nad ovim procesom mora da bude na crnogorskim organima.

VI sastanak Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku održan je u Podgorici 6-7. jula 2016. Sastanak su otvorili državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović i zamjenik šefa jedinice za Crnu Goru u Generalnoj direkciji EK za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Tomas Haglajtner. U svim oblastima, akcenat je bio na daljem usklađivanju domaćeg zakonodavstva s evropskim propisima, njegovom sprovođenju, kao i na postojećim administrativnim kapacitetima.

U Briselu je 7. jula 2016. održan VII sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Na sastanku su razmotrene aktivnosti u oblastima bankarstva, osiguranja i ostalih finansijskih usluga, kretanja kapitala i platnog sistema, zaštite potrošača i zdravlja, prava osnivanja i slobode pružanja usluga, kao i intelektualnih, industrijskih i komercijalnih prava i javnih nabavki. Predstavnici Evropske komisije konstatovali su napredak ostvaren u prenošenju pravne tekovine EU u crnogorsko zakonodavstvo od strane Crne Gore od proteklog sastanka Pododbora.

U Podgorici je 21. septembra 2016. održan IX sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo. Razmotren je napredak ostvaren u okviru sprovođenja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koje se odnose na bilateralnu trgovinu osnovnim

poljoprivrednim proizvodima i prerađenim poljoprivrednim proizvodima i statističke podatke u tim oblastima, te sektoru ribarstva i bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike.

U Briselu je 22. novembra 2016. održan IX sastanak Pododbora za ekonomsko-finansijska pitanja i statistiku, tokom kojeg su predstavnici crnogorskih institucija Evropskoj komisiji predstavili napredak ostvaren tokom 2016. u oblastima: makroekonomske stabilnosti, javnih finansija, razvoja i reforme finansijskog sistema, jačanja konkurentnosti ekonomije, statistike, javne unutrašnje finansijske kontrole i spoljne revizije.

Tokom 2016. održana su dva sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore: VI sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore održan je 1-2. jula 2016. u Briselu. Ključna preporuka sa sastanka odnosila se na dalje jačanje kapaciteta lokalnih samouprava za izvršavanje obaveza koje proističu iz pristupanja EU, budući da se dvije trećine zakonodavstva EU sprovodi na lokalnom i regionalnom nivou. Takođe je istaknuto da lokalne samouprave moraju od početka biti uključene u proces priprema za članstvo u EU i, u tom smislu, konstatovana potreba daljeg jačanja kadrovskih resursa i obezbjeđenja sredstava za finansiranje projekata, kako bi lokalne zajednice dobile što više bespovratnih sredstava iz fondova EU. U Sutormu je 15. septembra 2016. održan VII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore. Sastanak, koji je bio posvećen razmatranju upravljanja čvrstim otpadom na lokalnom nivou, klimatskim promjenama i energetske efikasnosti, su otvorili predsjednik Opštine Bar Zoran Srzentić, ko-predsjedavajući Zajedničkog konsultativnog odbora Aleksandar Bogdanović i Hui Mek Grat, v.d. generalnog direktora za evropske poslove u MVPEI Miodrag Radović i šefica Odjeljenja za politička pitanja u Delegaciji EU u Crnoj Gori Plamena Halačeva.

Takođe su održana i **dva sastanka Zajedničkog konsultativnog odbora za civilno društvo** između Crne Gore i Evropske unije: VII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora za civilno društvo između Crne Gore i Evropske unije održan je u Briselu 8. jula 2016. Na sastanku je razgovarano o ostvarenom napretku u pregovaračkom procesu Crne Gore i EU, s posebnim fokusom na agendu povezivanja u oblasti energetike i transporta, kao i 5. poglavlja – Javne nabavke. Na sastanku je predstavljen novi saziv ZKO-a koji će u naredne dvije i po godine koliko traje mandat, u ime civilnog društva, pratiti pregovarački proces Crne Gore i davati konkretne preporuke u cilju njegovog unapređenja. U Budvi je 8. novembra 2016. održan VIII sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora za civilno društvo između Crne Gore i Evropske unije. Na sastanku je razmotren aktuelni status pregovaračkog procesa, s posebnim osvrtom na pregovore u poglavlju 28 – Zaštita potrošača i zdravlja. Posebna pažnja posvećena je i pitanjima statusa mladih na tržištu rada i perspektivama njihovog zapošljavanja. Na sastanku je usvojena zajednička deklaracija sa relevantnim preporukama institucijama u Crnoj Gori i EU u interesu ukazivanja na oblasti koje u pregovaračkom procesu zaslužuju posebnu pažnju.

U kontekstu implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a shodno čl. 13 SSP-a koji predviđa regionalni dijalog sa ostalim zemljama uključenim u forum EU – Zapadni

Balkan i zaključenim sporazumima o saradnji u oblasti evropskih integracija (sa bivšom jugoslovenskom Republikom Makedonijom, Republikom Albanijom i Republikom Srbijom), u 2016. su održana tri sastanka Zajedničkih odbora:

15. marta 2016. u Podgorici je održan I sastanak Zajedničkog odbora između Crne Gore i Republike Albanije za primjenu Sporazuma o saradnji između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji, koji je stupio na snagu 16. decembra 2015. Predmet I sastanka Zajedničkog odbora bilo je predstavljanje tekućih aktivnosti i budućih obaveza iz procesa pristupanja EU i, u tom kontekstu, razmatranje mogućnosti za unaprijeđenje i konkretizaciju saradnje dvije države u ovoj oblasti. Razmijenjena su mišljenja o usklađivanju s pravnom tekovinom EU, i u tom smislu, crnogorska strana je predstavila iskustva u razvoju i sprovođenju Programa pristupanja Crne Gore EU 2016-2018, iskustva u vođenju pristupnih pregovora, kao i rezultate i planirane aktivnosti u pogledu korišćenja sredstava iz fondova EU koji su na raspolaganju iz nacionalne i višekorisničke Ipe, kao i programa prekogranične saradnje. Sastanak su otvorili, s crnogorske strane, državni sekretar za evropske integracije ambasador Aleksandar Andrija Pejović i, u ime Vlade Albanije, ministarka za evropske integracije Kljajda Doša.

U Baru je 10-11. maja 2016. održan II sastanak Zajedničkog odbora između Vlade Crne Gore i Vlade bivše jugoslovenske Republike Makedonije koji je uspostavljen u skladu sa obostranim obavezama iz procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. *Predmet sastanka bila je razmjena iskustava dvije države u sprovođenju reformi u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava, 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost, 14 - Saobraćajna politika i 15 - Energetika.* Sastanak je, u ime Crne Gore, otvorio državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović, a sa makedonske strane državni sekretar za evropska pitanja Ana Blažeska.

U Beogradu je 4. novembra 2016. održan II sastanak Zajedničkog odbora za primjenu Sporazuma o saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Crne Gore u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji. Sastanak je bio prilika da se razmijene iskustava iz dosadašnjeg toka pregovaračkog procesa i razmotre ostvareni rezultati, obaveze i planovi u daljem toku pregovaračkog procesa, s posebnim akcentom na pregovaračka poglavlja 27 – Životna sredina, 23 – Pravosuđe i temeljna prava, 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, kao i poglavlja 14 – Saobraćajna politika i 21 – Trans-evropske mreže. Sastankom su predsjedavali državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović i vršilac dužnosti direktora Kancelarije za evropske integracije Republike Srbije Ksenija Milenković.

Vlada Crne Gore je 30. IV 2015. usvojila Prilog za Izvještaj Evropske komisije o napretku za period od 1. IX 2014. - 1. IV 2015, a 3. IX 2015. Prilog Izvještaju Evropske komisije o napretku za period od 1. IV - 1. IX 2015. koji se prema redovnoj proceduri, dva puta godišnje dostavljaju Evropskoj komisiji, u interesu redovnog izvještavanja o aktivnostima Crne Gore u pristupnom procesu. Evropska komisija je, na osnovu dostavljenih priloga i raspoloživih informacija, 9. novembra 2016. usvojila Izvještaj o Crnoj Gori za 2016.

Izvještaj nudi procjenu napretka pristupnog procesa i sažetak operativnih mjera koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjavanja preporuka sadržanih u samom dokumentu, a u skladu sa novom metodologijom izvještavanja koju Evropska komisija primjenjuje od 2015. i kojom je uspostavljen sistem za poređenje stepena usklađenosti s obavezama iz članstva za države Zapadnog Balkana koje se nalaze u procesu evropske integracije i Tursku. U prvoj godini primjene nova metodologija je obuhvatila izvještavanje za 5 oblasti: vladavina prava, reforma javne uprave i poglavlja 5, 18 i 32. Od 2016. nova metodologija izvještavanja proširena je na poglavlja 1, 8, 14, 15 i odabrane djelove poglavlja 23, 24 i 27.

Kada je riječ o usklađivanju propisa s pravnom tekovinom EU i njenom prenošenju u pravni poredak Crne Gore, data su mišljenja na 147 propisa, od kojih 70 čine zakoni, a 77 podzakonski akti. MVPEI je takođe izradilo Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016-2018. koji predstavlja plan prenošenja pravne tekovine u nacionalni pravni sistem. Imajući u vidu da se pravna tekovina EU konstantno mijenja i razvija, kao i da se obaveze u pregovaračkom procesu povećavaju, PPCG se revidira na godišnjem nivou. Ovaj dokument predstavlja drugu reviziju Programa pristupanja (za period 2014-2018). Ministarstvo je učestvovalo i u izradi kvartalnih izvještaja o realizaciji obaveza predviđenih PPCG-om 2016-2018, kao i u izradi PPCG-a za period 2017-2018.

Nastavljeno sprovođenje projekta pod nazivom „Translation of the EU acquis, Montenegrin legislation and other accession related documents – Prevođenje pravne tekovine EU, crnogorskog zakonodavstva i drugih dokumenata iz procesa pristupanja“ za koji su finansijska sredstva dodijeljena iz fondova Instrumenta za pretpristupnu pomoć (Ipa). Realizacija projekta je počela u decembru 2014. i planirano je da se završi početkom 2017. Završeno je prevođenje primarnog zakonodavstva EU, tako da je fokus u ovom periodu bio na prevođenju sekundarnog zakonodavstva, tačnije direktiva, regulativa i odluka koje donose institucije Evropske unije. U okviru projekta prevedeno je oko 11.000 strana pravne tekovine Evropske unije na crnogorski jezik i oko 6.000 strana propisa Crne Gore i dokumenata iz pregovaračkog procesa.

JAVNI SKUPOVI

Tokom 2016. u okviru saradnje Kancelarije glavnog pregovarača s Delegacijom EU u Crnoj Gori, Ambasadom Velike Britanije i Britanskim savjetom u Crnoj Gori, kao i s Fondacijom Konrad Adenauer, održan je niz javnih skupova o procesu pristupanja Crne Gore EU. Organizovana je javna debata o 9. poglavlju - Finansijske usluge, Info dan posvećen zaštiti potrošačkih prava, konferencija povodom dvije godine sprovođenja Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018. kao i javna debata „Pregovori o pristupanju EU: četvrta godišnjica uspješnog rada“. Takođe, povodom objavljivanja Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori u 2016, organizovan je konsultativni sastanak s predstavnicima civilnog sektora u cilju razmjene mišljenja o ključnim nalazima i preporukama iz Izvještaja i predstavljanje budućih planova i obaveza iz pregovaračkog procesa.

ISTRAŽIVANJE MIŠLJENJA JAVNOSTI

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, britanska ambasada i Britanski savjet u Crnoj Gori organizovali su prezentaciju rezultata istraživanja o percepcijama javnosti i komuniciranju procesa evropske integracije u Crnoj Gori 7. marta 2016. Na skupu su govorili državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović, šef Delegacije EU u Crnoj Gori ambasador Mitja Drobnič i britanski ambasador u Podgorici Ijan Robert Viting, dok je rezultate istraživanja, u ime Agencije DeFacto, predstavila Olivera Komar.

JAVNI KONKURSI ZA MEDIJE

U okviru projekta „Informisanje javnosti o evropskim integracijama i podršci IPA u Crnoj Gori“ koji je realizovan u saradnji Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, britanske ambasade, Britanskog savjeta i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, tokom 2016. su raspisani konkurs za elektronske medije i nezavisne produkcije u Crnoj Gori za dvije reportaže na temu pristupanja Crne Gore EU, uključujući i programe podrške EU i konkurs za elektronske medije i produkcijske kuće u Crnoj Gori za izradu dokumentarnog filma na temu "Komparativni primjeri socijalnih politika i zapošljavanje u državama članicama EU".

OBILJEŽAVANJE DANA EVROPE – 9. MAJA

Povodom 9. maja Dana Evrope, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, u saradnji s Ministarstvom prosvjete je objavilo konkurs na temu „Deset evropskih koraka 2006-2016“ za izbor najboljeg autorskog rada. Pravo na učešće su imali učenici osnovnih i srednjih škola iz Crne Gore.

Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović je sa saradnicima posjetio opštine Žabljak i Pljevlja, gdje je u saradnji s lokalnim samoupravama i NVO Fors Montenegro, Delegacijom EU u Crnoj Gori i EU info centrom, nizom prigodnih kulturnih i informativnih sadržaja obilježen Dan Evrope.

U sklopu obilježavanja 9. maja Dana Evrope, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija organizuje Forum „Evropska integracija Crne Gore 2006-2016“. Skup je bio prilika da se, u susret obilježavanju 10. godišnjice od obnove crnogorske nezavisnosti, osvrnemo na najvažnije događaje, datume i dostignuća koja je Crna Gora ostvarila na putu prema EU od maja 2006. do maja 2016. Svoje iskustvo iz vođenja procesa evropske integracije su predstavili raniji i aktuelni crnogorski potpredsjednici Vlade, ministri i državni sekretari koji su ovaj proces koordinirali tokom protekle decenije: prof. dr Gordana Đurović, dr Igor Lukšić, Milan Roćen i ambasadori Slavica Milačić, Ana Vukadinović i Aleksandar Andrija Pejović. U okviru dva panela bilo je riječi o izazovima i uspjesima koji su obilježili deceniju evropske integracije Crne Gore, kao i o tekućim i budućim aktivnostima i obavezama u susret članstvu u EU. Nakon panela su uručene nagrade učenicima osnovnih i srednjih škola za najbolje likovne i literarne radove na

konkursu "Deset evropskih koraka 2006-2016" koji je objavilo Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija.

ŠTAMPANJE PUBLIKACIJA

U povodu obilježavanja desete godišnjice od obnove crnogorske nezavisnosti, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je publikovalo monografiju „Deset evropskih koraka Crne Gore 2006 - 2016“. Monografija obuhvata pregled najvažnijih događaja, datuma i dostignuća koje je Crna Gora ostvarila na putu prema EU, od maja 2006. do maja 2016. i u tom smislu je dragocjen podsjetnik na ukupne napore i posvećen, odgovoran i kvalitetan rad svih institucija i pojedinaca uključenih u proces evropske integracije.

SARADNJA S MEDIJIMA

U organizaciji MVPEI i Fondacije Konrad Adenauer, održana su dva brifinga s novinarima: povodom obilježavanja četvrte godišnjice od početka pristupnih pregovora i otvaranja pregovora u poglavljima 12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor i 13 - Ribarstvo i povodom objavljivanja Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori u 2016. godini.

Takođe, u posjeti Ministarstvu su u septembru 2016. boravili novinari iz devet država: Austrije, Italije, Finske, Francuske, Njemačke, Portugala, Slovenije, Češke i Španije. Posjeta je organizovana u cilju upoznavanja s reformskim procesima na putu prema članstvu u EU i NATO. S novinarima su razgovarali vršiocu dužnosti generalnog direktora za evropske poslove i generalne direktorice za koordinaciju programa pomoći EU, Miodrag Radović i Ivana Glišević Đurović.

PREDAVANJA ZA STUDENTE I SREDNJOŠKOLCE

Glavni pregovorač ambasador Aleksandar Andrija Pejović je tokom 2016. održao predavanje studentima Fakulteta političkih nauka u Podgorici i posjetio Srednju mješovitu školu „Mladost“ iz Tivta gdje je sa srednjoškolcima razgovarao o procesu pristupanja Crne Gore EU.

U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva prosvjete i Gimnazije "Slobodan Škerović", u Podgorici je 26. IX 2016. svečano obilježen Evropski dan jezika. Tim povodom, učenici Gimnazije su kroz performanse na engleskom, francuskom, njemačkom, italijanskom, španskom i ruskom jeziku ukazali na jezičko bogatstvo i evropske vrijednosti. Učenici su govorili stihove Šekspira, Pavezea, Getea, Servantesa, Prevera, Simonova, Šantića, Njegoša, Dučića i Nikolića. Svečani program su otvorili direktorica Gimnazije Zoja Bojanić Lalović, v. d. generalnog direktora za evropske poslove u MVPEI Miodrag Radović i generalni direktor Direktorata za opšte srednje, srednje stručno i obrazovanje odraslih u Ministarstvu prosvjete Veljko Tomić.

POSJETE OPŠTINAMA

Tokom 2016. ministar evropskih poslova i glavni pregovarač Aleksandar Andrija Pejović boravio je, sa saradnicima, u radnim posjetama opštinama Žabljak, Pljevlja i Tivat.

PROGRAMI PODRŠKE EU

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je tokom 2016. nastavilo sa koordinacijom aktivnosti koje se odnose na Instrument pretpristupne podrške (Ipa) i sprovođenje projekata u okviru I, II, III i IV komponente Ipe I (2007-2013), kao i dijela projekata obuhvaćenih programima Ipe II (2014-2020).

Kada je I komponenta Ipe u pitanju, svi projekti obuhvaćeni ovom komponentom uspješno su ugovoreni do 26. IV 2016. Kod III i IV komponente Ipe, intenzivirane su aktivnosti na ugovaranju i početku implementacije planiranih projekata, u skladu s pravilima decentralizovanog sistema upravljanja. Većina planiranih ugovora je potpisana tokom druge polovine 2016.

U cilju praćenja sprovođenja projekata iz obje finansijske perspektive, održani su redovni sastanci Nadglednog odbora za Ipu (25. V 2016. i 6. XII 2016.), sektorskih nadglednih odbora za III i IV komponentu Ipe, Sektorskog nadglednog odbora za Ipu 2014. i Sektorskog nadglednog odbora za Ipard II.

Tokom izvještajnog perioda, finalizovana su akcijska dokumenta za Ipu 2016, i to za sektore Životna sredina i klimatska akcija i Konkurentnost i inovacije za koje je opredijeljeno preko 23 miliona eura podrške EU. Takođe, otpočelo je programiranje Ipe 2017.

Započet je proces srednjoročne revizije Ipe II u cilju procjene i prikupljanja relevantnih informacija koje se odnose na dosadašnju realizaciju Ipe II. S tim u vezi, održane su konsultacije između ključnih aktera u realizaciji Ipe II, u cilju prikupljanja predloga za izmjenu Indikativnog strategijskog dokumenta za Crnu Goru za period 2014-2020 i Višekorisničkog indikativnog strategijskog dokumenta za period 2014-2020.

Takođe, nastavljen je rad na unaprjeđivanju sektorskih planskih dokumenata, veoma važnih za srednjoročno sagledavanje potreba određenih sektora.

Kada je riječ o podršci regionalnim projektima, Evropska komisija je 20. VII 2016. usvojila akcijski program za Višekorisničku Ipu 2016, dok je u toku finalizacija programiranja Višekorisničkog programa Ipe za 2017.

Kada su programi Unije u pitanju, Crna Gora je na osnovu iskustva sa prethodnim programima i nakon sagledavanja mogućnosti i koristi koje učešće u programima Unije pruža, donijela odluku da u finansijskoj perspektivi 2014-2020 učestvuje u osam programa Unije: Horizont 2020. (Horizon 2020), Erasmus+, Kreativna Evropa (Creative Europe), Cosme, Evropa za građane (Europe for Citizens), Carine 2020 (Customs 2020), Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI) i Fiskalis 2020 (Fiscalis 2020). Tokom 2016, godišnje participacije za učešće u ovim programima uplaćivane su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, dok

će se iz Instrumenta pretpristupne podrške obezbijediti sredstva za refundaciju dijela troškova participacije.

U okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (ZIO), nastavljena je realizacija već odobrenih projekata, kao i priprema novih projektnih predloga. Tokom 2016, nastavljeno je sprovođenje osam odobrenih projekata koji se finansiraju iz ZIO. Crnoj Gori su u okviru XV i XVI poziva za dostavljanje predloga projekata pozitivno ocijenjena i odobrena četiri projekta za čije će sprovođenje EU izdvojiti 4,2 miliona eura.

PROGRAMI PREKOGRANIČNE SARADNJE

Kada su u pitanju programi prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima Crna Gora učestvuje u okviru 2007-2013, nastavljena je realizacija projekata u okviru bilateralnih prekograničnih programa i Jadranskog prekograničnog programa, dok su projekti u okviru Mediteranskog i programa Jugoistočna Evropa završili sprovođenje tokom 2015. U okviru bilateralnih programa prekogranične saradnje ugovoreno je 91,53% opredijeljenih sredstava, a isplaćeno 73,26%.

Kada je u pitanju finansijska perspektiva 2014-2020, u okviru devet programa prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima Crna Gora učestvuje, uspostavljene su predviđene strukture i objavljeni su prvi pozivi u okviru transnacionalnih programa ADRIION, Dunavski i Mediteranski program (MED), dva bilateralna prekogranična programa Crna Gora – Albanija i Bosna i Hercegovina – Crna Gora i u okviru trilateralnog programa Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora.

Nakon procesa evaluacije, crnogorske institucije i organizacije će imati priliku da učestvuju u sedam projekata u okviru Dunavskog, šest projekata u okviru MED programa i 11 projekata u okviru trilateralnog programa Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora. U 2017. se očekuje završetak evaluacije u programima ADRIION, Crna Gora – Albanija i Bosna i Hercegovina – Crna Gora, kao i objava poziva za programe Crna Gora – Kosovo, Srbija – Crna Gora, Italija – Albanija – Crna Gora. Takođe, očekuje se objava II poziva u okviru Dunavskog i MED programa.

III - BILATERALNI POSLOVI

Realizovane su brojne zvanične ili radne posjete na nivou predsjednika države, predsjednika Vlade, ministra vanjskih poslova. Takođe, održan je veći broj susreta crnogorskih zvaničnika sa zvaničnicima brojnih država na marginama raznih međunarodnih konferencija. Visoki crnogorski zvaničnici imali su intenzivnu komunikaciju i brojne susrete s ambasadorima zemalja akreditovanim u Crnoj Gori, kao i s predstavnicima međunarodnih i drugih organizacija.

U ostvarenim susretima ponovljena je važnost evroatlantske orijentacije Crne Gore, kako u kontekstu ukupnih prilika na Zapadnog Balkanu, tako i šire, i istaknuta podrška njenim naporima na planu NATO i EU integracije. Takođe je iskazana otvorenost i spremnost za dalje jačanje političkog dijaloga i unapređenje bilateralnih odnosa i saradnje u raznim domenima.

Imajući u vidu da je regionalna saradnja ključni uslov za evropsku perspektivu zemalja regiona, posebna pažnja bila je posvećena daljem učvršćivanju međusobnog povjerenja i dobrosusjedskih odnosa, te pronalaženju zajedničkih rješenja za izazove s kojima se suočava Zapadni Balkan, a posebno za jače ekonomsko i infrastruktorno povezivanje i valorizaciju njegovih razvojnih potencijala. Dodatno Crna Gora je učvrstila reputaciju zemlje koja ima najbolje odnose sa svojim susjedima, bez otvorenih pitanja.

Albanija

Odnosi s Republikom Albanijom primjer su dobrosusjedske i prijateljske saradnje. U 2016. nastavljeno je s intenziviranjem kontakata u oblasti saobraćaja, turizma, poljoprivrede, unutrašnjih poslova, odbrane i ekonomije.

Saradnja u oblasti unutrašnjih poslova je osnažena potpisivanjem Protokola između dva Ministarstva o graničnoj kontroli u željezničkom saobraćaju.

Shodno Sporazumu o saradnji u kontekstu pristupanja EU, u Podgorici je 15. marta održan prvi sastanak Zajedničkog odbora između Crne Gore i Republike Albanije. Odlična saradnja u oblasti evropskih integracija dodatno je osnažena redovnim sastancima eksperata dvije zemlje.

U periodu 2016. robna razmjena iznosila je 42,8 miliona eura (uvoz 28,5 miliona eura, izvoz 14,3 miliona eura). Crnu Goru posjetilo je 38 796 turista iz Albanije, koji su ostvarili 114 763 noćenja.

Posjete i susreti:

- 30. maj 2016. - predsjednik Vlade M. Djukanović učestvovao je na Plenarnoj sjednici Parlamentarne skupštine NATO koja je održana u Tirani.
- 22. i 23. jun 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović boravio je u zvaničnoj posjeti Albaniji. Posjeta je organizovana povodom ratifikacije protokola o pristupanju Crne Gore NATO u albanskom Parlamentu.
- 11-12. jul 2016. - predsjednik Skupštine Albanije I. Meta bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.
- 21. maj 2016. - predsjednik Albanije B. Nišani prisustvovao je ceremoniji proslavljanja desetogodišnjice obnove nezavisnosti Crne Gore u Podgorici.

Alžir

Crna Gora i Republika Alžir imaju dobre i prijateljske odnose. Veliki potencijal leži u međusobnoj saradnji u sferi nafte i gasa, imajući u vidu iskustvo koje alžirska privreda kao jedan od najvećih proizvođača prirodnog gasa, ima na tom polju. Takođe, saobraćaj (naročito pomorski) i turizam, su oblasti u kojima je prepoznat prostor za pokretanje projekata i zajedničko djelovanje.

Argentina

U bilateralnim odnosima s Argentinom poseban akcenat stavljen je na intenziviranje političkih kontakata i sveukupne bilateralne saradnje, kao i na dalje jačanje odnosa i saradnje s iseljeničkom zajednicom u toj zemlji.

U 2016. ostvarena je robna razmjena u vrijednosti od 2,341 miliona eura, od čega je uvoz bio 2,34 miliona eura. Crnu Goru je u 2016. posjetilo 471 argentinskih turista, koji su ostvarili 1,101 noćenje.

Nastavljeni su dobri i sadržajni odnosi s iseljeničkom zajednicom, uz najavu daljeg jačanja saradnje i povezivanja sa zemljom porijekla kroz realizacije zajedničkih projekata u oblasti kulture, obrazovanja, njegovanja jezika i tradicije, pomoći u prezentaciji ekonomskih i investicionih potencijala Crne Gore, kao i kroz institucionalno povezivanje i bolje organizovanju iseljeničkih zajednica.

Posjete i susreti:

- 5- 8. jun 2016. - realizovana je posjeta predsjednika Vlade M. Đukanovića Republici Argentini, na poziv predsjednika Repulike Argentine Maurisija Makrija,. Bila je to prva posjeta na najvišem političkom nivou ovoj zemlji, ujedno ralizovana u godini jubileja - 10. godišnjice obnove nezavisnosti Crne Gore i 110 godina uspostavljanja diplomatskih odnosa. Tokom boravka u Buenos Airesu, premijer Đukanović je imao razgovore s predstavnicima iseljeničkih zajednica i počasnim konzulima Crne Gore u Republici Argentini i susjednim zemljama, a svečano je otvorio i Osnivački Kongres Saveza crnogorskih zajednica u Latinskoj Americi, prve krovne, kontinentalna, organizacija naših iseljenika u ovom dijelu svijeta (prisustvovalo oko 200 predstavnika iseljeničkih zajednica iz Argentine, Urugvaja, Perua, Paragvaja, Čilea, Bolivije i Meksika). Takođe je svečano otvorio trg s imenom Crne Gore u Buenos Airesu.

Tokom posjete premijera Đukanovića potpisan je i Sporazum o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Argentine.

Australija

Crna Gora i Australija imaju tradicionalno dobre i prijateljske odnose, koji su u 2016. dodatno osnaženi ekonomskom saradnjom.

Australija je nastavila u kontinuitetu da obezbjeđuje razvojnu pomoć Crnoj Gori, u svrhu snaženja demokratskih institucija, ljudskih prava, unapređenja ženskog preduzetništva i oblasti životne sredine. Postoji snažan interes i potencijal za dalje jačanje poslovnih i kulturnih veza.

U Crnoj Gori uspješno posluje nekoliko renomiranih australijskih firmi. Vlade Crne Gore i Australije podržavaju investiciju australijske kompanije „Balamara Resources Limited“ na prostoru bivšeg rudnika „Brskovo“ kod Mojkovca.

U 2016. Crnu Goru je posjetilo 6.103 turista iz Australije.

Austrija

Republika Austrija je i tokom 2016. nastavila da pruža podršku u ključnim oblastima evropskih integracija. Tradicionalno dobri odnosi dvije države dodatno su osnaženi na brojnim poljima.

Potpisan je Program saradnje u oblasti kulture, nauke i prosvjete za period 2016-2019.

Saradnja u oblasti nauke je dodatno osnažena potpisivanjem Protokola s Četvrtog zasijedanja Mješovite crnogorsko-austrijske komisije za naučnu i tehnološku saradnju, 28. novembra 2016, u okviru koga je prihvaćeno deset zajedničkih projekata iz različitih naučnih oblasti koji će se finansirati u 2017. i 2018.

U 2016. robna razmjena je iznosila 45 miliona eura, odnosno 1,9% ukupne crnogorske robne razmjene. Izvoz je iznosio 7 miliona eura a uvoz 38 miliona eura. Tokom 2016. investicije iz Austrije su iznosile 16.5 miliona eura. Tokom 2016. Crnu Goru je posjetilo 17 023 turista iz Austrije, što je 1% manje u odnosu na 2015.

S ciljem sagledavanja brojnih ostvarenih zajedničkih aktivnosti i davanja preporuka za nastavak saradnje Privredne komore Crne Gore i Austrije su održale sastanak 10. februara 2016. u Podgorici.

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je predstavila turističku ponudu na sajmu turizma u Beču „Ferien“, koji je održan u periodu 14. do 17. januara 2016.

Intenzivirana je saradnja u cilju pružanja ekspertske pomoći oblasti klimatskih promjena s Austrijskom agencijom za zaštitu životne sredine i realizovana per radionica tokom 2016.

21. aprila 2016. potpisan je Okvirni sporazum o Traduki projektu za podršku i posredovanje u realizaciji prevodilačkih projekata u Jugoistočnoj Evropi.

Posjete i susreti:

- 10. februar 2016. - ministar za Evropu, integracije i vanjske poslove Republike Austrije Sebastijan Kurc bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.
- 23-24. jun 2016. - ministar odbrane i sporta Republike Austrije Hans Peter Doskozilom bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.

Azerbejdžan

Crnu Goru i Republiku Azerbejdžan karakterišu prijateljski odnosi i obostrani interes za dalje unaprjeđenje i intenziviranje bilateralne saradnje, naročito u sferi ekonomije.

Azerbejdžanska naftna kompanija SOCAR u Kumboru realizuje projekat izgradnje turističkog kompleksa „Portonovi“, koji će biti među najpoznatijim turističkim kompleksima na Mediteranu. Izgradnja prvog One&Only hotela u Evropi zvanično je počela 22. aprila 2016. u sklopu projekta „Portonovi rizort“, u koji će biti ukupno uloženo 650 miliona eura. Kompanija AZMONT ostvaruje saradnju s Univerzitetom UDG i Vatel Hospitality Management Gruop s ciljem edukacije budućih kadrova za potrebe projekta „Portonovi rizort“.

Strateškim projektom jadransko-jonskog kraka TANAP-TAP gasovoda, dvije zemlje nastavljaju da unaprjeđuju saradnju u oblasti energetike. Ovaj projekat će omogućiti

Crnoj Gori snabdijevanje prirodnim gasom, i povezati Zapadni Balkan i Evropu s novim sigurnim energetske izvorima. Ministri ekonomije Crne Gore, Hrvatske i Albanije i izvršni direktor državne naftne kompanije Azerbejdžana (SOCAR), potpisali su 26. avgusta 2016. u Dubrovniku Memorandum o razumijevanju za projekat izgradnje Jadransko-jonskog gasovoda.

Bankarski sektor Crne Gore unaprijeđen je otvaranjem azerbejdžanske „Nove Banke AD Podgorica“ u junu 2016.

Direktne investicije iz Azerbejdžana su u 2016. iznosile 41,14 miliona eura.

Posjete i susreti:

- 10. mart 2016. - predsjednik Crne Gore F. Vujanović učestvovao je na 4. Globalnom Baku forumu. Tom prilikom sastao se s predsjednikom Azerbejdžana Ilhamom Alijevim.
- 21. maj 2016. - predsjednik Skupštine Azerbejdžana, O. Asadov posjetio je Crnu Goru. Posjeta je realizovana u okviru obilježavanja desete godišnjice obnove nezavisnosti Crne Gore.

Belgija

Odnosi Crne Gore i Kraljevine Belgije su dobri i prijateljski, razvijeni podjednako s federacijom i federalnim jedinicama Flandrijom i Valonijom. Belgija je pokazala naklonost Crnoj Gori na planu evropskih i evroatlantskih integracija, ali i interes za pružanjem konkretne, ekspertske pomoći u oblasti azila i migracija, održivog razvoja, turizma i zaštite životne sredine.

Belgija podržava evroatlantsku integraciju Crne Gore u NATO. Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u ratifikovan je na sjednici Parlamenta Belgije, 15. decembra 2016.

Vrijednost robne razmjene između Crne Gore i Belgije u 2016. iznosila je 12,7 miliona eura (izvoz 0,4; uvoz 12,3). U 2016. direktne investicije iz Belgije u Crnu Goru su iznosile 4,7 miliona eura. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 11 735 belgijskih turista.

Posjete i susreti:

- 15. decembr 2016. - predsjednik Skupštine I. Brajović bio je u radnoj posjeti Belgiji.
- 27. septembr 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović bio je u radnoj posjeti Belgiji.

Bjelorusija

Odnosi Crne Gore i Republike Bjelorusije su dobri, bez otvorenih pitanja. Postoji prostor za produbljivanje političkog dijaloga i razvoj bilateralne saradnje u oblastima od obostranog interesa.

U toku je procedura usaglašavanja teksta Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Bjelorusije o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima.

Bosna i Hercegovina

Odnosi između Crne Gore i Bosne i Hercegovine nastavljani su da budu primjer dobrosusjedske saradnje u regionu Zapadnog Balkana.

U 2016. ostvarena je robna razmjena u iznosu od 138,3 miliona eura (izvoz 26,6 miliona; uvoz 111,7 miliona eura). Direktne investicije iz BiH u Crnu Goru su iznosile 10,8 miliona eura. Crnu Goru posjetilo je 180 029 turista iz BiH, koji su ostvarili 1 051 048 noćenja.

Intezivirana je saradnja dvije zemlje u oblasti ekonomije, socijalnog osiguranja, održivog razvoja i kulture.

Posjete i susreti:

- 12. april 2016. - predsjednik F. Vujanović prisustvovao je otvaranju 19. Međunarodnog sajma ekonomije u Mostaru.
- 23. jul 2016. - predsjednik Vlade M. Đukanović prisustvovao je manifestaciji „Mostar ne zaboravlja prijatelje“, u Mostaru.
- 29. avgust 2016. - član Predsjedništva BiH D. Čović je bio u radnoj posjeti Crnoj Gori.

Brazil

Postoji prostor za unaprjeđenje bilateralne saradnje Crne Gore i Brazila, posebno u ekonomskoj sferi.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 12,23 miliona eura i odnosila se samo na uvoz. Crnu Goru je u 2016. posjetilo 1443 brazilskih turista, koji su ostvarili 3 765 noćenja.

23. maja 2016. otvoren je Počasni konzulat Crne Gore u Sao Paolu. Za počasnog konzula, 18. februara 2016, imenovan je arhitekta Marko Brajović.

Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Brazila o ukidanju viza za nosioce običnih pasoša, stupio je na snagu 27. jula 2016.

Bugarska

Tradicionalno prijateljski odnosi između Crne Gore i Bugarske, zaokruženi su podrškom Bugarske integracionim procesima Crne Gore.

Bugarska podržava evroatlantsku integraciju Crne Gore u NATO. Protokol o pristupanju Crne Gore NATO ratifikovan je na sjednici Parlamenta 30. juna 2016.

Robna razmjene je iznosila 13,8 miliona eura. Crnu Goru je posjetilo 9 208 bugarskih turista.

Posjete i susreti:

- 20. decembar 2016. - predsjednik Bugarske R. Plevnelijev bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.
- 30 jun 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović bio je u radnoj posjeti Bugarskoj povodom ratifikacije Protokola o pristupanju Crne Gore NATO u Saboru.
- 1. jun 2016. - predsjednik Crne Gore F. Vujanović, bio je u radnoj posjeti Bugarskoj.
- 1. i 2. februar 2016. - mvpei prof. dr I. Lukšić, bio je u zvaničnoj posjeti Bugarskoj.

Čile

U funkciji jačanja ugovorno-pravne osnove s Čileom pokrenute su inicijative za zaključivanje sporazuma u oblasti ekonomije, nauke i tehnologije, kulture, kao i protokola o saradnji dva ministarstva vanjskih poslova.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 439.752 eura i odnosila se samo na uvoz. Tokom 2016. Crnu Goru je posjetilo 224 turista iz Čilea, koji su ostvarili 498 noćenja.

Dogovoreno je potpisivanje sporazuma o saradnji Univerziteta Crne Gore i Univerziteta TALCA.

23. septembra 2016. otvoren je Počasni konzulat Crne Gore u San Havijeru, s nadležnošću za region Maule. Počasni konzul je Hoze Manuel Romero Tomašević.

Češka

Kao članica EU, NATO i članica Višegradske grupe, Češka spada u red država koje iskazuju svoju čvrstu opredijeljenost da se nastavi i ubrza evropska i evroatlantska integracija Crne Gore i regiona.

Češki Parlament je ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore u NATO 19. oktobra 2016.

U Podgorici je 12. jula 2016. potpisan Protokol o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Češke Republike u oblasti energetike i infrastrukture, koji predstavlja pravni okvir za realizaciju projekta izgradnje II bloka TE Pljevlja.

Vrijednost robne razmjene Crne Gore i Češke u 2016. iznosila je 32,06 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 6,03 miliona eura, dok je uvoz iznosio 26,03 miliona eura. U 2016 vrijednost investicija iz Češke iznosila je 3,06 miliona eura.

Crnu Goru je posjetilo 18 138 čeških turista.

Posjete i susreti:

- 5 – 8. april 2016. - predsjednik Crne Gore F. Vujanović bio je u zvaničnoj posjeti Češkoj.

Danska

Dugogodišnja podrška Kraljevine Danske integracionim procesima Crne Gore potvrđena je 20. decembra 2016. kada je danski Parlament ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore u NATO.

Ukupna robna razmjena iznosila 4,3 miliona eura (izvoz 0,7; uvoz 3,6). Crnu Goru je posjetilo 4 448 turista iz Danske.

Posjete i susreti:

- 6. decembar 2016. –.mvp prof. dr S. Darmanović, imao je susret s ministrom vanjskih poslova Kraljevine Danske A. Samuelsenom, na marginama sastanka ministara vanjskih poslova država-članica NATO.

Egipat

Odnosi Crne Gore i Egipta su prijateljski, s tendencijom produbljivanja političkog dijaloga i intenziviranja i razvoja bilateralnih veza u oblastima od obostranog interesa. Dvije su države tokom prethodne godine nastavile da razmatraju mogućnosti za uspostavljanje bliskije privredne i saradnje u oblasti turizma, kulture i nauke.

Estonija

Dobri i prijateljski odnosi između Crne Gore i Estonije potvrđeni su snažnom podrškom Estonije evropskim i evroatlantskim integracijama Crne Gore. Parlament Estonije je ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore NATO 19. oktobra 2016.

U septembru 2016. delegacija Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore boravila je u studijsko-radnoj posjeti Patentnom zavodu Estonije u Talinu i tom prilikom je zaključeno da postoji osnova za dalju, konkretniju saradnju i kroz zaključivanje Sporazuma o bilateralnoj saradnji u ovoj oblasti.

Septembra 2016. ministarka odbrane M. Pejanović-Đurišić učestvovala je na Godišnjoj baltičkoj konferenciji o odbrani, koja je organizovana pod pokroviteljstvom Međunarodnog centra za odbranu (ICDS) i Ministarstva odbrane Estonije.

Direktne investicije iz Estonije iznosile su 5,6 miliona eura, dok je robna razmjena bila 0,5 miliona eura i odnosila se na uvoz iz Estonije. Crnu Goru je posjetilo 1 213 estonskih turista.

Finska

Kontinuirana, kako politička tako i ekspertska, podrška Republike Finske evropskoj integraciji Crne Gore, predstavljaju okvir za razvoj sadržajne saradnje.

Ukupna robna razmjena između dvije države, kao i saradnja u oblasti turizma, bilježi umjeren, ali konstantan, rast - robna razmjena u 2016. iznosi 5,58 miliona eura, dok je u Crnoj Gori boravilo 5 240 finskih turista.

Francuska

Bilateralni odnosi Crne Gore i Republike Francuske su prijateljski i dobri i postoji obostrani interes za njihovo dalje unapređenje.

Francuska je nastavila da pruža snažnu podršku Crnoj Gori na putu evropske integracije. Intenziviranju saradnje u ovoj oblasti dodatni impuls je dala posjeta državnog sekretara za evropske integracije A. Pejovića Francuskoj 1. i 2. juna 2016. Predsjednica Odbora za evropske integracije Nacionalne skupštine Republike Francuske Danijel Oroa posjetila je Crnu Goru 4. marta 2016.

Nacionalna skupština Francuske je usvojila Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u 1. decembra 2016.

Robna razmjena s Francuskom iznosila je 45,3 miliona eura, od čega je uvoz 41,6 a izvoz 3,7 miliona eura, dok su investicije iz Francuske iznosile 2,2 miliona eura. Crnu Goru je u 2016. posjetilo 49 219 francuskih turista.

Posjete i susreti:

- 4. jul 2016. – predsjednik Vlade M. Đukanović predvodio je crnogorsku delegaciju na Samitu Pariz – Balkan, u okviru inicijative Berlinski proces.

Grčka

Bilateralni odnosi Crne Gore i Grčke su dobri i prijateljski. Saradnja između dvije zemlje je naročito vidljiva kroz poslovanje grčkih firmi- Hellenic Petroleum, Adriatic Properties, Universal Capital Banke, Sigma Delta Holdingsa, First Financial Consultinga i Exergia.

Ukupna robna razmjena između Crne Gore i Grčke u 2016. iznosila je 110,2 miliona eura, od čega je uvoz iznosio 109,5 a izvoz 0,5 miliona eura.

Crnu Goru je 2016. posjetilo 6273 turista, što je za 40% više u odnosu na prethodnu godinu.

Intenzivnom se ocjenjuje i saradnja u oblasti odbrane, te je posebno dobra u školovanja kadeta i pripadnika Vojske Crne Gore.

Tokom 2016. nastavljen je rad na otvaranju kancelarije grčko-crnogorsko-kiparske poslovne asocijacije s ciljem povezivanja poslovnih ljudi, koji su zainteresovani za poslovnu saradnju u oblastima od zajedničkog interesa.

Posjete i susreti:

- 7. decembr 2016. -.mvp prof. dr S. Darmanović je na marginama sastanka ministara vanjskih poslova država članica NATO u Briselu, imao susret s.mvp Grčke N. Kocijasom.

Gruzija

Spremnost Crne Gore i Gruzije da jačaju međudržavne odnose i valorizuju brojne mogućnosti za saradnju realizovana je u 2016. saradnjom u oblasti ekonomije, turizma, vanjskih poslova, odbrane i multilaterale. Privredna komora Crne Gore i Komora za privredu i industriju Gruzije potpisale su, 26. aprila 2016. Memorandum o razumijevanju, a prva sjednica Mješovite komisija održana je 17. juna 2016.

Posjete i susreti:

- 12. februar 2016. - predsjednik Vlade M. Đukanović susreo se s predsjednikom Vlade Gruzije, G. Kvirikašvilijem, na marginama Minhenske bezbjednosne kongerencije.

Hrvatska

Odnosi između dvije države su primjer dobrosusjedske i prijateljske saradnje, a dodatno ih osnažuje kontinuirana podrška Hrvatske evropskim i evroatlantskim aspiracijama Crne Gore.

Novi vidovi saradnje u evropskim integracijama su dogovoreni tokom posjete ministra evropskih poslova Aleksandra Andrije Pejovića Zagrebu 20. decembra. Osim kvalitetne i redovne saradnje na bilateralnom planu, odnosi su osnaženi zajedničkim regionalnim kontekstom, obostranom posvećenošću saradnji u tom formatu i konstruktivnom pristupu aktuelnim regionalnim pitanjima. Susreti na najvišem nivou redovno se održavaju na marginama multilateralnih i regionalnih foruma i inicijativa.

Robna razmjena u 2016. je iznosila 113 miliona eura i manja je 0,4 % u odnosu na godinu ranije (izvoz je iznosio 2,2 miliona eura, dok je uvoz bio 110,8 miliona). SDI iz R.Hrvatske su u 2016. iznosile su 2,8 miliona eura.

Kontakti i saradnja u oblasti poljoprivrede, kulture, odbrane naročito su intezivirani tokom 2016.

Pregovori po pitanju razgraničenja na području Prevlake odvijali su se u duhu dobrosusjedstva i prijateljstva i napreduju dobrom dinamikom.

Posjete i susreti:

- 19. februar 2016. - mvpei Hrvatske M. Kovač boravio je u posjeti Crnoj Gori.

Indija

Na bazi tradicionalno prijateljskih odnosa između Crne Gore i Indije, identifikovane su mogućnosti za saradnju u oblasti prosvjete, nauke, kulture i u oblasti turizma.

Indonezija

Crna Gora i Republika Indonezija imaju prijateljske odnose a potvrđena je spremnost za dalje intenziviranje bilateralnih odnosa, naročito u ekonomskoj i turističkoj sferi.

Nastavljena je saradnja u oblasti obrazovanja. Najveći univerzitet iz Indonezije "Gunadarma" ima uspostavljenu saradnju s Fakultetom za biznis i turizam u Budvi.

Dvije zemlje unapređuju saradnju u oblasti turizma - Indonezija je 2016. bila partner Jadranskom sajmu - Međunarodnom sajmu turizma i opreme za hotelijerstvo i ugostiteljstvo (Budva). Takođe, prepoznata je mogućnost intenziviranja saradnje i kroz prezentaciju zdravstvenog turizma – jednog od tradicionalnih obilježja Indonezije.

Iran

Crnu Goru i Islamsku Republiku Iran karakterišu dobri odnosi i obostrani interes za dalje unapređenje saradnje.

Postoji izražen interes iranske strane za saradnju u oblasti turizma, koja je razultirala susretom crnogorskih i predstavnika najvećeg iranskog turoperatora „Iran Markiz International“ u aprilu 2016, kada je iranska strana potvrdila spremnost za organizovanje i dolazak turista iz Irana.

Irska

Crna Gora i Republika Irska baštine dobre odnose, uz potencijal za njihovo dalje razvijanje i obogaćivanje u svim oblastima od zajedničkog interesa. Irska podržava proces evropske integracije Crne Gore, što istaknuto tokom svih bilateralnih susreta i međunarodnih foruma.

Vrijednost robne razmjene između Crne Gore i Irske je iznosila 2,7 miliona eura i odnosila se isključivo na uvoz iz Irske. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 2 810 irskih turista.

Island

Republika Island u kontinuitetu pruža političku i ekspertsku podršku na planu evropske i evroatlantske integracije Crne Gore.

Island je prva država koja je ratifikovala Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u, 8. juna 2016.

Posjete i susreti:

- 29. juna 2016 - predsjednik Vlade M. Đukanović bio je u zvaničnoj posjeti Islandu.

Italija

Tradicionalno prijateljski odnosi Crne Gore i Italije nastavljani su tokom 2016. planiranim intenzitetom.

U 2016. ukupna robna razmjena je iznosila 170,3 miliona eura (izvoz 17,4 i uvoz 152,9). Vrijednost direktnih investicija iz Italije je iznosila 50,6 miliona eura.

U 2016. Crnu Goru je posjetilo 39 626 italijanskih turista.

Ministar održivog razvoja i turizma Branislav Gvozdenović bio je u posjeti Italiji, 14. oktobra 2016. i tom prilikom su potpisani Tehnički sporazum o saradnji u okviru realizacije II faze projekta izgradnje Eko zgrade u Podgorici i Tehnički sporazum o upravljanju Crnogorsko-italijanskog fonda EMIF, Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore i Ministarstva životne sredine, kopna i mora Italije.

Sudije Privrednog i Ustavnog suda i predstavnici Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu su boravili u studijskoj posjeti Italiji u okviru projekta "Podrška obuci sudija u Crnoj Gori u oblasti privrednog prava".

Načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore admiral D. Samardžić bio je u zvaničnoj posjeti Oružanim snagama Italije, 10-14. oktobra 2016.

Sporazum između Ministarstva nauke i AREA Konzorcijuma za naučna i tehnološka istraživanja iz Trsta za potrebe razvoja Otvorenog sistema za inovacije u Crnoj Gori, potpisan je 8-9. februara 2016. Memorandum o razumijevanju i međusobnoj saradnji između Instituta za tehnologije kulturnog naslijeđa (ITABC), Nacionalnog istraživačkog savjeta Italije (CNR), Univerziteta Crne Gore, Istorijskog instituta i Ministarstva kulture (potpisan 11. aprila 2016).

Crna Gora je učestvovala na bijenalu arhitekture u Veneciji 27. maja 2016. s projektom „Solana Ulcinj“.

„Venecijanske odbrambene tvrđave između XV i XVII vijeka“ predat je UNESCO, 29. januara 2016, čime je formalizovan zahtjev za upis transnacionalne nominacije na UNESCO Listu svjetske baštine. Regionalni projekat nominacije, u kojem učestvuju Crna Gora, Hrvatska i Italija, predala je Stalna delegacija Italije, čije je Ministarstvo za kulturnu baštinu i djelatnosti turizma bilo inicijator projekta.

Sporazuma o saradnji u oblasti bezbjednosti hrane i veterine između Crne Gore i Italije, potpisan je 30. maja 2016.

Delegacija Senata Italije, na čelu s predsjednikom Odbora za politiku EU Vaninom Kitijem bila u službenoj posjeti Crnoj Gori, 28-30. april 2016.

Potpisan Ugovor o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika u podmorju Crne Gore između Vlade Crne Gore i italijansko-ruskog konzorcijuma koji čine kompanije Eni i Novatek, 14. septembra 2016.

Najveća italijanska privredna asocijacija „Konfindustrija“, koja okuplja više od 2 000 lokalnih asocijacija sa 170 000 kompanija, otvorila je kancelariju u Crnoj Gori u julu 2016.

Memorandum o razumijevanju između Diplomatske akademije MVPEI i Italijanskog udruženja za međunarodne organizacije (SIOI), potpisan je 21. januara 2016.

Posjete i susreti:

- 21. jul 2016. - predsjednik Crne Gore F. Vujanović bio je u zvaničnoj posjeti Italiji.
- 7. decembr 2016. - mvp prof. dr S. Darmanović sastao se s mvp Italije P. Đentilonijem, na marginama sastanka ministara vanjskih poslova država članica NATO u Briselu.

Izrael

Crnu Goru i Izrael nastavili su dobru bilateralnu saradnju, kao i politički dijalog. U 2016. posebno je afirmisana saradnja u oblasti turizma. Tome je doprinijelo uvođenje sezonske linije Tel-Aviv - Tivat koja je otvorena 20. aprila 2016., što je rezultiralo porastom broja izraelskih turista u Crnu Goru (19.309 turista).

Tokom 2016. posebno je unaprijeđena je saradnja dvije zemlje na polju zdravstva i kulture. Iskazan je interes za saradnju Crne Gore i Izraela u oblasti arheologije, konkretno na projektu Duklja.

Grupa izarelskih ljekara boravila je u posjeti Kliničkom centru Crne Gore. Tom prilikom ponuđena je edukacija crnogorskih ljekara u zdravstvenim ustanovama u Izraelu.

Identifikovane su raznovrsne mogućnosti za dalje jačanje privrednih i kulturnih veza dvije zemlje.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 2,8 miliona eura, od čega uvoz 2,7 miliona eura, a izvoz 1,1 miliona eura.

Japan

Crna Gora i Japan imaju dobre i prijateljske odnose, uz obostranu spremnost za njihovo dalje snaženje, posebno u ekonomskoj sferi. Kompanija Q-Tek iz Bara i japanska kompanija Hitachi, 20. oktobra 2016. potpisali su ugovor o saradnji kojim će crnogorska kompanija izvoziti u Japan centralni visokotehnološki dio za novu generaciju instrumenata za biomedicinsku dijagnostiku. Takođe, u Kotoru nastavlja uspješno da posluje japanska kompanija „Daido Metal“.

Prvi ambasador Crne Gore u Japanu na nerezidentnoj osnovi dr Jovan Mirković je 20. jula 2016. predao akreditivna pisma japanskom caru Akihitu. Parlamentarni zamjenik ministra vanjskih poslova Japana, Motome Takizava boravio je 5. septembra 2016. u posjeti Crnoj Gori i tom prilikom se susreo s predsjednikom Vlade M. Đukanovićem.

Japan u 2016. nastavio da obezbjeđuje razvojnu pomoć Crnoj Gori, koja je u 2016. iznosila ukupno 557,574 eura. Razvojna pomoć Japana se konkretizuje kroz projekte usmjerene za unapređenje infrastrukture u oblastima zdravstva, obrazovanja i socijalnog staranja.

Tokom 2016. robna razmjena iznosila je 20,7 miliona eura: uvoz 18,6 miliona eura, izvoz 2,1 miliona eura.

Jordan

Postoji izražen interes za unapređenje privredne saradnje Crne Gore i Jordana. Delegacija predstavnika jordanskih kompanija, boravila je u julu 2016. u posjeti Crnoj Gori u cilju sagledavanja mogućnosti unapređenja ekonomske saradnje. Tom prilikom je održan poslovni forum Privredne komore Crne Gore i Privredne komore HK Jordan.

Ukupna trgovinska razmjena je iznosila 51,744 eura.

Južna Koreja

Crnu Goru i R. Koreju karakterišu dobri politički odnosi, s tendencijom njihovog intenziviranja i razvoja u svim oblastima. Iskazana je zainteresovanost za saradnju s Korejskim poslovnim centrom u cilju artikulisanja zajedničkih inicijativa za saradnju.

Takođe, dvije zemlje nastavljaju saradnju u cilju afirmisanja saradnje u oblasti turizma i intenziviranja turističkog prometa, što potvrđuje prezentacija NTO Crne Gore u Seulu.

Ukupna trgovinska razmjena je iznosila 6,5 miliona eura.

Jermenija

Odnosi Crne Gore s Republikom Jermenijom su prijateljski. Dvije države su nastavile da razmatraju mogućnosti za dinamizaciju bilateralne saradnje, u tom cilju je pokrenuta inicijativa za potpisivanje niza sporazuma.

Posjete i susreti:

- 20. januar 2016. - mvp Republike Jermenije E. Nalbandijan boravio je u prvoj zvaničnoj posjeti Crnoj Gori i tom prilikom se sastao s ppv i mvpei I. Lukšićem.

Kanada

Bilateralni odnosi Crne Gore i Kanade su izuzetno dobri i partnerski, uz obostrani interes za njihovo dalje jačanje. Postoji uzajamni interes za unapređenje saradnje na planu kulture, nauke i obrazovanja, turizma i sporta.

Kanada je i u 2016. nastavila snažno da podržava evroatlantske i evropske aspiracije Crne Gore.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 2,30 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 356.642 eura, a uvoz 1,94 miliona eura. U istom periodu direktne investicije iz Kanade iznosile su 448.120 eura. Tokom 2016. Crnu Goru je posjetilo 6 254 kanadskih turista koji su ostvarili 25 608 noćenja.

Državni investicioni fond Dubaija "Investment Corporation of Dubai (ICD)" preuzeo je 6. maja 2016. nautičko-turistički kompleks i marinu Porto Montenegro, čiji vlasnik i investitor je bio kanadski biznismen Piter Mank.

Nastavljena je dobra saradnja Crne Gore i Kanade u okviru odbrambene politike, na osnovu Memoranduma o razumijevanju između ministarsatva odbrane dvije zemlje. U saradnji s Kanadskim programom za vojnu saradnju – MTCP, u Podgorici je, u periodu od 18. do 22. jula 2016. organizovan kurs "Upravljanje resursima u oblasti odbrane".

Uz podršku Ambasade Kanade tokom 2016. realizovan je projekat "Unapređenje kapaciteta školskih psihologa i pedagoga kao podrška diskriminisanim LGBT mladim osobama" (NVO Juventas i Queer Montenegro u saradnji s Ministarstvom prosvjete), a u cilju kreiranja sigurnog i podržavajućeg školskog okruženja za LGBT osobe.

Posjete i susreti:

- 8. decembra 2016. - na marginama 23. zasijedanja Ministarskog sastanka OEBS-a u Hamburgu ministar mvp prof. dr S. Darmanović se sreo s ministrom vanjskih poslova i međunarodne trgovine Kanade S. Dionom.

Kosovo

Uspostavljena saradnja i bilateralni odnosi s Republikom Kosovo predstavljaju primjer dobrosusjedstva i prijateljstva dvije države. Imenovanjem ambasadora, diplomatski odnosi između dvije zemlje podignuti su na viši nivo. Kosovski ambasador Skender Durmiši je stupio na dužnost 26. jula Ambasador Ferhat Dinoša stupio je na dužnost u Republici Kosovo 24. oktobra 2016.

Održavan je redovan dijalog po pitanju ustavnog priznanja crnogorske nacionalne manjine, a postignuti su rezultati kada je u pitanju održiv povratak raseljenih lica.

Uspostavljena je praksa redovnog održavanja bilateralnih političkih konsultacija između dva ministarstva vanjskih poslova, te su druge konsultacije održane u Podgorici, 4. marta 2016.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 22,59 miliona eura (izvoz 19,2 milion, uvoz 3,4 miliona). U 2016. s Kosova je investirano 1,7 miliona eura. Crnu Goru je posjetilo 37 403 turista, koji su ostvarili 201 775 noćenja.

U Prištini je 24. novembra održan Forum privrednika Crne Gore i Kosova na kojem je prisustvovao značaj broj privrednika dvije zemlje.

Zajednički tehnički sekretarijat Programa prekogranične saradnje CG– Albanija – Kosovo osnovan je 15. januara 2016. s ciljem poboljšanja standarda i kvaliteta života ljudi u tom području.

Posjete i susreti:

- 21. maj 2016. -predsjednik Kosova Hašim Tači učestvovao je na ceremoniji povodom proslave 10 godina crnogorske nezavisnosti.
- 11. decembr 2016. - na inicijativu kosovske strane, došlo je do neformalnog susreta premijera Crne Gore i Republike Kosovo Duška Markovića i Ise Mustafe u Skadru.

Kostarika

U 2016. pokrenute su inicijative za zaključivanje sporazuma o tehničkoj i ekonomskoj saradnji, saradnji u oblasti kulture, o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, kao i protokola o saradnji dva MVP. Takođe je iskazano interesovanje za jačanje saradnje u oblasti turizma i održivog razvoja i prenos iskustava Kostarike kao prve svjetske ekološke turističke destinacije.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 851.272 eura i odnosila se samo na uvoz.

Kuba

Pokrenute su inicijative za zaključivanje sporazuma o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji, u oblasti zdravstva, turizma, pravde, nauke i drugim oblastima od obostranog interesa. Kubanskoj strani je upućen i sporazum o uzajamnom ukidanju viza.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 162.842 eura i odnosila se samo na uvoz.

Nastavljena je konstruktivna saradnja dvije države u okviru relevantnih međunarodnih organizacija i u oblasti konzularnih poslova.

Kina

Tradicionalno dobri i prijateljski odnosi Crne Gore i Kine, rezultirali su uspješnim političkim dijalogom i intenzivnom ekonomskom saradnjom. Ostvaren je značajan napredak i u saradnji dvije zemlje u oblastima kulture, poljoprivrede, zdravstva.

Nakon što su ispunjeni odgovarajući zakonski i ugovorni preduslovi u vezi izgradnje autoputa Bar-Boljare, kompanija China Road and Bridge Corporation (CRBC) je zvanično otpočela radove 11. maja 2016. Kineska korporacija CCECC (China Civil Engineering Construction Cooperation) je dobila na javnom tenderu projekat obnove pruge Kolašin-

Kos, u dužini od 986,7 metara. Vrijednost projekta koji je zvanično započet aprila 2016., iznosi 5,89 miliona.

Ministar kulture P. Goranović je 8. aprila 2016. potpisao je Izvršni program saradnje između ministarstava kulture Crne Gore i NR Kine. Tom prilikom, Crnu Goru je posjetio zamjenik kineskog ministra kulture D. Ve.

Potpredsjednik Vlade Petar Ivanović je na marginama Petog samita predsjednika Vlada zemalja 16+1 (5. i 6. novembra, u Rigi) potpisao Sporazum o saradnji Opštine Nikšić i Kineskog zavoda za tradicionalnu medicinu provincije Sečuan o sadnji i preradi kineskog ljekovitog bilja.

NR Kina je tokom 2016. obezbijedila 298,000 eura razvojne pomoći Crnoj Gori, u vidu projekata koji se odnose na infrastrukturu i zdravstvu, obrazovanju, sportu i socijalnu zaštitu.

Četvrte političke konsultacije dva ministarstva vanjskih poslova su održane 20. januara 2016. u Podgorici.

Posjete i susreti:

- 5–6. novembr 2016. - potpredsjednik Vlade V. Lazović sastao se s predsjednikom Državnog savjeta NR Kine Li K'ćiangom na Petom samitu predsjednika vlada posvećenom saradnji NR Kine s 16 država Centralne i Istočne Evrope, koji je održan u Rigi.
- 16-18. jun 2016. - potpredsjednik Vlade P. Ivanović je na poziv Vlade NR Kine, boravio u zvaničnoj posjeti Kini, kojom prilikom se sastao s potpredsjednikom Vlade NR Kine Ma Kaijem.

Kipar

Crna Gora i Republika Kipar imaju dobre i prijateljske odnose. Kipar snažno podržava naše aspiracija na planu evropske integracije.

Tokom 2016. poseban naglasak u saradnji s Kiprom stavljen je na podsticanje ekonomske saradnje odnosno razvijanje mogućnosti unaprjeđenja robne razmjene i podsticanja ulaganja. Robna razmjena je iznosila 2,1 miliona eura, od čega je uvoz bio 1,9 miliona eura, a izvoz 0,2 miliona eura, dok su direktne strane investicije iznosile 5,5 milona eura.

Tokom 2016. nastavljen je rad na otvaranju kancelarije grčko-crnogorsko-kiparske poslovne asocijacije s ciljem povezivanja poslovnih ljudi, koji su zainteresovani za poslovnu saradnju u oblastima od zajedničkog interesa.

Letonija

Podrška Republike Letonije evropskoj i evroatlantskoj integraciji Crne Gore nastavljena je i u 2016. Parlament Letonije je na sjednici 6. oktobra je usvojio odluku o ratifikaciji pristupnog Protokola Crne Gore NATO.

Delegacija Vlade Crne Gore koju je predvodio potpredsjednik Vlade V. Lazović učestvovala je 5. novembra 2016. na Samitu šefova vlada zemalja Centralne i Istočne Evrope i Kine, na poziv kineskog premijera Li Kećijanga. Samit u Rigi održao se u okviru mehanizma saradnje „16+1” zemalja Centralne i Istočne Evrope i Kine.

Investicije iz Letonije su iznosile 3,6 miliona eura, dok je ukupna robna razmjena iznosila 0,29 miliona eura. Crnu Goru je posjetilo 1 047 letonskih turista.

Posjete i susreti:

- 6. oktobar 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović, prisustvovao je ratifikaciji Protokola o crnogorskom pristupanju NATO u letonskom Parlamentu. Tom prilikom se sastao s predsjednikom letonskog Parlamenta, Inarom Murniece.

Litvanija

Litvanija je i tokom 2016. nastavila da pruža podršku evropskoj i evroatlantskoj integraciji Crne Gore.

Parlament Republike Litvanije je 3. novembra usvojio Odluku o ratifikaciji Pristupnog protokola Crne Gore NATO. Konsultacije u oblasti politike bezbjednosti održane u Viljnusu, 14. aprila 2016.

Robna razmjena s Republikom Litvanijom iznosila je 11,6 miliona eura (izvoz 0,1; uvoz 11,5). Crnu Goru je tokom 2016. posjetilo 1 934 litvanskih turista.

Luksemburg

Crna Gora i Veliko Vojvodstvo Luksemburg imaju dobre bilateralne odnose, a posebno se ističe podrška Luksemburga u ostvarivanju naših vanjskopolitičkih ciljeva – članstvo u NATO i EU.

Parlament Luksemburga je ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u, 14. decembra 2016.

Počasni konzulat Crne Gore u Kajlu je otvoren 13. maja 2016.

Vrijednost robne razmjene između Crne Gore i Luksemburga u 2016. iznosila je 1,7 miliona eura (izvoz 0,2; uvoz 1,5). U 2016. vrijednost direktnih investicija iz Luksemburga je iznosila 5,9 miliona eura.

Posjete i susreti:

- 14. decembr 2016. - predsjednik Skupštine I. Brajović bio je u radnoj posjeti Luksemburgu.

Makedonija

Crna Gora i Republika Makedonija njeguju dobre susjedske i prijateljske odnose, bez otvorenih pitanja, kao i odličnu saradnju na regionalnom planu.

Branko Azeski je rješenjem Vlade Crne Gore od 2. juna imenovan za počasnog konzula Crne Gore u Štipu-Republika Makedonija, s nadležnošću za opštine: Berovo, Vinica, Delčevo, Zrnovci, Karbinci, Kočani, Makedonska Kamenica, Pehčevo, Probištip i Češinovo-Obleševo. Otvaranje konzulata je planirano za prvu polovinu 2017.

U 2016. nastavljeno je s intenziviranjem saradnje u oblasti ekonomije, kulture, zdravlja, turizma, unutrašnjih poslova i odbrane.

Odnosi u oblasti kulture su osnaženi potpisivanjem Programa kulturne saradnje između dva Ministarstva kulture, tokom zvanične posjete ministra kulture P. Goranovića Skoplju 12. marta.

Crna Gora je usljed posljedica koje su izazvale vremenske neprilike u Makedoniji početkom avgusta, opredijelila pomoć od ukupno 200.000 eura, odnosno 100 000 eura finansijske pomoći u gotovini, kao i 100 000 eura humanitarne pomoć u robi i sanitetskim i intendantskim sredstvima.

Drugi sastanak Zajedničkog odbora između Crne Gore i Republike Makedonije za primjenu Sporazuma o saradnji između dvije vlade u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji održan je 10 – 11. maja, u Podgorici.

Osnivanje koordinativnog Centra za kulturnu saradnju između NR Kine i 16 zemalja Centralne i Istočne Evrope, čije sjedište će biti u Skopju, je u završnoj fazi.

U 2016. robna razmjena je iznosila 31 milion eura (uvoz 26,5, izvoz 4,5). Direktna investicije iz Makedonije u CG su u 2016. iznosile 544 000 eura. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 24 746 turista iz Makedonije, koji su ostvarili 155 205 noćenja.

Sadržajna saradnja u oblasti ekonomije, na nivou lokalnih samouprava podspješena je posjetom delegacije opštine Herceg-Novi i Turističke organizacije HN opštini Bitolj 19. novembra, gdje su predstavljeni ekonomski potencijali crnogorske opštine na Biznis forumu crnogorskih i makedonskih privrednika.

Malta

Dobri bilateralni odnosi između Crne Gore i Malte ukazuju na obostranu želju i interes da se sadržajni veze između dvije prijateljske, mediteranske zemlje ubrzano razvijaju.

U 2016. vrijednost investicija iz Malte je iznosila 9,9 miliona eura.

Tokom posjete predsjednice Malte K. Preka, delegacija poslovnih udruženja i preduzetnika s Malte učestvovalo je na Poslovnom forumu organizovanom u Privrednoj komori Crne Gore, 9. juna 2016. Deklaraciju o ekonomskoj i tehničkoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Malte potpisali su ministar ekonomije V. Kavarić i ministar energetike Malte K. Mici, 11. januara 2016. Tokom posjete H. Herere 19-22. aprila 2016, parlamentarnog sekretara za konkurentnost i ekonomski razvoj u Vladi Malte, organizovani su sastanci s ministrom ekonomije V. Kavarićem, kompanijom “13 jul Plantaže” i Privrednom komorom Crne Gore.

Memorandum o saradnji između Ministarstva zdravlja Crne Gore i Ministarstva zdravlja Malte, potpisan 18. maja 2016.

Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Malte o naučnoj i tehnološkoj saradnji, potpisan je 20. aprila 2016. Ministar nauke Malte E. Malija je na poziv ministra S. Vlahović bio počasni gost na Otvorenim danima nauke u Crnoj Gori, 26-30. septembra 2016.

Posjete i susreti:

- 11-13. januar 2016.- predsjednik Vlade Malte Dž. Muskat bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.
- 18. maj 2016. - predsjednik Vlade M. Đukanović bio je u zvaničnoj posjeti Malti.
- 8-10. jun 2016. - predsjednica Malte M. Preka bila je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.

Mađarska

Tradicionalno odlični odnosi između Crne Gore i Mađarske, zaokruženi zajedničkim spoljno-političkim prioritetima, potvrđeni su u 2016. nastavkom sadržajnog političkog dijaloga i odlučnom podrškom Mađarske, kako političkoj tako i ekspertskoj, evroatlantskoj i evropskoj integraciji Crne Gore. Snažna podrška države koja je, po drugi put imala ulogu kontakta za članstvo Crne Gore u NATO, evroatlantskoj integraciji Crne Gore, krunisana je 13. juna 2016. kada je Nacionalna skupština Mađarske, peta po redu, ratifikovala Protokol o pristupanju Crne Gore NATO. U tom procesu, ne samo da je

produbljena i saradnja na radnom nivou u oblasti vanjskih poslova, naročito evroatlantskih integracija i politike bezbjednosti, već je i proširena normativno-pravna baza u oblasti bezbjednosti između dvije države. Nije izostala ni podrška Mađarske evropskoj integraciji Crne Gore, već je ista i unaprijeđena u određenim oblastima, poput ljudskih i manjinskih prava. Takođe, posredstvom proširenja normativno-pravne osnove, kao i započinjanje konkretnih projekata, obogaćena je saradnja u oblasti nauke i kulture, ali i parlamentarna saradnja. U bilateralnoj saradnji se posebno izdvaja ekonomska saradnja, jer su direktne investicije iz Mađarske iznosile su 34,5 miliona eura, što je četvorostruko više u odnosu na godinu ranije, čime je Mađarska zauzela 5. mjesto na listi stranih investitora u Crnoj Gori. Takođe, notiramo rast ekonomskih parametara i kod ukupne robne razmjene, koja je iznosila 54,3 miliona eura (izvoz 35; uvoz 19,3). Crnu Goru je posjetio 19 908 mađarskih turista.

Posjete i susreti:

- 6-7. april 2016. - potpredsjednik Vlade i mvp prof. dr I. Lukšić bio je u zvaničnoj posjeti Mađarskoj, na poziv ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske Pitera Sijarta.
- 8. i 9. decembar 2016. - mvp prof. dr S. Darmanović, je na marginama 23. zasjedanja Ministarskog sastanka OEBS imao bilateralan susret s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske, Peterom Sijartom.

Meksiko

Crna Gora je nastavila da održava tradicionalno dobre i prijateljske odnose s Meksikom. U cilju jačanja ugovorno-pravne osnove meksičkoj strani su upućeni nacrti sporazuma o ekonomskoj saradnji, o saradnji u oblasti nauke i tehnologije, kao i protokola o saradnji dva MVP.

U 2016. ostvarena je robna razmjena u vrijednosti od 2,36 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 360.686 eura, dok je uvoz bio 2,009 miliona eura.

Meksička agencija za razvoj međunarodne saradnje (AMEXCID) ponudila je saradnju u oblastima kao što su javno zdravstvo, upravljanje i očuvanje voda, obuka medicinskog osoblja, obrazovanje, stanovanje, civilna zaštita i poljoprivreda, kao drugim oblastima.

Pokrenuta je inicijativa za liberalizaciju viznog režima za crnogorske građane, jer je meksičkim državljanima omogućen ulazak u Crnu Goru i boravak do 90 dana bez vize.

U julu 2016. zvanično je registrovana Crnogorska zajednica Meksika i Kariba. Guvernerka meksičke države Sonora Claudia Pavlović je potomak iseljenika iz Crne Gore.

Moldavija

Crna Gora i Republika Moldavija imaju prijateljske odnose, i dijele zajednički vanjsko-politički prioritet - učlanjenje u Evropsku uniju. Postoji obostrana zainteresovanost za unapređenje bilateralne saradnje u gotovo svim oblastima. Tako je 2016. pokrenuta inicijativa za potpisivanje međuvladinog Sporazuma o saradnji u oblasti obrazovanja, nauke i inovacija.

Monako

Crna Gora i Kneževina Monako imaju dobre i prijateljske odnose, te postoji prostor za dalje unapređenje saradnje i razmjenu iskustava posebno u oblasti turizma, budući da je turizam jedna od glavnih privrednih grana Monaka i Crne Gore.

Priliv investicija iz Monaka u prethodnoj godini iznosio je 4,5 miliona eura.

Njemačka

Crna Gora i Savezna Republika Njemačka imaju prijateljske i veoma sadržajne odnose. Pored razvijene saradnje i političkog dijaloga na Saveznom nivou, Crna Gora je nastavila da razvija ekonomsku, kulturnu, i privrednu saradnju i s njemačkim pokrajinama. Njemačka je i tokom 2016. nastavila da pruža kontinuiranu podršku Crnoj Gori u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija.

Posjete i susreti:

- Decembar 2016. -.mvp prof. dr S. Darmanović na marginama sastanka.mvp država članica NATO imao susret s.mvp Štajnmajerom.
- 8. jul 2016. - predsjednik Vlade M. Đukanović sastao se tokom Samita NATO u Varšavi s kancelarkom SR Njemačke A. Merkel.

Delegacija PKCG, učestvovala je na prvom Ekonomskom forumu zemalja Zapadnog Balkana koji je održan u Minhenu 19-20 oktobra 2016.

U organizaciji PKCG i Njemačkog komiteta za istočno-evropske ekonomske odnose u Budvi je 27-28. oktobra 2016. održana konferencija "Razvojne perspektive Zapadnog Balkana". Ekonomski skup, koji se održao šesti put u Budvi, okupio je predstavnike vlada, poslovne zajednice i stručne javnosti Balkana i Njemačke.

Robna razmjena u 2016. je iznosila ukupno 230,1 miliona eura (izvoz: 13,1, uvoz 217). Direktno investicije iz Njemačke u 2016. iznosile su 16,7 miliona eura.

Crnu Goru je u 2016. posjetilo 50.577 turista iz Njemačke.

Intenzivna saradnja u oblasti pravosuđa se ogleda u unapređenju zakonodavnog okvira i podršci eksperata SR Njemačke u jačanju naših administrativnih kapaciteta.

Sadržajna i kvalitetna saradnja na planu odbrane rezultirala je potpisivanjem, u Berlinu 6. septembra 2016, Tehničkog sporazuma između Saveznog Ministarstva odbrane SR Njemačke i Ministarstva odbrane Crne Gore u vezi s odredbama o naoružanju i opremi za podršku crnogorskom osoblju raspoređenim u EUTM Misiji u Maliju. Njemačka pruža podršku u reformi sistema odbrane i modernizaciji vojske, školovanju kadrova i obuci planinskih jedinica i vazduhoplovnih snaga.

Na VIII Globalnom forumu za hranu i poljoprivredu 15. januara 2016. u Berlinu potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstva ruralnog razvoja i zaštite potrošača Baden-Virtemberga.

Nastavljena je intenzivna komunikacija s njemačkim poslanicima.

Norveška

Pored kontinuirane i snažne podrške integraciji Crne Gore u NATO, naročito kroz reformu bezbjednosno-odbrambenog sistema, Kraljevina Norveška je nastavila da pruža značajnu razvojnu pomoć.

Direktno investicije iz Norveške iznosile su 189 miliona eura, čime je Norveška zauzela prvo mjesto među stranim investitorima u Crnoj Gori.

U Crnoj Gori je boravilo 8 487 norveških turista.

Posjete i susreti:

- 4-5. jul 2016. - mvp Norveške, B. Brende, bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.

Palestina

Crna Gora i Država Palestina nastavljaju da razvijaju tradicionalno dobre i prijateljske odnose. Intenzitet saradnje dvije zemlje se proširio otvaranjem Ambasade Palestine u Podgorici, u oktobru 2016.

Peru

Postoji spremnost i Crne Gore i Perua za jačanje saradnje u oblastima ekonomije, saobraćaja, turizma i poljoprivrede, te uzajamni interes za uspostavljanje odgovarajuće ugovorno-pravne osnove.

7. decembra 2016. u Limi je svečano otvoren Počasni konzulat Crne Gore. Za počasnog konzula, 5. maja 2016., imenovan je prof. dr Milo Božović Granados.

Poljska

Proaktivan stav Republike Poljske kada je u pitanju proces integrisanja Crne Gore u evropske i evro-atlantske strukture kroz političku i ekspertsku pomoć, kao i podršku kroz format Višegradske četvorke nastavljen je i u 2016.

Poljska je 7. jula 2016, ratifikovala Protokol Crne Gore o pristupanju NATO.

Značajno je interesovanje poljskih i crnogorskih privrednika za jačanje trgovinskih i ukupnih ekonomskih odnosa između dvije države. U Nikšiću je, 24. septembra 2016. otvoren rudnik „Biočki stan“ u čiju rekonstrukciju i sanaciju je uloženo 13 miliona eura.

Delegacija Vlade Crne Gore boravila je u radnoj posjeti Poljskoj 5-7. aprila 2016. kada je imala susrete s menadžmentom kompanija "Impex-metal" i „ENEA“, najveće poljske kompanije u oblasti energetike.

U 2016, ostvarena je robna razmjena u vrijednosti od 42,5 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 11,4 miliona, a uvoz 31,1 miliona eura. Direktne investicije iz Poljske su iznosile 0,9 miliona eura. Crnu Goru je posjetilo 52 931 poljskih turista.

U 2016. je nastavljena dinamična saradnja u oblasti odbrane. Ministarka odbrane Crne Gore M. Pejanović-Đurišić bila je u zvaničnoj posjeti Republici Poljskoj 30. juna.

Saradnja dva ministarstva vanjskih poslova nastavljena je održavanjem prvih konzularnih konsultacija 19. jula 2016.

Posjete i susreti:

- 29-30. avgust 2016. – predsjednik Skupštine D. Pajović boravio je u zvaničnoj posjeti Poljskoj.
- 24-25. maj 2016. – mvp V. Vaščikovski bio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.
- 9. decembar 2016. – na marginama Ministarskog sastanka OEBS-a u Hamburgu, mvp prof. dr S. Darmanović susreo se s poljskim mvp Vitoldom Vaščikovskim.

Portugal

Crna Gora i Republika Portugal njeguju dobre odnose, s tendencijom produbljivanja političkog dijaloga i razvoja bilateralnih odnosa u svim oblastima.

Produbljena je saradnja u oblasti obrazovanja u okviru Erasmus+ programa i u oblasti finansija kroz potpisivanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak.

Portugal nastavlja da snažno podržava evropske i evroatlantske aspiracije Crne Gore. Parlament Portugala usvojio je 23. decembra ratifikacioni akt Protokola o pristupanju Crne Gore NATO.

Robna razmjena s Portugalom iznosila je 2,8 miliona eura. Crnu Goru je posjetilo 2 286 portugalskih turista.

Rumunija

Prijateljski odnosi Crne Gore i Rumunije su zaokruženi zajedničkim spoljopolitičkim prioritetima i podrškom Rumunije evropskoj i evroatlantskoj integraciji Crne Gore.

Parlament Rumunije je 4. oktobra 2016. ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore u NATO.

Politički kontakti na visokom i radnom nivou su intenzivirani, a kako je u okviru pretpripravnih fondova EU pokrenut projekat u oblasti ljudskih prava - IPA 2014 „Podrška nacionalnim institucijama u sprečavanju diskriminacije u Crnoj Gori“ (PREDIM), nije izostala ni ekspertaska podrška. Produbljena je saradnja u oblasti evroatlantske integracije odnosno odbrane, energetike, turizma, zaštite životne sredine, kulture i parlamentarne saradnje, a pokrenuta je i inicijativa za dalje unaprijeđenje sveukupne saradnje i normativno-pravne osnove između dvije države.

Ukupna robna razmjena je iznosila od 25,6 miliona eura (izvoz 0,3; uvoz 25,2). Crnu Goru je posjetilo 21 824 rumunskih turista.

Posjete i susreti:

- 4. oktobar 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović, bio je u zvaničnoj posjeti Rumuniji.

Ruska Federacija

Crna Gora želi da održava dobre odnose s Ruskom Federacijom. Prioritetne oblasti saradnje ostaju ekonomija, kultura i obrazovanje. U segmentu ekonomskih odnosa s Ruskom Federacijom najznačajnije mjesto pripada saradnji u oblasti turizma. Ovo posebno iz razloga što broj ruskih turista koji su posjetili našu zemlju raste iz godine u godinu. Crnu Goru je posjetilo 316 826 ruskih turista.

Ostvarena je saradnja resora vanjskih poslova održavanjem 19. januara 2016. u Podgorici bilateralnih političkih konsultacija, koje je s naše strane vodio državni sekretar za politička pitanja I. Jovović, a s ruske zamjenik ministra vanjskih poslova A. Meškov.

Direktne investicije iz Ruske Federacije su u 2016. iznosile 52,8 miliona eura, što je ukupno drugi pokazatelj kada su u pitanju strane direktne investicije.

San Marino

Bilateralni odnosi Crne Gore i San Marina dobri i u od crnogorske obnove nezavisnosti unapređivani u duhu dobrog razumijevanja i prijateljskog povjerenja, ali postoji značajan prostor za njihovo dalje unaprijeđenje.

Sjedinjene Američke Države

Starteško partnerstvo i tradicionalno dobri odnosi i saradnja Crne Gore i Sjedinjenih Američkih Država nastavljani su i u ovoj godini. Te odnose je posebno obilježila završna faza postupka pristupanja naše zemlje NATO, što je rezultiralo potpisivanjem Protokola o pristupanju Crne Gore NATO, 19. maja 2016. u Briselu, a potom i pokretanjem postupka ratifikacije u američkom Senatu, upućivanjem Protokola od strane predsjednika Obame tom tijelu na saglasnost i savjet (23. juna), čime je otvoren put za okončanje ovog procesa. Ova činjenica, s obzirom na lidersku ulogu SAD, bila je od uticaja da i ostale zemlje članice NATO ubrzaju proces ratifikacije.

Na toj liniji, ostvareni su brojni politički kontakti: susreti premijera M. Đukanovića sa senatorom Ronom Džonsonom, podsekretarom za političke poslove Stejt Dipartmenta Tomasom Šenonom (19. i 20. septembra) na marginama GS UN u Njujorku, kao i pomoćnikom državnog sekretara Brajanom Hojt Ji-em, 22. februara, na marginama EBRD sastanka; posjete crnogorskih zvaničnika SAD-u (ministarke odbrane M. Pejanović Đurišić, 8-12. juna; predsjednika Skupštine CG Ranka Krivokapića, 14-16. marta; mvepi I. Lukšića u martu); posjete američkih zvaničnika Crnoj Gori (pomoćnika državnog sekretara Hojt Brajana Ji-a, 21. maja, 3. oktobra i 15. decembra; kongresmena Majka Tarnera, 30. maja; Majkla Karpentera, 12. jula i 12. decembra).

Vlade SAD nastavila je da pruža podršku reformi i modernizaciji policije i pravosuđa u Crnoj Gori, te snaženju kapaciteta crnogorskih institucija za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, u skladu sa Sporazumom o sprovođenju zakona između Vlade Crne Gore i Vlade SAD.

Crna Gora je tokom godine pristupila dvijema značajnim multilateralnim inicijativama, čije sjedište je u Stejt dipartmentu – Equal Futures Partnership (EFP), koja se bavi zaštitom i promocijom prava žena i Global Equality Fund (GEF), koji se bavi zaštitom i promocijom prava LGBTI osoba. Obje inicijative su dodatno ojačale profil Crne Gore u Vašingtonu.

Nastavljena je dobra saradnja s američkim Kongresom koja je rezultirala kontinuiranom podrškom ostvarivanju najvažanijih spoljopolitičkih prioriteta Crne Gore.

Takođe je nastavljena i kvalitetna saradnja u oblasti odbrane i bezbjednosti i potvrđen interes za njen nastavak i proširenje. U budžetu za odbranu SAD-a za 2016. uvršten pasus podrške prijemu Crne Gore u NATO, koji je po prvi put u tom obliku usvojen u cijelom Kongresu.

Pokrenuta je inicijative za formalizovanje saradnje s Fulbrajt programom akademske razmjene, kroz optisivanje posebnog sporazuma.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 25,95 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 1,15 miliona eura, a uvoz 24,80 miliona eura. U istom periodu direktne investicije iz SAD iznosile su 5,60 miliona eura. Crnu Goru je tokom 2016. posjetilo 18 874 američkih turista, koji su ostvarili 61 394 noćenja.

U pravcu jačanja ekonomskih odnosa, tokom godine otvoreni su hotel američkog lanca „Hilton“ i prva specijalizovana radnja GNC-a (General Nutrition Center), vodeće američke i svjetske kompanije koja se bavi prodajom proizvoda u oblasti dodatka ishrani (Crna Gora izabrana kao prva lokacija u ovom dijelu Evrope za lansiranje ovog brenda). Adaptiran je i otvoren hotel Lipka (budući Hotel Four Points by Sheraton), kao i najavljena izgradnja Hotela Westin, čije otvaranje je planirano za 2020.

Slovačka

Učestalost političkih i radnih kontakata i sadržajna saradnja i u 2016. potvrda su snažnog partnerstva Crne Gore i Slovačke. Poseban kvalitet našim odnosima predstavlja kontinuirana podrška Slovačke našim evropskim i evro-atlantskim težnjama, kao i prenos slovačkog iskustva u procesu pregovora s EU.

Parlament Republike Slovačke 14. juna 2016. ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO.

U okviru programa CETIR, a u realizaciji projekta „Transfer iskustava Slovačke iz procesa pristupanja NATO“, 15. juna 2016. u MVPEI održane su konsultacije u oblasti bezbjednosne politike.

Republika Slovačka pruža snažnu političku Crnoj Gori, od samog početka reformskih i integracionih procesa, a koja je nastavljena i tokom predsjedavanja Slovačke Savjetu EU u periodu jul-decembar 2016.

Postoji obostrana spremnost za dalje unaprjeđenje ekonomskih odnosa, posebno u oblastima energetike, infrastrukture i turizma. Povećano je interesovanje slovačkih kompanija za realizaciju kapitalnih projekata, a u toku je realizacija dva projekta izgradnje energetske objekata.

Dvije države nastavile su da razvijaju redovnu i sadržajnu saradnju u oblasti odbrane i unutrašnjih poslova. MUP Slovačke je, 21. maja 2016. opredijelilo MUP Crne Gore, donaciju ukupne vrijednosti od 0,5 miliona eura.

Vrijednost robne razmjene iznosila je 7,1 miliona eura, od čega je uvoz iznosio 6,7 miliona, dok je izvoz iznosio 0,4 miliona eura.

Crnu Goru je posjetilo 8 016 turista iz Slovačke.

Sporazum o socijalnom osiguranju i Administrativni sporazum za sprovođenje Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Slovačke potpisan je u Podgorici 20. marta 2016.

Posjete i susreti:

- 12. oktobra 2016. - mvpei Republike Slovačke M. Lajčak bio je u radnoj posjeti Crnoj Gori kao specijalni gost na redovnim godišnjim ambadorskim konsultacijama.
- 21. maja 2016 - mvpei Republike Slovačke M. Lajčak je bio u posjeti Crnoj Gori povodom proslave desetogodišnjice obnove crnogorske nezavisnosti.

Slovenija

Odlični odnosi i saradnja Crne Gore i Republike Slovenije u 2016. dodatno su osnaženi, a nastavljen je i intenzivan politički dijalog. Republika Slovenija je bila važan partner Crne Gore u procesima integracije u Evropsku uniju i NATO, a pored snažne političke podrške našoj evropskoj i evro-atlantskoj perspektivi, značajna je ekspertaska pomoć Slovenije u pregovaračkom procesu s Unijom.

Crna Gora i Republika Slovenija su i u 2016. uspješno sarađivali na planu razvojne pomoći. 12. decembra 2016. potpisan je Program međunarodne razvojne saradnje između Vlade Republike Slovenije i Vlade Crne Gore za period 2016-2017. U budžetu Republike Slovenije predviđena su finansijska sredstva za nastavak razvojne saradnje s Crnom Gorom za period 2016-2017. od oko 2 miliona eura.

8. juna 2016, slovenački Parlament je ratifikovao Protokol o pristupanju Crne Gore NATO. Realizovane su zajedničke aktivnosti u cilju unapređenja saradnje u oblasti finansija i borbe protiv korupcije. Delegacija Ministarstva finansija Crne Gore bila je u posjeti Sloveniji u periodu od 9-12. februara 2016. u cilju prenosa iskustava u oblasti zaštite državne imovine.

Nastavljena je intenzivna saradnja na polju nauke. Četvrto zasijedanje Mješovite komisije za naučnu i tehnološku saradnju između Crne Gore i Slovenije održano je 19. februara 2016. u Ljubljani.

Saradnja u oblasti kulture i obrazovanja osnažena je potpisivanjem Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblasti kulture i obrazovanja 11. decembra 2016. Sporazum su potpisali ministar kulture Crne Gore, prof. mr J. Ljumović i ministar kulture Slovenije, A. Peršak kojim je predviđena intenzivnija i saržajnija komunikacija u ove dvije važne djelatnosti.

Saradnja u oblasti poljoprivrede intenzivirana je u 2016. Na marginama Globalnog foruma za hranu i poljoprivredu 16. januara 2016. u Berlinu, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja P. Ivanović sreo se s ministrom poljoprivrede, šumarstva i prehrane Slovenije D. Židanom. Tom prilikom potpisan je Memorandum o saradnji koji predviđa saradnju u oblastima poljoprivrede, bezbjednosti hrane, pčelarstva, šumarstva i lovstva i kojim se definišu članovi komisije koji će pratiti dalji razvoj saradnje.

Konzularne konsultacije Crne Gore i Republike Slovenije su održane 08. aprila 2016. u Ljubljani.

Robna razmjena sa Slovenijom je iznosila 61,5 miliona eura, od čega je izvoz 15,1 miliona eura, a uvoz 46,4 miliona eura. Investicije iz Slovenije su iznosile 20 miliona eura. Crnu Goru je u 2016. posjetilo 18 418 turista iz Slovenije.

Posjete i susreti:

- 11-12. decembr 2016. - predsjednik Crne Gore, F. Vujanović boravio u zvaničnoj posjeti Republici Sloveniji.
- 7. i 8. jun 2016. - predsjednik Skupštine D. Pajović boravio je u radnoj posjeti Republici Sloveniji.
- 10-11. maj 2016. - mvp Slovenije K. Erjavec boravio je u radnoj posjeti Crnoj Gori.

Srbija

Bilateralni odnosi Crne Gore i Republike Srbije konstantno dobijaju na kvalitetu i sadržaju i razvijaju se kroz sve konkretnije oblike i forme djelovanja. Nastavljen je redovan politički dijalog kroz regionalne i multilateralne forume i inicijative, kao i dinamična komunikacija na radnom nivou.

Tokom 2016. intezivirani su kontakti dvije zemlje u oblasti ekonomije, održivog razvoja i turizma, kulture, odbrane i obrazovanja.

U 2016. robna razmjena između Crne Gore i Srbije je iznosila 539 miliona eura (izvoz 81,9 miliona eura; 457,1 miliona eura). U 2016. direktne investicije iz Srbije su iznosile 25,3 miliona eura. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 373 325 turista iz Srbije (za 6,23% više u odnosu na isti period 2015.), koji su ostvarili 2 753 733 noćenja.

Poslovni forum Crna Gora – Region Niša održan je u Privrednoj komori Crne Gore, 28. septembra, a prvi Poslovni forum Crna Gora – Region Niša u organizaciji Privredne komore Crne Gore i Regionalna privredna komora Niša održan je 13. maja.

Sveta Stolica

Crna Gora i Sveta Stolica nastavljaju pozitivan trend razvoja bilateralnih odnosa, čemu doprinosi i Temeljni ugovor koji predstavlja solidan osnov i značajan podsticaj za dalje produbljivanje i unapređivanje ukupnih međusobnih odnosa dvije zemlje.

Španija

Dobri i prijateljski odnosi između Crne Gore i Kraljevine Španije potvrđeni su kroz podršku Španije evropskim i evroatlantskim integracijama Crne Gore.

Uspješna saradnja u oblasti turizma potvrđena je zaključivanjem Ugovora o savjetodavnim uslugama s JP „Paradores de Turismo”, 15. februara 2016. a utvrđena je i finalna lista kulturnih dobara za koja će biti urađena studija. U oblasti odbrane, 25. maja 2016, potpisivanjem Sporazuma o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka između Vlade Crne Gore i Kraljevine Španije. Nastavljena je uspješna saradnja i u multilateralnim okvirima.

U prethodnoj godini investicije iz Španije znosile su 3,8 miliona eura, dok je izvoz u Španiju iznosio 0,2 miliona eura a uvoz 43.9 miliona eura. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 5 126 španskih turista.

Švajcarska

Potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku D. Marković, sastao se s direktoricom Savezne policije Švajcarske N. Vale 7. aprila 2016. Tom prilikom, potpisan je Sporazum između Vlade Crne Gore i Saveznog savjeta Švajcarske o policijskoj saradnji u borbi protiv kriminala.

U 2016. Crnu Goru je posjetilo 12 198 švajcarskih turista. Robna razmjena u 2016. iznosila je 17,4 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 4,3 miliona, a uvoz 13,1 miliona eura. Direktne investicije u 2016. iznosile su 32,5 miliona eura.

Švedska

Unaprijeđenje dobrih odnosa između Crne Gore i Kraljevine Švedske, kao i švedska podrška evropskoj integraciji Crne Gore nastavljena je i u 2016. Pored saradnje u oblasti evropskih integracija, bilježimo produbljivanje saradnje u oblasti odbrane i obrazovanja.

Direktne investicije iz Švedske iznosile su 14,2 miliona eura, dok je ukupna robna razmjena iznosila je 20,3 miliona eura (izvoz 2,5; uvoz 17,8). U Crnoj Gori je boravilo 11 288 švedskih turista.

Tajland

Odnosi Crne Gore i Tajlanda su dobri, s tendencijom snaženja političkog dijaloga i razvoja bilateralnih veza u svim oblastima. Nerezidentni ambasador Kraljevine Tajland u Crnoj Gori, sa sjedištem u Budimpešti, Kanthong Unakul, stupila je na dužnost 29. januara 2016.

Agencija za Međunarodnu saradnju Tajlanda (TICA) u brojnim oblastima održivog razvoja (eko turizam, bezbjednost hrane, klimatske promjene, javno zdravlje i td.) planira da u periodu od 2017 – 2019 organizuje više od 90 kratkih obuka. Decembra 2016. pozvala je

predstavnik relevantnih organa Crne Gore da uzmu učešće na prvim obukama koje će se organizovati 2017. (DPA).

Turska

Crna Gora i Republika Turska su u 2016. nastavile da jačaju bilateralne odnose, kroz sadržajnu saradnju u gotovo svim oblastima, dok je posebna pažnja bila posvećena učvršćivanju ekonomskih veza.

U februaru 2016. turska kompanija „Dogus“ zaključila je ugovor o ulaganju u budvansku marinu u vrijednosti od 35 miliona eura.

Turska je nastavila da pruža snažnu podršku i pomoć Crnoj Gori na planu integracije u Sjevernoatlantski savez. Turska je 9. avgusta 2016. ratifikovala Protokol o pristupanju Crne Gore NATO.

Dinamična saradnja resora vanjskih poslova ostvarena je kroz održavanje bilateralnih političkih konsultacija u martu 2016 u Ankari, kao i konzularnih konsultacija u oktobru 2016. u Podgorici. Ostvarena je dobra saradnja i u oblasti evropske integracije, a konsultacije u ovoj oblasti održane su u maju 2016. u Ankari.

Dodatno je unaprijeđena saradnja na polju odbrane, sprovođenjem aktivnosti obuhvaćenih Planom bilateralne saradnje dva ministarstva odbrane za 2016, koji je potpisan u aprilu.

Poseban kvalitet bilateralnih odnosa predstavlja saradnja na nivou lokalnih uprava. U 2016. potpisana su tri sporazuma o prijateljstvu i saradnji opština i to: Bar i Kučukuju; Nikšić i Osmanija; Berane i Adana-Karaisali.

Turska je i u protekloj godini pružala podršku realizaciji razvojnih projekata u Crnoj Gori posredstvom Turske agencije za razvojnu saradnju - TIKa.

Robna razmjena s Turskom je u 2016. iznosila 74,4 miliona eura, od čega je izvoz 5,1 miliona eura, a uvoz 69,3 miliona eura. Investicije iz Turske su u 2016. iznosile 17,78 miliona eura.

Crnu Goru je u 2016. posjetilo 40 000 turista iz Turske.

Ujedinjeni Arapski Emirati

UAE su jedan od najznačajnijih stranih investitora u Crnoj Gori čije prisustvo je, prije svega, osjetno u sektoru infrastrukture, poljoprivrede, turizma, kroz važne projekte poput: Porto Montenegro, Capital plaza, Novi duvanski kombinat, kao i kroz projekat „Podrška Abu Dabija razvoju poljoprivrede Crne Gore“.

Državni investicioni fond ICD iz Dubaija od 6. maja 2016. zvanično je postao novi vlasnik prve luksuzne marine na Jadranu - Porto Montenegro, odnosno kompanije „Adriatic Marinas“.

Nastavljene su aktivnosti na planu unaprijeđenja turizma i saobraćajnog povezivanja, u vidu uvođenja redovne avio linije Tivat-Dubai. Najveća niskobudžetna kompanija iz regiona Persijskog zaliva čiji je osnivač vlada Dubaija - FlyDubai realizovala je prvi let između UAE i Crne Gore na relaciji Dubai - Tivat, 3. oktobra 2016.

Crna Gora je zvanično potvrdila učešće na EXPO 2020 Dubai, u julu 2016. Ambasada Crne Gore u Abu Dabiju koordinirala je sve pripremne aktivnosti ovog važnog međunarodnog događaja.

Ujedinjeno Kraljevstvo

Ujedinjeno Kraljevstvo je snažno podržala evro-atlantske integracije naše države, ratifikacijom Protokola o pristupanju Crne Gore NATO 26. oktobra 2016.

U 2016. robna razmjena je iznosila 19,5 miliona eura (izvoz 3,2 miliona eura; uvoz 16,3 miliona eura). U 2016. vrijednost investicija iz UK je iznosila 13,3 miliona eura. U 2016. Crnu Goru je posjetilo 37 464 britanskih turista.

Tokom 2016. Ujedinjeno Kraljevstvo je otpočelo finansiranje sljedećih projekata: „Izgradnja kapaciteta za pitanja vladavine prava u Crnoj Gori“; „Jačanje vladavine prava u Crnoj Gori kroz kodifikaciju građanskog prava“; „Angažovanje civilnog društva u promovisanju primjene poglavlja 23“; „Efektivna primjena političkog finansijskog zakonodavstva u Crnoj Gori“; „Pružanje tehničke podrške kako bi se ispunili međunarodni izborni standardi“; „Izgradnja kapaciteta za unaprjeđenje poslovnog ambijenta, strukturnih i regulatornih reformi“; „Promovisanje finansijske odgovornosti u Crnoj Gori“; „Program za regulatornu procjenu uticaja za izgradnju kapaciteta da pruži otvoreniji, slobodniji i transparentniji poslovni ambijent u Crnoj Gori“; „Jačanje finansijskog nadzora u Skupštini Crne Gore“; „Izgradnja kapaciteta državne službe Crne Gore u cilju ispunjenja neophodnih EU standarda“; „Jačanje crnogorske državne službe kroz program koji predvodi UK za upravljanje ljudskim resursima za podršku ciljevima zajedničkog upravljanja“; „Program podrške institucionalnom razvoju i izgradnji kapaciteta državne službe Crne Gore“; „Promovisanje dobre uprave u Crnoj Gori kroz jačanje državnih strateških komunikacija“ i „Izgradnja kapaciteta u Crnoj Gori za primjenu zakonodavstva iz oblasti ljudskih prava na liniji s neophodnim reformama koje traži EU“.

Posjete i susreti:

- 18. mart 2016. - princ od Velsa i vojvotkinja od Kornvola, Čarls i Kamila boravili su u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori u okviru posjete državama Zapadnog Balkana.
- 7. decembar 2016. - mvp prof. dr S. Darmanović sreo se sa sekretarom za vanjske poslove UK B. Džonsonom, na marginama sastanka ministara vanjskih poslova NATO u Briselu.

Ukrajina

U skladu sa svojim spoljno-političkim prioritetima, odnosno evropskom integracijom, Crna Gora je, i tokom 2016. snažno podržavala diplomatske napore ka održivom političkom rješenju ukrajinske krize, zasnovanom na suverenitetu, jedinstvu, nezavisnosti i teritorijalnom integritetu Ukrajine, u okviru njenih međunarodno priznatih granica.

Investicije iz Ukrajine su u 2016. iznosile 6 miliona eura, dok je Crnu Goru posjetilo 58 062 ukrajinskih turista.

Robna razmjena u 2016. iznosila je 6,2 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 0,6 miliona, a uvoz 5,6 miliona eura.

IV - EKONOMSKA DIPLOMATIJA

KOORDINACIJA EKONOMSKE DIPLOMATIJE

U cilju unaprjeđenja funkcionisanja sistema integrisane ekonomske diplomatije, u koordinaciji MVP - GD za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju, u novembru 2016. uspostavljen **je sistem koorinatora za ekonomsku diplomatiju koji čine predstavnici svih ministarstava, Sekretarijata za razvojne projekte, Privredne komore i Zajednice opština, koji se bave promocijom crnogorske ekonomije i kulture, investicionih potencijala naše zemlje i podrškom našim kompanijama za izlazak na strana tržišta.**

Posredstvom mreže diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore, realizovane su brojne aktivnosti na promociji Crne Gore u inostranstvu u cilju turističke i kulturne promocije naše države i privlačenja direktnih stranih investicija.

EKONOMSKA SARADNJA I INICIJATIVE

MVP, Ambasade Crne Gore i počasni konzuli su imali veliki broj inicijativa za promociju i unaprjeđenje saradnje u raznim sektorima privrede – turizma, avio-saobraćaja, energetike, poljoprivrede, itd.

U saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma, Nacionalne turističke organizacije i MVP-DKP organizovana su učešća na brojnim turističkim sajmovima, promotivnim događajima i sastancima sa potencijalnim partnerima u ovoj oblasti.

Ambasada Crne Gore u Beogradu u 2016. imala je posebno značajnu ulogu u održavanju kontakata i neposredne komunikacije sa predstavnicima ambasada koje na nerezidentnoj osnovi prate Crnu Goru, te je u tom kontekstu posredovala u koordinaciji bilateralnih ekonomskih i kulturnih inicijativa. Veoma značajna bila je uloga Ambasada Crne Gore u Ankari takođe koja je na nerezidentnoj osnovi takođe zadužena za saradnju sa Iranom i Azerbejdžanom uspješno koordinisala i inicirala bilateralnu saradnju u različitim segmentima, naročito na polju ekonomije – turizma i kulture. Ambasador Crne Gore u Argentini Gordan Stojović u 2016. posebno je zaslužan za institucionalizaciju saradnje sa državama Južne Amerike u kojima živi crnogorsko iseljeničtvo - Čileom, Urugvajom, Peruom, Brazilom, itd. kroz inicijative za imenovanje počasnih konzula Crne Gore u tim zemljama, s ciljem intenziviranja i konkretizovanja ekonomske, kulturne i ukupne saradnje.

Ambasada Crne Gore u Budimpešti tokom 2016. bila je predano angažovana, posredstvom MVP, na postizanju sporazuma između kompanije Wizzair i nadležnih institucija u Crnoj Gori o otpočinjanju direktne avio-linije Budimpešta-Podgorica. Ambasada Crne Gore u Abu Dabiju bila je uključena u posredovanje u pregovorima za uspostavljanje direktne avio-linije na relaciji Dubai – Tivat. Počasni konzul Crne Gore u Izraelu Rinot Nimrod takođe je zaslužan za lobiranje kod izraelske aviokompanije IzrAir za uspostavljanje direktne sezone avio-linije na relaciji Tel Aviv – Tivat. Prvi let iz Tel Aviva realizovan je 20. aprila 2016.

Počasni konzul Crne Gore u Hašemitskoj Kraljevini Jordan Ibrahim Nauri, boravio je u Crnoj Gori od 10-12. maja 2016. povodom sastanaka u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Privrednoj komori Crne Gore i Montenegroairlines-u. Cilj posjete je bio snaženje odnosa Crne Gore i Jordana, naročito u sferi ekonomije i turizma.

SPORAZUMI O EKONOMSKOJ SARADNJI

Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Argentine o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji potpisan je u Buenos Ajresu, 6. juna 2016. prilikom posjete delegacije Vlade Crne Gore predvođene predsjednikom Milom Đukanovićem Republici Argentini. Kopredsjedavanje budućom Mješovitom komisijom za ekonomsku saradnju je povjereno ministarstvima vanjskih poslova dvije države.

MJEŠOVITE KOMISIJE ZA EKONOMSKU SARADNJU

Nakon promjena u Vladi, krajem decembra 2016. pokrenute su izmjene članova Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Crne Gore i Republike Slovenije, gdje su imenovani novi predstavnici iz MVP. Sjednica ove Komisije će se održati u Ljubljani, 9. aprila 2017, a kopredsjedavajući sa crnogorske strane biće potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem Milutin Simović.

PODRŠKA STRANIM INVESTITORIMA

MVPEI, kao tačka kontakta i centar podrške, kontinuirano je pružalo podršku zainteresovanim potencijalnim investitorima kroz informisanje i pomoć u organizaciji sastanaka i drugim vidovima podrške. Investitori se obraćaju MVPEI direktno, ili posredno putem crnogorskih diplomatskih predstavništava, ili putem stranih diplomatskih predstavništava, koja su akreditovana u Crnoj Gori.

GD za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju, u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva i Ministarstvom održivog razvoja i turizma, tokom 2016. bio je aktivan na pružanju potrebne podrške za poslovanje u Crnoj Gori australijanskom preduzetniku Romy Hawattu, vlasniku internacionalne firme „Riana Group” u okviru koje posluju kompanije "Discover Montenegro", "Aiways Montenegro" i „Airways Aviation Academy". R. Hawatt već nekoliko godina posluje u Crnoj Gori gdje je do danas uložio približno 14 miliona eura, a u najavi su nova ulaganja u naredne dvije godine.

PROMOCIJA INVESTICIONIH POTENCIJALA

Obavljane su mnoge aktivnosti na promociji potencijala Crne Gore za saradnju, izvoz i investiranje povezivanjem aktera. Kontinuirano su informisana naša DKP, strane ambasade, počasni konzuli i odgovarano je na interesovanja potencijalnih investitora koordinacijom međuresorskih odgovora.

Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović predvodio je delegaciju Vlade Crne Gore na **Investicionom samitu za zemlje Zapadnog Balkana**, koji se u organizaciji EBRD-a održao u Londonu, 22. februara 2016. Cilj Investicionog samita za zemlje Zapadnog Balkana, koji je u organizaciji Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) okupio predsjednike vlada zemalja Zapadnog Balkana, bio je da razmotri ostvareni napredak u prethodnom dvogodišnjem periodu u kontekstu investicionih potencijala i poslovnih mogućnosti Regiona za privlačenje direktnih stranih investicija i prekograničnu projektnu saradnju.

DKP-i su predano radili na uspostavljanju komunikacije sa biznis sektorom u cilju unaprjeđenja partnerstva sa postojećim investitorima na planu privlačenja daljih investicija, doprinoseći široj promociji turističke ponude, investicionih potencijala, kao i ukupnog imidža Crne Gore.

DIPLOMATSKI BRIFING POVODOM PREDSTAVLJANJA JEDINSTVENE LISTE PRIORITETNIH INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA I UREDBE O PODSTICANJU DIREKTNIH INVESTICIJA

U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija u hotelu Podgorica je 3. februara 2016. održan diplomatski brifing na kojem su predstavljeni Jedinstvena lista prioritetnih infrastrukturnih projekata i nova Uredba o podsticanju direktnih investicija.

RADNI SASTANAK SA PREDSTAVNICIMA DIPLOMATSKO KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTAVA AKREDITOVANIH U CRNOJ GORI

Radni sastanak sa predstavnicima DKP-a akreditovanih u Crnoj Gori i Vlade i opština organizovan je u Privrednoj komori 4. marta 2016. U radu je učestvovalo 25 predstavnika DKP, kao i predstavnici sedam crnogorskih opština. Stranim diplomata su predstavljeni investicioni ambijent Crne Gore, sa posebnim osvrtom na potencijale sjevera zemlje, biznis zone, investicije i potencijali u turizmu, saobraćaju i energetici i razvojni projekti crnogorskih opština.

INFORMISANJE

Održavana je redovna komunikacija u cilju koordinacije aktivnosti sa našim diplomatskim predstavništvima i informisanja o aktuelnim ekonomskim kretanjima i investicionim mogućnostima naše zemlje.

Redovno su dostavljane informacije u vezi sa aktuelnim ekonomskim kretanjima u zemlji, kao što su Informacija sa 159. sjednice Vlade Crne Gore od 2. juna 2016. o aktivnostima na realizaciji prioritetnih projekata iz oblasti turizma; Aktuelni javni pozivi iz oblasti turizma; Informacija o javnom dugu; Informacija o aktivnostima na realizaciji prioritetnih projekata iz oblasti energetike: Istraživanje i proizvodnja ugljovodonika u Podmorju Crne Gore, Izgradnja malih elektrana i Izgradnja vjetroelektrana Krnovo i Možura; Objavljivanje drugog izdanja Investicionog vodiča Savjet stranih investitora Crne Gore 2016 (MFIC Montenegro Investment Guide 2016); Prolječna analiza makroekonomskih kretanja i strukturnih reformi – 2016 Ministarstva finansija; dopis Ministarstva ekonomije Crne Gore u kojem obavještavaju da je 11.05.2016. objavljen javni oglas za davanje koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju malih hidroelektrana u Crnoj Gori; obavještenje da je 28. septembra 2016. raspisan oglas o prodaji imovine stečajnog dužnika Fabrika elektroda "PIVA"AD u stečaju Plužine javnim prikupljanjem ponuda; obavještenje da su 24. oktobra 2016. raspisani Javni pozivi za učešće na tenderima radi privatizacije putem prodaje akcija u kompaniji Luka Bar AD Bar i prodaje 51% kapitala AD Montecargo Podgorica. Pored toga, dostavljena je i „Brošura za potencijalne investitore u sektoru turizma“ koju je pripremilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore.

POSLOVNI FORUMI I POSJETE DELEGACIJA

U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore tokom 2016. održani su poslovni forumi u inostranstvu: Sloveniji (mart), Srbiji (maj), Bosni i Hercegovini (jun), Kosovu (novembar).

U Crnoj Gori organizovani su poslovni forumi sa Italijom (februar), Slovenijom (april), Maltom (jun), Jordanom (jul), Srbijom (septembar) i Alžirom (decembar).

U organizaciji predstavništva Italijanske agencije za spoljnu trgovinu (ICE), italijanske nacionalne asocijacije građevinara (ANCE), Italijanske privredne komore i Ambasade

Republike Italije u Crnoj Gori, u Podgorici je 21. i 22. septembra 2016. održan dvodnevni poslovni skup namijenjen italijanskim kompanijama iz oblasti građevinarstva, u cilju njihovog upoznavanja sa mogućnostima i uslovima za investiranje u crnogorsku privredu.

U organizaciji Udruženja britanskih alumna u Crnoj Gori odnosno, korisnika stipendije Čivning (Chevening) britanske vlade, u tivatskom hotelu „Regent“, 5-6. februara 2016. održan je „Crnogorsko-britanski Čivning poslovni forum“. Skup, koji je održan uz podršku Britanske ambasade u Podgorici, otvorili potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Igor Lukšić i britanski ambasador u Crnoj Gori Ijan Viting. Skup je bio usmjeren na temu mogućnosti unapređenja poslovne saradnje između Crne Gore i Velike Britanije i privlačenja novih investicija iz Velike Britanije. Ispred MVPEI sastanku je prisustvovala direktor Direkcije za ekonomske odnose i kulturnu saradnju Marijana Živković, ujedno i raniji korisnik britanske stipendije.

ORGANIZOVANJE POSJETA STRANIH PRIVREDNIH DELEGACIJA CRNOJ GORI

Posredstvom ambasade Crne Gore u Atini, i u saradnji sa Ambasadom Jordana u Atini, 25. jula 2016. organizovana je posjeta delegacije Privredne komore Amana Podgorici, u čijem sastavu je bio i počasni konzul Crne Gore u Jordanu Ibrahim Nauri.

Delegacija grada Ningboa posjetila je Crnu Goru 31. oktobra 2016. Tom prilikom upriličeni su susreti sa predstavnicima Privredne komore Crne Gore, Agencije Crne Gore za promociju stranih investicija, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Generalnog Direktorata za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju. Kineska strana je predstavnicima crnogorskih institucija predstavila Sajam investicija i trgovine u Ningbou, uz poziv za učešće na istom.

MEĐUNARODNE KONFERENCIJE

U okviru predsjedavanja SR Njemačke OEBS-om, u Ministarstvu vanjskih poslova Njemačke u maju 2016. održana je dvodnevna konferencija OEBS-a na visokom nivou, na temu: „Povezanost za trgovinu i investicije“. Konferenciji je prisustvovala delegacija Crne Gore, zajedno sa preko 900 predstavnika vlada, privatnog sektora i civilnog društva iz oko 70 zemalja (57 članica OEBS-a i 11 partnerskih zemalja i Kine).

Generalni direktorat za ekonomsku diplomatiju je u saradnji sa Ministarstvom ekonomije koordinirao pozive visokim predstavnicima Vlade Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Albanije i Azerbejdžana za učešće na ministarskom sastanku ministara ekonomije zemalja učesnica projekta Jadransko-jonskog gasovoda (IAP) u Pržnu 5-6. maja 2016. Domaćin sastanka bio je ministar ekonomije Crne Gore Vladimir Kavarić, a ispred MVPEI sastanku je prisustvovala Direktor direkcije za ekonomske odnose i kulturnu saradnju Marijana Živković. Na sastanku je dogovoreno formiranje operativnog tijela za razvoj Jadransko-jonskog gasovoda sa stalnim sjedištem u Crnoj Gori.

Povodom obilježavanja deset godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa Crne Gore i Republike Koreje, Ambasada Republike Koreje sa sjedištem u Beogradu u partnerstvu sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma Crne Gore, Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore i Turističkom organizacijom Koreje organizovala je **Turistički simpozijum „Jačanje povezanosti Koreje i Crne Gore“**, 29. septembra 2016. u Podgorici. Simpozijum je po prvi put u Crnoj Gori okupio korejske stručnjake za turizam. To je bila prilika za upoznavanje sa karakteristikama i ponašanjem korejskih turista, širenje znanja o nivou svijesti i prepoznavanju Crne Gore u Koreji, izvorima informacija koje najviše pogoduju korejskim turistima, kao i prilika za razmjenu mišljenja o SMART

turizmu. U uvodnom dijelu goste su pozdravili otpravnik poslova u Ambasadi Republike Koreje, Ki Chang Park, direktor Direktorata za turistički razvoj i standarde u MORT-u Olivera Brajović, v.d. generalnog direktora za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju u MVPEI Ana Vukadinović. Skupom je moderirao počasni konzul Republike Koreje u Crnoj Gori Predrag Pavličić.

Društvo ekonomista i menadžera Crne Gore organizovao je **XXI regionalni Miločerski razvojni forum**, od 12–14. septembra 2016. na Cetinju. Forum je posvećen “Obrazovanju za održivi razvoj”. Cilj organizatora skupa bio je da otvori teme iz ekonomije i biznisa novog doba, odnosno da podspiješi da evolutivno razvijamo novi način razmišljanja i shvatanja nove razvojne paradigme otvorenog društva. Skupu je prisustvovala v.d. generalnog direktora za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju u MVPEI Ana Vukadinović koja je govorila u okviru panela “Finansiranje za održivi razvoj”.

Konferencija o ekonomiji: Montenegro 2016 „Razvojne perspektive Zapadnog Balkana“, koju Privredna komora Crne Gore tradicionalno organizuje u saradnji sa Komitetom za istočno-evropske ekonomske odnose iz Berlina, održana je 27. i 28. oktobra 2016, u Budvi. Na otvaranju Konferencije govorio je predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, dok je drugog dana specijalni gost bio premijer Milo Đukanović, sa kojim je predsjednik Privredne komore Velimir Mijušković vodio razgovor o ekonomskim kretanjima tokom decenije ponovo uspostavljene nezavisnosti, kao i o regionalnoj perspektivi. Panelisti na skupu bili su ministri ekonomije zemalja Zapadnog Balkana, predsjednici privrednih komora, privrednici iz zemlje, Regiona i zemalja EU, istaknuti ekonomski teoretičari, kao i predstavnici međunarodnih finansijskih organizacija. Teme dvodnevnog skupa bile su: rezultati i očekivanja od Berlinskog procesa, ekonomske perspektive ovog prostora, očekivanja i iskustva investitora na Zapadnom Balkanu, strukturne reforme, energetika, saobraćajna infrastruktura, obrazovanje i kreativna ekonomija. Skupu su prisustvovali predstavnici MVPEI, iz GD za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju.

Ambasada Crne Gore u Abu Dabiju od 2016, uključena je u pripreme u vezi sa održavanjem svjetske izložbe **EXPO 2020 u Dubaiju**. Crna Gora je potvrdila učešće na ovoj značajnoj globalnoj manifestaciji.

SARADNJA SA MEĐUNARODNIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA

POSJETE PREDSTAVNIKA EBRD

Predsjednik Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) Suma Čakrabarti je 27. jula 2016. boravio u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori i tom prilikom se susreo sa crnogorskim predsjednikom Filipom Vujanovićem, predsjednikom Vlade Crne Gore Milom Đukanovićem. Tom prilikom istaknuto je da je za deset godina crnogorskog članstva u EBRD, ta banka plasirala u Crnu Goru 529 miliona eura za 53 projekta. Čakrabarti je prilikom boravka u Podgorici posjetio i najveći maloprodajni lanac u Crnoj Gori „Voli“ u kojoj EBRD ima 15,7% udijela i prisustvovao otvaranju novog Distributivnog centra te kompanije.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović sastao se 21. decembra 2016. sa Đuliom Morenom, šefom kancelarije EBRD u Crnoj Gori, kojom prilikom je bilo riječi o aktivnostima te međunarodne banke i procesu finalizacije Strategija EBRD za Crnu Goru za naredni četvorogodišnji period.

MEĐUNARODNA KULTURNA SARADNJA

Na osnovu saradnje sa ambasadama, institucijama zemalja prijema i počasnim konzulima, širom svijeta je organizovan veliki broj kulturnih događaja sa učesnicima iz Crne Gore, naročito povodom proslave jubileja 10 godina nezavisnosti.

AKTIVNOSTI DKP U OKVIRU PROSLAVE JUBILEJA 10 GODINA NEZAVISNOSTI

Povodom proslave jubileja 10 godina nezavisnosti i 1000 godina državnosti Crne Gore diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore organizovala su brojne kulturne manifestacije u zemljama prijema. Organizovani su koncerti klasične muzike, izložbe, naučni skupovi, itd. Izdvojićemo samo neke:

U organizaciji Ambasade Crne Gore u Moskvi je 19. maja 2016. održan događaj u svečanoj sali Državnog istorijskog muzeja Kremlja, i na kojem su učestvovali istaknuti crnogorski i ruski umjetnici. Naš poznati glumac Slobodan Marunović je na crnogorskom jeziku recitovao stihove Slobodana Tomovića “Potonja ura Njegoševa” i odlomak iz “Gorskog vijenca” i dočarao atmosferu nekadašnje Crne Gore. Poznate operске dive Sara Vujošević i Sandra Plamenac izazvale izvele su operске komade poznatih svjetskih, ali i crnogorskih kompozitora. Nastupili su i crnogorski flautista Boris Nikčević i gitaristi Bojana Brajović i Rade Amanović, klavirski duo Ivana Pešić i Jelena Vukićević-Vukmirović. Specijalni gost večeri bio je istaknuti ruski bariton, profesor muzike i laureat međunarodnih konkursa, profesor Dmitrij Trapeznikov. Program je vodila Ljiljana Ražnatović, profesorica ruskog jezika u OŠ “Pavle Rovinski” u Podgorici. Takođe, povodom 10 godina od obnavljanja nezavisnosti Crne Gore, 16. maja na Moskovskom državnom institutu za međunarodne odnose (MGIMO) organizovani su centralni svečani program za sve studente iz Crne Gore koji studiraju na fakultetima i univerzitetima u Ruskoj Federaciji i izložba fotografija sa motivima Crne Gore.

Ambasada Crne Gore u Italiji, u saradnji sa Udruženjem prijatelja Crne Gore, organizovala je 27. maja 2016. humanitarni koncert klasične muzike, priređen u okviru obilježavanja desetogodišnjice nezavisnosti Crne Gore. Na koncertu su prisustvovali pripadnici diplomatskog kora, italijanskih institucija, intelektualci i članovi crnogorske dijaspore u Italiji i poznati italijanski muzičari, a prikupljena sredstva biće namijenjena za nabavku medicinske opreme za Opštu bolnicu “Danilo I” na Cetinju.

Ambasada Crne Gore u Republici Srbiji bila je pokrovitelj koncerta Crnogorskog simfonijskog orkestra koji je održan 11. maja, u velikoj dvorani Kolarčeve Zadužbine, povodom proslave decenije nezavisnosti države Crne Gore i 1000 godina državnosti. Simfonijski orkestar predvodio je maestro Grigorij Krasko. Na programu se našla uvertira “Ruslan i Ljudmila” Mihaila Ivanovića Glinke, djelo savremenog kompozitora Nine Perović, pod nazivom “Gusle”, “Koncert za gitaru i orkestar” Eitora Vilje-Lobosa i Simfonijski orkestar Petra Iljiča Čajkovskog. U prepunoj dvorani, cjelovečernji koncert otvoren je govorom direktorke Kolarčevog Univerziteta, Jasne Dimitrijević, i posebnim pozdravom koji je publici uputio Žarko Mirković, redovni profesor na Muzičkoj akademiji na Cetinju i koordinator muzičkog centra Crne Gore.

Misija Crne Gore pri UN i ostalim međunarodnim organizacijama u Ženevi je u okviru proslave proslave 10 godina nezavisnosti i 1000 godina državnosti realizovala donaciju skulpture „Golubica“ Palati nacija.

Ambasade Crne Gore u Ujedinjenim Arapskim Emiratima priredila je svečanu ceremoniju proslave 10 godina nezavisnosti u Abu Dabiju na kojem je nastupao folklorni

ansambl Crna Gora. Folklorni ansambl je u kontekstu proslave jubileja imao odvojen nastup u najvećem trgovinskom centru Abu Dabija „The Galleria“, gdje su svi posjetioči imali priliku da se putem predstavnika projekata upoznaju sa Crnom Gorom i njenim turističkim identitetom. Povod je iskorišten i za ekonomsku promociju Crne Gore i svih većih internacionalnih projekata i kompanija iz Crne Gore: Porto Montenegro, Luštica Bay, Dukley Gardens, Stratex group, itd. Ambasador Crne Gore u UAE Darko Uskoković svečano je dobitnici nagradne igre organizovane na promociji, uručio nagradu – besplatan vikend boravak u nautičkom naselju Porto Montenegro.

21. maja 2016. povodom proslave jubileja Deset godina od obnove nezavisnosti i hiljadu godina državnosti crnogorska zajednica Urugvaja organizovala je, u prostorijama bivše Ambasade SFRJ, prigodnu svečanost. Događaju je u ime Ambasade prisustvovao savjetnik Miljan Mugoša kao i počasni konzul Crne Gore u Istočnoj Republici Urugvaj, Mario Klisić. Svečanosti je prisustvovalo oko 100 članova crnogorske zajednice Urugvaja kao i desetak članova zajednice iz grada Karmela (Carmelo), koja je inače najstarija crnogorska iseljenička kolonija u Latinskoj Americi.

Ministarstvu kulture i drugim zainteresovanim stranama, uključujući kulturne institucije, obrazovne institucije, Privrednu komoru, itd. se redovno dostavljaju informacije o kulturnim događajima koji se planiraju i organizuju u inostranstvu uz učešće umjetnika iz Crne Gore i koordinira učešće naših predstavnika na događajima u inostranstvu.

Pokrenute su aktivnosti na jačanju saradnje sa Ministarstvom kulture i drugim organizacijama iz tog resora i sistematskom podrškom privrede-sponzora događajima koje organizuju naša DKP. Pokrenuto je osmišljavanje sistema kulturne promocije u inostranstvu - izrada pregleda raspoloživih objekata i uslova za organizaciju kulturnih događaja sa ciljnim grupama i troškovima. Na osnovu pilot projekta sa GK u Minhenu, dogovoren je pilot projekat podrške sponzora Luštica Bay Generalni konzulat u Minhenu za organizaciju prijema uz mini koncert mlade crnogorske pijanistkinje Đine Perazić.

U organizaciji Ministarstva kulture Crne Gore i njemačke fondacije Konrad Adenauer Stiftung na Cetinju je 27. i 28. aprila 2016, održana konferencija pod nazivom **“Moć kulture”**, posvećena kulturnoj politici Crne Gore, savremenim izazovima i perspektivama. Program konferencije realizovan je kroz tri panel diskusije: Kultura kao razvojni potencijal i kulturi turizam, Kultura i međusektorsko povezivanje i Kultura u službi javne diplomatije. Moderator je bio književnik Andrej Nikolaidis. Na otvaranju Konferencije govorili su Pavle Goranović, ministar kulture i Norbert Bekman-Dierkes, direktor fondacije Konrad Adenauer. Ispred MVPEI na konferenciji je učestvovala Marijana Živković, direktor direkcije za ekonomske odnose i kulturnu saradnju sa inostranstvom, koja je u trećoj panel diskusiji govorila na temu „Kultura u službi javne diplomatije“.

V.d. GD za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju amb. Ana Vukadinović 23. septembra 2016, primila je zamjenicu šefa Misije u Ambasadi Izraela u Beogradu Dženi Sedov (Jenny Sedov), sa kojom je razgovarala o mogućnostima unaprjeđenja saradnje na polju ekonomije i kulture, posebno u kontekstu usaglašavanja nacrta Programa saradnje u oblasti kulture 2017-2020.

U Pekingu, 15. avgusta 2016. u Muzeju kineskih vrtova i pejzažne arhitekture, otvorena je izložba „Ruralna arhitektura Kine i Crne Gore“, u organizaciji Ministarstva kulture Crne Gore i Narodne Republike Kine, povodom obilježavanja 10 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa. Na otvaranju izložbe su govorili Liu Tuo, direktor Instituta za arhitekturu pri Kineskom institutu umjetnosti i Čen Fafen, iz Ministarstva kulture Narodne Republike Kine. Domaćini su istakli da odnosi Crne Gore i Kine konstantno jačaju

na svim poljima, ističući pritom kulturu kao jednu od oblasti u kojoj postoji značajan prostor za saradnju. Na otvaranju izložbe predstavnici Ambasade Crne Gore u NR Kini pročitali su i obraćanje našeg ministra kulture Pavla Goranovića, koji je poručio da je ruralna arhitektura osnova nacionalnog i državnog identiteta obje zemlje.

U Briselu je povodom Dana državnosti 13. jula u saradnji tri DKP sa gradom Briselom organizovano tradicionalno oblačenje Maneken Pisa u crnogorsku narodnu nošnju.

Pokrenuto je sistematizovanje pregleda mogućnosti za organizaciju promotivnih i kulturnih događaja, kako bi se objedinile potrebe za promotivnim materijalima, uputili zahtjevi ka potencijalnim sponzorima-preduzećima iz Crne Gore.

SPORAZUM O KULTURNOJ SARADNJI

Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblastima kulture i obrazovanja, potpisao je ministar kulture Janko Ljumović 12. decembra 2016. Strane će na osnovu Sporazuma jačati saradnju univerziteta i drugih obrazovnih institucija, muzeja, arhiva i biblioteka.

RAZVOJNA PODRŠKA I HUMANITARNA POMOĆ (KOJU CRNA GORA DOBIJA I PRUŽA)

Kako je oktobra 2016, portfolio upravljanje i koordinacija aktivnosti u oblasti razvojne saradnje i humanitarne pomoći predato u nadležnost GD za ekonomsku diplomatiju i kulturnu saradnju, time su preuzete obaveze iz pregovaračkog poglavlja 30.

RADNA GRUPA ZA RAZVOJNU SARADNJU I HUMANITARNU POMOĆ

Na osnovu imenovanja resora, 13. decembra 2016. je održan sastanak međuresorske Radne grupe za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć, a pokrenute su aktivnosti za formiranje Radne grupe za izradu Nacrta zakona o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći Crne Gore inostranstvu. Radna grupa se sastoji od izmjenepredstavnik svih ministarstava, Sekretarijata za razvojne projekte, Centralne banke, Monstata, Zajednice opština, Privredne komore CG i Crvenog krsta, dok je u RG za izradu nacrta zakona uključen i predstavnik nvo sektora tokom januara 2017. koji je izabran na osnovu javnog poziva.

IZRADA NACRTA ZAKONA O RAZVOJNOJ SARADNJI I HUMANITARNOJ POMOĆI INOSTRANSTVU

Predstavnicima su dostavljeni materijali - zakoni desetak zemalja i početa je izrada Nacrta zakona o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći inostranstvu, koji će služiti kao polazna osnova u procesu izgradnje sistema razvojne saradnje i humanitarne pomoći Crne Gore. Planirano je da Nacrt zakona bude pripremljen tokom marta 2017. kako bi nakon konsultacija sa EK i debata bio usvojen do kraja 2018.

BAZA PODATAKA RAZVOJNE SARADNJE I HUMANITARNE POMOĆI KOJU JE CRNA GORA DALA

Krajem oktobra 2016. je pokrenuta izrada objedinjene baze podataka razvojne saradnje i humanitarne pomoći koju je Crna Gora ostvarila u periodu 2014. 2015. i 2016. kojom će biti obuhvaćena sva budžetska izdvajanja Crne Gore za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć. Resori su dostavili podatke o iznosima planirane i uplaćene članarine

međunarodnim organizacijama, dobrovoljnim kontribucijama tim organizacijama, kao i humanitarnoj pomoći obezbijedenoj Srbiji i Bosni i Hercegovini usled poplava 2014. Uočen je nedostatak evidencije pružene ekspertske podrške npr. savjetovanja sa susjednim državama u procesu integracija, datih stipendija stranim državljanima, finansijsko evidentiranje pružene podrške u vidu timova za vanredne okolnosti, gorskih službi itd.

BAZA POTREBA CRNE GORE ZA RAZVOJNOM SARADNJOM

Pokrenute su aktivnosti na uspostavljanju baze podataka o potrebama Crne Gore za razvojnom saradnjom i humanitarnom pomoći, traženjem da resori - članovi Radne grupe dostave zahtjeve za infrastrukturnim projektima, tehničkom podrškom, donacijama. Pokrenuto je dostavljanje podataka DKP-ima kako bi, (pored zvaničnih bilateralnih podrški) mobilisali donatore od strane iseljenika, stranih humanitarnih nvo, institucija itd. Cilj je da se dosadašnje sporadične aktivnosti i podrška koncentrišu i kanališu, kako bi se omogućilo bolje informisanje o našim potrebama i mogućnostima donatorske podrške.

Saradnja DKP, počasnih konzula, dijaspore iz Crne Gore i drugih donatorima obezbijedila je pomoć za više humanitarnih aktivnosti, nadasve na sjeveru Crne Gore i insitucijama za podršku djeci. Pokrenuto je osnivanje više udruženja dijaspore koje će se baviti humanitarnom podrškom, među kojima je i "Akcija sjever" koja je počela sa radom u Frankfurtu 14. januara 2017.

PROGRAMI BILATERALNE RAZVOJNE SARADNJE SA SLOVENIJOM, NORVEŠKOM, JAPANOM

Na osnovu predloga Radne grupe kojom koordinira MVP GDS, Vlada je u julu usvojila predlog razvojnih projekata koji su bili osnova za pregovore i pripremu Programa međunarodne razvojne saradnje između Vlade Republike Slovenije i Vlade Crne Gore za 2016-2017. Nakon usvajanja na Vladi, Program je potpisan od strane ministra kulture prilikom posjete crnogorske delegacije Sloveniji 12. decembra 2016. Ovaj program predviđa realizaciju projekata u ukupnoj vrijednosti od 1.287,600 eura. Data su pozitivna mišljenja na programe razvojne saradnje sa Norveškom i Japanom, kojima za sada koordinira Ministarstvo ekonomije.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI I OBUKA

Predloženo je osnivanje Direkcije za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć sa četiri službenika, u skladu sa platformom za pregovore u poglavlju 30, pa su pokrenute aktivnosti na njihovom usavršavanju u ovoj oblasti.

Pokrenute su aktivnosti na obezbjeđivanju ekspertske podrške za ovu oblast, obuku zaposlenih, ali i svih članova Radne grupe. Dogovorena je posjeta eksperata iz Slovenije, Hrvatske, studentske posjete Slovačkoj i Mađarskoj. V.d. generalnog direktora Vukadinović je učestvovala na seminaru za obuku novih zemalja donatora (emerging donors) koju je organizovao UNDP u Istanbulu, kojom prilikom je dogovorena podrška te organizacije za ovu oblast.

V - MULTILATERALNI POSLOVI I REGIONALNA SARADNJA

UJEDINJENE NACIJE

LJUDSKA PRAVA

Nakon uspješnog trogodišnjeg članstva u Savjetu za ljudska prava (HRC), Crna Gora je nastavila da realizuje aktivnosti na planu promocije i zaštite ljudskih prava u svim multilateralnim forumima. Kao posmatrač, učestvovala je u radu tri redovna zasijedanja Savjeta (mart, jun, septembar), dva specijalna zasijedanja o Siriji i Južnom Sudanu, ali i na specijalnom sastanku održanom u okviru septembarskog zasijedanja na inicijativu bolivijskog predsjednika Eva Moralesa.

Fokus aktivnosti u Savjetu je bio na unaprjeđenju konkretnih tematskih pitanja, i to: univerzalno ukidanje smrtne kazne, eliminacija diskriminacije po bilo kom osnovu, uključujući i diskriminaciju po osnovu rodnog identiteta i seksualne orijentacije, eliminacija svih oblika nasilja, prisilnih nestanaka, zaštita i promocija prava djece i drugih ranjivih kategorija, osnaživanje žena i djevojčica, postizanje rodne ravnopravnosti. Aktivnosti su realizovane kroz učešće u diskusijama u generalnim debatama i panel diskusijama tokom kojih su predstavljena nacionalna dostignuća u odnosu na pojedinačna pitanja, ali i u dijalozima sa nosiocima mandata specijalnih procedura, čime se potvrđuje nedvosmislena podrška Crne Gore daljem radu HRC i sistemu specijalnih procedura.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Igor Lukšić učestvovao je na martovskom zasijedanju Savjeta za ljudska prava, što je bila potvrda namjere Crne Gore da aktivno učestvuje u radu i doprinosi rezultatima Savjeta i nakon isteka trogodišnjeg članstva 2013-2015. Istovremeno, učešće na Savjetu je bila i prilika da ppv i mvpei Lukšić, u svojstvu kandidata za Generalnog sekretara UN, predstavi svoje ideje za unaprjeđenje stanja ljudskih prava i metoda rada Savjeta.

Tokom 2016. održane su tri sesije Radne grupe za Univerzalni periodični pregled (UPR) čime je završen drugi ciklus. Crna Gora je učestvovala u radu svih sesija kroz jednak i ravnopravan tretman svih zemalja bez obzira na veličinu, stepen razvoja, ulogu zemlje i aktuelna dešavanja, te davanja jasnih preporuka. Stanje ljudskih prava se posmatra kao proces u kojem je napredak uvijek i moguć i potreban, a praksa i UPR rasprave pokazuju da su kršenja, iako u različitom stepenu i oblastima, prisutna u svim zemljama. UPR se prepoznaje kao do sada najuspješniji mehanizam koji je ostvario pregled stanja ljudskih prava u svim zemljama članicama UN. Tokom trećeg ciklusa UPR, Crna Gora će svoje učešće u radu Radnih grupa fokusirati na stepen implementacije ranije datih preporuka zemljama.

Crna Gora je podnijela revidiranu verziju Drugog i Trećeg periodičnog izvještaja o implementaciji Konvencije o dječijim pravima. Istovremeno, nadležnim ugovornim tijelima dostavljene su informacije o implementaciji dijela preporuka Komiteta za prinudne nestanke i Komiteta za prava čovjeka u skladu sa zaključnim ocjenama iz septembra, odnosno novembra 2015. Crna Gora je ispratila aktivnosti ugovornih tijela, te

učestvovala na Prvoj konferenciji država ugovornica Konvencije za zaštitu svih lica od prinudnih nestanaka.

Zajedno sa Kancelarijom Visokog komesara za ljudska prava (OHCHR) započet je proces izrade nacionalnog mehanizma za praćenje primjene preporuka dobijenih od strane ugovornih tijela UN iz oblasti ljudskih prava. Crna Gora će biti pilot zemlja u uspostavljanju softverskog sistema OHCHR. U cilju uspješnog uspostavljanja ovog softverskog sistema, OHCHR je opredijelio finansijsku i ekspertsku podršku, koja će se ogledati u organizaciji radionica/obuka o ljudskim pravima za predstavnike državnih organa, civilnog sektora i institucije Zaštitnika tokom 2017.

Crna Gora je postala članica Grupe prijatelja prava starijih osoba. Istovremeno, uključila se u inicijative - Globalni fond jednakosti (GEF), Koalicija država za jednaka prava i Partnerstvo za jednake budućnosti (EFP). Ovo je ujedno još jedna potvrda snažne posvećenosti Crne Gore pitanjima zaštite prava ranjivih grupa. Održane su redovne konsultacije zemalja kandidata sa ESVP o ljudskim pravima (januar 2016).

Povodom 10 godina od obnove nezavisnosti i 1000 godina državnosti, Vlada Crne Gore poklonila je Kancelariji Ujedinjenih nacija u Ženevi skulpturu "Golubica" crnogorskog vajara Miodraga Šćepanovića, uz organizovanje svečane ceremonije u Palati nacija koju su otvorili Generalni direktor UNOG-a i stalni predstavnik, ambasador M. Šćepanović.

ODRŽIVI RAZVOJ

Crna Gora je, kao jedna od 22 zemlje članice UN, predstavila dobrovoljni nacionalni izvještaj o implementaciji i praćenju primjene Razvojne agende do 2030. i ciljeva održivog razvoja (SDGs) na zasijedanju Političkog foruma na visokom nivou, u julu 2016. čime je još jednom potvrdila svoju posvećenost politici održivog razvoja. Crna Gora je među prvim državama koje su u potpunosti prevele ciljeve i zadatke održivog razvoja u Nacionalnu strategiju održivog razvoja do 2030, kojom se utvrđuju principi, strateški ciljevi i mjere za dostizanje dugoročnog održivog razvoja društva, uzimajući u obzir postojeće stanje i preuzete međunarodne obaveze, prioritetno iz Agende održivog razvoja do 2030.

Crna Gora snažno dijeli uvjerenje da Pariski dogovor predstavlja temelj daljih napora za očuvanje dugoročne stabilnosti klimatskog sistema. S tim u vezi, na svečanoj ceremoniji održanoj u Njujorku, 22. aprila 2016. predsjednik Filip Vujanović potpisao je u ime Crne Gore Pariski sporazum o klimatskim promjenama, nakon čega su uslijedile pripreme za njegovu ratifikaciju. Kao izraz posvećenosti borbi protiv klimatskih promjena, Crna Gora je, u koordinaciji MPV-a, po prvi put dala i dobrovoljni finansijski doprinos radu Povjereničkog fonda Međuvladinog panela za klimatske promjene (IPCC), čija istraživanja i naučni nalazi predstavljaju temelj za donošenje odluka na nacionalnim i globalnim nivoima.

BEZBJEDNOST, RAZORUŽANJE, NEPROLIFERACIJA I KONTROLA SPOLJNE TRGOVINE ORUŽJEM

Crna Gora dijeli zabrinutost zbog gorućih i dugoročnih kriza i konflikata i cijeni da je najbolji način za njihovo prevazilaženje mirnim, odnosno političkim sredstvima, u duhu dijaloga i kompromisa. Na toj liniji, cijeneći urgentnost zaustavljanja krvoprolića u Siriji, Crna Gora je kosponzorirala dvije rezolucije Generalne skupštine UN koje se odnose na situaciju u ovoj zemlji, i to o uspostavljanju mehanizma koji će pomoći u istragama i krivičnom gonjenju odgovornih za najozbiljnija kršenja međunarodnog prava od marta 2011. kao i o zaustavljanju nasilja i napada na civile te omogućavanju humanitarnog pristupa.

Crna Gora je kosponzorirala rezoluciju Savjeta bezbjednosti o Sjevernoj Koreji, kojom su pooštrene sankcije ovoj zemlji nakon nastavka aktivnosti na razvoju nuklearnog i balističkog programa. Crna Gora je imala brojna istupanja na debatama Savjeta bezbjednosti na teme od opšte važnosti koje su takođe značajne i za Crnu Goru.

MVP je koordiniralo potrebne aktivnosti u cilju ispunjenja obaveza koje proizilaze iz članstva Crne Gore u međunarodnim instrumentima posvećenim razoružanju, kontroli oružja i neproliferaciji oružja za masovno uništenje. Takođe je, u okviru svojih nadležnosti, učestvovalo u kontroli spoljne trgovine oružjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene.

MVP je, u skladu sa svojim nadležnostima, učestvovalo na redovnim godišnjim sastancima međunarodnih organizacija, konvencija i inicijativa, ali i aktivno učestvovalo u radu radnih tijela na nacionalnom nivou. Od značajnijih aktivnosti na tom planu, izdvaja se učešće na Drugoj konferenciji država članica Ugovora o trgovini oružjem (ATT), na kojoj je amb. Milorad Šćepanović bio potpredsjednik kao i na Osmoj preglednoj konferenciji Konvencije o biološkom oružju. Na marginama pregledne konferencije, Stalna misija pri UN i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi je zajedno sa delegacijom EU i UNICRI-jem organizovala panel diskusiju na temu „Identifikovanje potreba i pronalaženje njima prilagođenih rješenja: iskustvo izrade nacionalnih CBRN akcionih planova“.

Nakon podnošenja aplikacije za članstvo u Vasenarskom aranžmanu, MVP je, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, pripremilo nacionalni dosije koji će biti osnov za razmatranje crnogorskog zahtjeva.

Na nacionalnom nivou, zapaženi naponi su uloženi u nadogradnju sistema za neproliferaciju oružja za masovno uništenje. U tom kontekstu, MVP je imalo leadersku ulogu u koordinaciji i pripremi Nacionalne strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, koju je Vlada Crne Gore usvojila u septembru 2016. Takođe, pripremljen je Akcioni plan za implementaciju Strategije, čije se usvajanje očekuje do kraja prvog kvartala 2017. MVP je takođe koordiniralo radom Nacionalnog koordinacionog tijela za praćenje implementacije Akcionog plana za rezoluciju Savjeta bezbjednosti UN 1540.

UČEŠĆE NA 71. GENERALNOJ SKUPŠTINI UJEDINJENIH NACIJA

Generalna debata 71. zasijedanja Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, održana je u periodu od 20. do 26. septembra 2016. sa tematskim okvirom „Održivi razvojni ciljevi – univerzalni podstrek za transformaciju našeg svijeta“. U fokusu debate, bila su dešavanja na Bliskom istoku, sa akcentom na Siriju, izraelsko-palestinske pregovore, aktuelnu krizu u Južnom Sudanu, terorizam, migracije, kao i implementacija Razvojne agende 2030. Delegaciju Crne Gore predvodio je predsjednik Vlade Milo Đukanović koji je uzeo učešće na Generalnoj debati i Samitu posvećenom migrantima i izbjeglicama.

U izlaganju na **Generalnoj debati**, predsjednik Đukanović je naglasio da se Crna Gora zalaže za urgentni prekid nasilja u Siriji i istakao krajnju potrebu poštovanja međunarodnog prava i rezolucija Ujedinjenih nacija od strane svih aktera, kako bi se smanjile žrtve i patnje sirijskog naroda. U tom kontekstu, izrazio je duboku zabrinutost zbog pogoršane bezbjednosne i humanitarne situacije u zemlji, sa veoma širokim reperkusijama i pozvao na utvrđivanje odgovornosti lica za kršenje međunarodnih normi. Posebno je ukazao na značaj pronalaženja dugoročnih mirovnih solucija, te potrebu korišćenja raspoloživih sredstava kojima se mora dati veća pažnja, ocjenjujući da investicije na planu prevencije konflikata mogu biti dugoročni modul za rješavanje globalnih problema. U izlaganju je dat osvrt i na sve češće terorističke napade koji nas podsjećaju da nismo ostvarili željeni napredak u suočavanju sa ovim problemom i upućen je poziv na aktivniju ulogu članica UN-a na ovom planu. Ukazano je i na punu implementaciju Razvojne agende 2030, koja predstavlja najbolju šansu da se društva zaštite od svih nekonvencionalnih prijetnji i akcentovano postojanje snažne veze između globalnog održivog razvoja i aktivnosti na planu mira i bezbjednosti. Navedeno je da je Crne Gora jedna od prvih zemalja koja je u potpunosti integrisala ciljeve Razvojne agende u Nacionalnu strategiju razvoja, te na dobrovoljnoj osnovi učestvovala na Političkom forumu na visokom nivou gdje je predstavila nacionalni pregled ostvarenog na ovom planu.

Samit o izbjeglicama i migrantima, čiji je domaćin bila Generalna skupština UN-a, organizovan je po prvi put, i imao je za cilj da obezbijedi podršku država članica UN-a na planu bolje koordinacije i veće efikasnosti u pristupu zaštite prava izbjeglica i migranata. Na Samitu je usvojena **Njujorška deklaracija za izbjeglice i migrante**, neobavezujući dokument za države članice kojim se poziva na urgentno tretiranje migracionih izazova. Predsjednik Đukanović je, prilikom obraćanja, ukazao da problem izbjeglica i migranata predstavlja globalno pitanje, te da je Evropa, zbog svoje geopolitičke pozicije, najotvorenija i najranjivija za posljedice aktuelnih konflikata. U tom kontekstu, naveo je mjere koje je Crna Gora preduzela na nacionalnom planu za eventualni prihvata u slučaju iznenadnog priliva. Ocijenio je da prevencija i rješavanje ključnih uzročnika predstavljaju najbolji odgovor na migracioni izazov, posebno kroz jačanje institucija i vladavinu prava, iskorjenjivanje siromaštva, obrazovanje, snaženje socijalne, ekonomske i političke inkluzije. Tom prilikom je prenijeta puna spremnost Crne Gore da preduzme sve mjere kako bi ostvarila blisku saradnju sa susjednim zemljama, zemljama moguće destinacije,

kao i sa zemljama porijekla izbjeglica, u funkciji što efikasnijeg suočavanja i iznalaženja održivog odgovora na problem izbjeglica i migranata. Na Samitu je potpisan i **Sporazum između UN-a i Međunarodne organizacije za migracije** (tadašnji gensek UN-a Ban i generalni direktor IOM-a Sving) kojim je IOM postala srodna organizacija UN-a i kojim se naglašava tješnja saradnja IOM i UN-a u cilju jačanja saradnje i kapaciteta za ispunjavanje njihovih mandata u interesu migranata i država članica.

SARADNJA SA UN AGENCIJAMA U ZEMLJI

Saradnja Crne Gore i Ujedinjenih nacija nastavljena je da se odvija u okviru programa *Djelujući kao Jedan*, a novi **Integrisani program saradnje za period 2017-2021.** potpisan je u martu 2016.

Integrisani program saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija u potpunosti korespondira ne samo sa ključnim vanjsko-političkim prioritetom Crne Gore, integracijom u Evropsku uniju, već i sa nacionalnim prioritetima Vlade na unutrašnjem planu postizanja ravnomjernog regionalnog razvoja. Integrisani plan saradnje je takođe na liniji 2030 Agende za održivi razvoj i globalnih ciljeva održivog razvoja. U poređenju sa prethodnim (2012-2016), novim programom su restrukturirane oblasti saradnje. Umjesto dosadašnjih tri, novi program donosi četiri oblasti saradnje–socijalno uključivanje, demokratsko upravljanje, ekološku održivost i ekonomsko upravljanje. U njemu učestvuje 5 rezidentnih i 7 nerezidentnih UN agencija.

Mehanizam Jedan UN, pored redovnih fondova UN agencija, omogućava Crnoj Gori pristup posebnom fondu Jedan UN i dodatnim sredstvima za finansiranje projekata. Izgrađeni partnerski odnos Vlade Crne Gore i Ujedinjenih nacija i novi model saradnje doprinose efikasnijem radu, unaprjeđenju i koordinaciji aktivnosti ne samo UN agencija i nadležnih organa, već i podstiče saradnju svih partnera u ovom procesu, uključujući i lokalne vlasti, stručne organizacije, donatorske zajednice, civilni sektor, akademske institucije i dr.

U kontekstu saradnje Crne Gore sa kancelarijama **UNDP i UNICEF** u Crnoj Gori, tokom 2016. izrađen je programski dokument za saradnju Crne Gore sa UNDP, odnosno UNICEF za period 2017-2021. Oba programska dokumenta su u potpunosti usklađena sa Integrisanim programom saradnje Vlade Crne Gore i UN (UNDAF) za period 2017-2021, a usvojena su na zasijedanjima izvršnih odobro UNDP, odnosno UNICEF u septembru 2016. Na temeljima UNDAF-a i rada agencija UN-a u Crnoj Gori u okviru mehanizma Djelujući kao jedan, Vlada Crne Gore je, kroz koordinativnu ulogu MVP, u toku 2016. intezivno radila na pripremi strateškog dokumenta saradnje sa Organizacija Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (**UNIDO**) koji će definisati obim i način podrške UNIDO-a Vladi Crne Gore za naredni petogodišnji period (usvajanje predviđeno za drugi kvartal 2017). Osnovni cilj strateškog okvira jeste postavljanje osnova za održivi i inkluzivni industrijski razvoj Crne Gore u okviru tri tematske komponente: jačanje konkurentnosti industrije, unapređenje ruralnog razvoja i kreacije poslova, i menadžment životne sredine i održiva energija.

UČEŠĆE U RADU DRUGIH SPECIJALIZOVANIH AGENCIJA, TIJELA I ORGANA IZ SISTEMA UN I DRUGIH MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA

U 2016. ostvarena je intezivna saradnja sa tijelima i organima iz sistema UN-a.

UNEP (Program Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine) - Ključna aktivnost u 2016. je bila potpredsjedavanje 3. Skupštinom Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine (**UNEA**). Tadašnji stalni predstavnik Crne Gore pri UN i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi, ambasador Kaluđerović je izabran za potpredsjednika 2. Skupštine, u maju 2016. Izvršni direktor UNEP-a, ocijenio je Crnu Goru državom liderom u oblasti održivog razvoja u Jugoistočnoj Evropi i naglašena je važnost članstva Crne Gore u radu biroa UNEA. Funkciju potpredsjednika UNEA je stupanjem na dužnost preuzeo stalni predstavnik, ambasador Šćepanović.

Stalna misija Crne Gore pri UN i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi je učestvovala u nizu sastanaka koje je organizovala Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu (**UNECE**) i u aktivnostima Konferencije UN-a za trgovinu i razvoj (**UNCTAD**), a Crna Gora i zemlje regiona su uključene u projekat pregleda investicionih politika, koji realizuje UNCTAD sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC).

WIPO (Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu) - Crna Gora je kroz učešće na sastancima CEBS grupe (grupe zemalja Centralne Evrope i Baltika) pratila najvažnija dešavanja u radu Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu. Takođe, Crna Gora je učestvovala na Komitetu za program i budžet i godišnjoj skupštini WIPO-a, održanoj u Ženevi, od 3. do 11. oktobra 2016.

UNISDR - Crna Gora je učestvovala na sastanku Grupe za podršku **Kancelariji Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa**, kao i 3. sesiji Otvorene ekspertske radne grupe o indikatorima i terminologiji u vezi sa smanjenjem rizika od katastrofa, na kojoj su ustanovljeni globalni indikatori za efikasno mjerenje napretka i definisana odgovarajuća terminologija u ostvarivanju sedam globalnih ciljeva Sendai okvira, usvojenog 2015.

Organizacija UN za drogu i kriminal (UNODC) - Crna Gora je kroz aktivno angažovanje Stalne misije u Beču i periodično učešće predstavnika nadležnih institucija CG učestvovala u najvažnijim aktivnostima UNODC, uključujući Komisiju za opojne droge, Komisiju za sprječavanje kriminala i krivično pravosuđe, Inicijativu Pariskog pakta. Stalna misija je ostvrivala redovnu saradnju sa predstavnicima UNODC-a zaduženim za implementaciju Regionalnog programa UNODC za JIE 2016-2019 (borba protiv trgovine drogom i organizovanog kriminala; jačanje integriteta pravosuđa; prevencija i liječenje bolesti zavisnosti), uključujući i obraćanja na Nadzornom odboru ovog programa.

Organizacija UN za industrijski razvoj (UNIDO) - Crna Gora je kroz rad Stalne misije Crne Gore pri UN-u u Beču učestvovala na različitim zasjedanjima i događajima UNIDO-a, naročito u periodu predsjedavanja Istočno-evropskom grupom (EEG) tokom juna 2016. Kroz intezivnu saradnju Stalne misije u Beču i MVP, Ministarstvo ekonomije je, na poziv

generalnog sekretara UNIDO-a, kosponzoriralo proslavu 50. godišnjice rada UNIDO-a, dok je Stalna misija prisustvovala konferenciji na visokom nivou i otvaranju izložbe (EXPO) "Zajedno za održivu budućnost" (21-25. novembar 2016.) kao centralnim događajima proslave.

UNHCR (Visoki komesarijat UN za izbjeglice) - Crna Gora je učestvovala na 67. zasijedanju Izvršnog komiteta (3-7. oktobra 2016.), Dijalogu sa Visokim komesarom (8 - 9. decembra 2016.) kao i na Donatorskoj konferenciji UNHCR-a (7. decembar 2016.). Takođe, značajan je početak procesa definisanja sveobuhvatnog okvira za odgovor za izbjeglice.

HRC (Savjet za ljudska prava) - Crna Gora je učestvovala u radu Savjeta za ljudska prava (HRC), i to na svoja 3 redovna i 2 specijalna zasijedanja (specijalno zasijedanje o Siriji i specijalno zasijedanje o Južnom Sudanu). Takođe je učestvovala na tri zasijedanja Opšteg periodičnog pregleda (UPR) zasijedanja Radne grupe za UPR. Ovim je završen drugi ciklus UPR. UPR se prepoznaje kao do sada najuspješniji mehanizam za ocjenu stanja ljudskih prava u zemljama članicama Ujedinjenih nacija. Pored ovih zasijedanja Crna Gora je učestvovala u Ekspertskoj radionici o djelotvornim i inkluzivnim mehanizmima i metodologijama za uvođenje ljudskih prava u definisanju i implementaciji javnih politika, u radu Foruma o poslovanju i ljudskim pravima, u radu Foruma o demokratiji, ljudskim pravima i vladavini prava, koji je ustanovljen u novembru 2016, i u radu Foruma o manjinskim pravima.

UNESCO (Organizacija UN za nauku, kulturu i obrazovanje): Komitet za svjetsku baštinu UNESCO-a, na zasijedanju u Istanbulu, jula 2016, donio je odluku o upisu **Stecaka - srednjevjekovnih nadgrobnih spomenika na UNESCO** listu svjetske baštine. Upis stecaka, kulturnog fenomena karakterističnog za područja Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, zajednička je serijska nominacija četiri države koje uspješno sarađuju od 2009. Status mjesta svjetske baštine dobilo je 28 lokaliteta sa područja 4 države, od čega tri nekropole stecaka sa područja Crne Gore: Grčko groblje u Plužinama, Bare Žugica i Grčko groblje na Žablaku. Crna Gora je ovim upisom obezbijedila međunarodnu prepoznatljivost i prestižni UNESCO status za još jedan lokalitet, pored do sada upisanih Kulturno-istorijskog područja Kotora i Nacionalnog parka Durmitor.

Nominacioni dosije „**Venecijanske odbrambene** tvrđave između XV i XVII vijeka“ predat je, januara 2016. UNESCO-u, čime je formalizovan zahtjev za upis ove transnacionalne nominacije na UNESCO Listu svjetske baštine. Nominovani lokaliteti obuhvaćeni regionalnim projektom su: Utvrđenje Kotora, Forte Mare-Herceg-Novi i Utvrđenje Ulcinja (Crna Gora), Utvrđenje Bergama, Peschiera del Garda, Utvrđenje Venecije-Arsenal, Fortifikacija Sant'Andrea, Oktagon Poveglia, Oktagon Alberoni i Palmanova (Italija), Odbrambeni sistem Zadra, Tvrđava Svetog Nikole-Šibenik, Tvrđava Fortica i Odbrambeni sistem Hvara i Utvrđeni grad Korčula (Hrvatska). Nakon predaje Nominacionog dosijea, započela je proceduru evaluacije od strane Međunarodnog savjeta za spomenike i znamenita mjesta (ICOMOS), koja traje 18. mjeseci. Svoje preporuke ICOMOS dostavlja

Komitetu za svjetsku baštinu, čije članice donose finalnu odluku o upisu nominovanog dobra na UNESCO Listu svjetske baštine.

IAEA (Međunarodna agencija za atomsku energiju) - Crna Gora je nastavila da intenzivno sarađuje sa IAEA, posredstvom Stalne misije pri UN u Beču, i kroz direktnu komunikaciju sa vladinim resorima koji učestvuju u implementaciji projekata Agencije. U Beču je 26-30. septembra održano 60-to, jubilarno zasijedanje Generalne konferencije IAEA, na kojem je crnogorsku delegaciju predvodila ambasadorica Slavica Milačić, stalna predstavica CG pri IAEA. Države su afirmisale ulogu Agencije tokom proteklih 60. godina kao garanta međunarodnog mira, energetske bezbjednosti, razvoja i globalnog zdravlja. Takođe, i ulogu Agencije u rješavanju nekih od ključnih bezbjednosnih izazova današnjice, posebno ukazujući na uspješnu verifikaciju Zajedničkog plana sveobuhvatnih aktivnosti (JCPoA) sa Iranom. Pozdravile su i aktivnosti IAEA na planu jačanja globalne arhitekture za nuklearnu bezbjednost. Jednoglasno su osudile nuklearni test koji je Sjeverna Koreja sprovela 19. septembra 2016.

Konferencija je usvojila 14 odluka i rezolucija, od kojih je Crna Gora kosponzorisała sljedeće tri rezolucije: Rezoluciju o nuklearnoj bezbjednosti; Rezoluciju o unaprijeđenju efektivnosti i efikasnosti sistema zaštitnih mjera; Rezoluciju o primjeni zaštitnih mjera u Sjevernoj Koreji.

Šef crnogorske delegacije, ambasador Milačić je u svom obraćanju Konferenciji istakla da se obilježavanjem 60-te godišnjice Agencije, proslavlja i njena vodeća uloga u podsticanju globalnog mira, bezbjednosti i održivog razvoja, te da je tokom šest decenija svog postojanja, Agencija uspješno sprovodila svoj mandat u ključnim oblastima nadležnosti – režim neproliferacije, nuklearna energija, nuklearna bezbjednost i tehnička saradnja. Prenijela je pozitivne ocjene Crne Gore o saradnji i samom djelovanju Agencije, naglašavajući njenu podršku državama članicama u promociji korišćenja nuklearne nauke i tehnologija u mirnodopske svrhe, uključujući razvojne potrebe i jačanje nuklearne sigurnosti i bezbjednosti. Takođe, ukazala je na ključne oblasti saradnje Crne Gore i IAEA, ističući njen značaj i za tekući proces pristupanja Crne Gore EU i NATO.

Na marginama GK IAEA, ambasador Milačić je govorila i na pratećem događaju (Side event) koji je bio posvećen implementaciji i koristima pristupanja država Konvenciji o dodatnoj naknadi za nuklearnu štetu (CSC). Organizatori sastanka su bili Stalne misije SAD i Japana pri IAEA, dok su sastanak kosponzorisała sljedeće članice CSC: Crna Gora, Argentina, Ujedinjeni Arapski Emirati, Indija i Rumunija.

Stalna misija Crne Gore u Beču je u junu 2016. predsjedavala Istočno-evropskom grupom država u UN u Beču, kojom prilikom je koordinirala aktivnosti na izboru sljedećih pozicija u IAEA: predsjedavajućeg Opšteg komiteta (CoW); potpredsjednika 60. zasijedanja GK IAEA; dodatnog člana Opšteg komiteta GK IAEA; potpredsjedavajućih Borda Guvernera IAEA za period 2016-2017, kao i izbor Slovenije i Srbije za članice Borda guvernera IAEA na dvogodišnji period.

Organizacija za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih testiranja (CTBTO) - Crna Gora je nastavila da sarađuje sa CTBTO kroz učešće Stalne misije pri UN u Beču u aktivnostima u okviru Pripremne komisije i radnih grupa "A" i "B". Povodom 20-te godišnjice od otvaranja Ugovora za potpisivanje, u Beču je 13. juna održan Ministarski sastanak CTBT, na kome je učestvovao tadašnji državni sekretar MVPEI za politička pitanja, ambasador Igor Jovović. Učesnici su uputili snažan apel državama koje to još nijesu učinile da pristupe Ugovoru i da ga ratifikuju, s akcentom na osam država iz Aneksa II CTBT-a (SAD, Kina, Iran, Izrael, Egipat, Indija, Pakistan, Sjeverna Koreja), budući da je njihovo potpisivanje i ratifikacija neophodno da bi Ugovor stupio na snagu. Ključni govornici na otvaranju Ministarskog sastanka bili su: izvršni sekretar CTBTO Lasina Zerbo, visoki predstavnik UN-a za razoružanje Kim Von-su, Visoka predstavnik EU za spoljnu i bezbjednosnu politiku Federika Mogerini, ministri vanjskih poslova Rumunije, Kazahstana i Austrije - Lazar Komanesku, Erlan Idrisov i Sebastijan Kurc. U okviru Ministarskog sastanka, organizovana su i dva okrugla stola, na kojima su razmijenjena mišljenja o načinima za prevazilaženje izazova za stupanje na snagu CTBT, i o značaju verifikacionog režima CTBTO. Okruglim stolovima su predsjedavali visoka predstavnica EU Morgerini i mvp Kazahstana Idrisov.

Izvršni sekretar CTBTO Lasina Zerbo je boravio u prvoj zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 16-17. marta, kojom prilikom se sreo s bivšim ppv i mvpei Igorom Lukšićem, bivšom ministarkom nauke Sanjom Vlahović i tadašnjom državnom sekretarkom Ministarstva održivog razvoja i turizma Daliborkom Pejović.

Na 8. Ministarskom sastanku država prijatelja CTBT, koji je održan u Njujorku, 21. septembra 2016, na marginama GS UN-a, usvojena je Zajednička ministarska izjava kojom se apeluje na države koje to još nijesu učinile da pristupe Ugovoru i da ga ratifikuju.

FAO (Organizacija UN za hranu i poljoprivredu) - Crna Gora je kroz rad Ambasade Crne Gore u Rimu intezivno pratila zasijedanja i konferencije FAO-a tokom 2016, a od 1. jula 2016, otpočela trogodišnje članstvo u Savjetu FAO-a, što predstavlja prvo učešće Crne Gore u radu glavnog tijela ove organizacije UN-a.

IFAD (Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj) - Intezivniji period uključivanja Crne Gore u rad tijela agencija UN-a koje imaju sjedište u Rimu u 2016. godini obilježili su pregovori o prvom ugovoru između Vlade Crne Gore i IFAD-a o finansiranju projekata za podsticaj ruralnih područja i poljoprivrede. Imajući u vidu da je Crna Gora postala članica IFAD-a tek 2015, ovaj ugovor predstavlja prvi korak u konkretizaciji saradnje Vlade Crne Gore sa ovom međunarodnom organizacijom kroz koji će Crnoj Gori u narednom periodu biti dostupno EUR 3.880.000,00 kroz kreditna sredstva i dodatnih EUR 1.880.000,00 u formi granta za projekte jačanja konkurentnosti poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori i povećanja prilagođavanja na klimatske promjene sa fokusom na razvoj sjevernog dijela naše države.

IACA (Međunarodna antikorupcijska akademija) – Crna Gora sarađuje sa IACA kroz učešće Stalne misije pri UN i drugim međunarodnim organizacijama u Beču u

aktivnostima Akademije. Na 5. zasijedanju Skupštine država članica IACA, koje je održano u Beču, 10-11. novembra, učesnici na visokom nivou su izrazili snažnu podršku Akademiji i njenom radu u oblasti obrazovanja, izgradnje kapaciteta nacionalnih institucija, povezivanja eksperata i saradnje u borbi protiv korupcije. Države su prepoznale važnost obezbjeđenja održivog finansiranja programskih aktivnosti Akademije, ali bez spremnosti da usvoje obavezne forme kontribucija.

HCOC (Haški kodeks ponašanja protiv širenja balističkih projektila) - Saradnja Crne Gore sa HCOC se u najvećem dijelu odnosi na podnošenje godišnje deklaracije o nacionalnim politikama po pitanju balističkih projektila.

Predstavnici Stalne misije CG u Beču su učestvovali na 15. godišnje zasijedanju zemalja potpisnica HCOC-a, koje je održano 2-3. juna. Na sastanku je potvrđena važnost HCOC-a kao jedinstvenog multilateralnog instrumenta za izgradnju povjerenja i transparentnosti protiv širenja balističkih raketa. Takođe, ukazano je na rizike u ovoj oblasti, s akcentom na bezbjednosnu situaciju na Bliskom Istoku i Aziji.

VA (Vasenarski aranžman) - Crna Gora je kroz angažovanje Stalne misije u Beču otpočela proces aplikacije za članstvo u VA, izborom ko-izvjestioca za crnogorsku aplikaciju (Bugarska, Njemačka i Slovenija) i dostavljanjem relevantnih informacija i smjernica za izradu "Dosijea kandidature".

IRENA (Međunarodna agencije za obnovljivu energiju) - Crna Gora je kroz rad Ambasade Crne Gore u Ujedinjenim Arapskim Emiratima pratila rad IRENA-e sa posebnim fokusom na pripremne procese i zasijedanja njenih glavih tijela – Savjeta (11. zasijedanje Savjeta održano je 24-25. maja 2016) i Skupštine (VII zasijedanje održano je 14-15. januara 2017, čemu su prethodile pripreme tokom 2016). Vlada Crne Gore je, na predlog tada MVPEI, na sjednici od 4. februara 2016. donijela Odluku o otvaranju Stalne misije Crne Gore pri IRENA-i, dok je na sjednici od 31. marta 2016, utvrdila Predlog da se ambasador Crne Gore u UAE Darko Uskoković postavi za izvanrednog i opunomaćenog ambasadora Crne Gore pri IRENA-i u Abu Dabiju (finalizovano u 2017).

CRNA GORA I SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA - STO

Crna Gora od kada je postala članica Svjetske trgovinske organizacije - STO (jedine multilateralne trgovinske organizacije) učestvuje u radu STO i izvršava međunarodne obaveze koje proističu iz članstva, uključujući predaju notifikacija o promjenama unutrašnjeg zakonodavstva, dostavu pravno obavezujućih informacija i objašnjenja novih zakona iz oblasti trgovine, unutrašnjih reformi i podrške domaćoj industriji.

Imenovanjem stalnog predstavnika i otvaranjem Misije Crne Gore pri STO 2015. diplomatski odnosi sa Sekretarijatom STO su uzdignuti na najviši nivo što je imalo pozitivan efekat na prezentaciju Crne Gore u radnim tijelima kao i na unaprjeđenje bilateralnih kontakata sa zemljama članicama. Posebno je poboljšan kvalitet saradnje sa Misijom Evropske Unije pri STO koja se tokom 2016. odvijala u formi redovnih konsultacija i usklađivanja stavova po svim pitanjima od značaja za djelovanje u STO i

naše tekuće pristupne pregovore koji se vode sa Evropskom Unijom (posebno u pripremi stavova za Generalni savjet i pregovore na sektoru poljoprivrede, ribarstva, elektronske trgovine, radnih programa za mala i srednja preduzeća). Aktivnostima Misije obezbijedena je značajna tehnička i ekspertiska pomoć u pravcu izgradnje kapaciteta nadležnih ministarstava u izvršenju međunarodnih obaveza koje proističu iz članstva u STO i obavezujućeg usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa standardima i pravilima u trgovini.

Stalna predstavica Crne Gore pri STO učestvuje u pregovaračkim procesima u okviru STO koji su od interesa za Crnu Goru, ostvaruje intenzivnu bilateralnu saradnju sa zemljama partnerima, a takođe i učestvuje u radnim tijelima STO: Generalnom savjetu, Savjetu za trgovinu robama i Savjetu za trgovinu uslugama, Savjetu za zaštitu prava intelektualne svojine vezanih za trgovinu, Komitetu za pregled trgovinskih politika, Komitetu za regionalne trgovinske sporazume, Komitetu za trgovinu i razvoj, plurilateralnim komitetima (posebno Komitetu za javne nabavke), radnim grupama za proširenje STO (BiH i Azerbejdžan). Takođe, stalni predstavnik ostvaruje aktivno učešće na panelima na kojima afirmiše ekonomske i trgovinske politike Vlade Crne Gore.

Aktivnosti Crne Gore u STO tokom 2016. označila je uspješna implementacija odluka sa IX i X ministarske konferencije („Bali paket“ i „Najrobi paket“). Instrument o prihvatanju Protokola o izmjenama i dopunama Marakeškog sporazuma kojim se osniva STO je predat u ime Vlade Crne Gore 10. maja 2016, a Crna Gora je bila 78. članica koja je prihvatila implementaciju Protokola uz Sporazum o trgovinskim olakšicama. Sporazum definiše mjere za efikasnu međunarodnu saradnju carinskih službi u vezi sa pojednostavljivanjem i harmonizacijom procedura carinjenja, što direktno utiče na smanjenje troškova u trgovini i veću otvorenost tržišta.

Crna Gora je u 2016. pristupila i plurilateralnom proširenom Sporazumu o informacionim tehnologijama - ITA 2 (zajedno sa EU) kojim su otvorena tržišta članica za bescarinski uvoz i plasman proizvoda informacione tehnologije, aparata medicinske dijagnostike, poluprovodnika itd. Takođe, Crna Gora je obnovila članstvo u Protokolu s Aneksom plurilateralnog sporazuma o trgovini civilnim vazduhoplovima.

Stalna misija je u saradnji sa Institutom za tehničku saradnju i obuku STO implementirala Drugi Nacionalni plan tehničke podrške Crnoj Gori koji je realizovan sa nadležnim ministarstvima. Na osnovu ovog plana STO je u cjelini finansirao organizaciju tri nacionalne i jedne regionalne radionice u Podgorici (vladine javne nabavke, elektronska trgovina, notifikacije u poljoprivredi); učešće trinaest predstavnika iz Vlade na seminarima i višemjesečnim obukama u Ženevi i Regionalnom trgovinskom Institutu u Beču; jednogodišnji staž predstavnika MEK u Sekretarijatu STO u Ženevi (započet 2017) i pravne savjete vezano za posljedice Brexita.

Među posjetama na visokom nivou u 2016. godini, posebno se ističu posjeta bivšeg potpredsjednika Vlade dr Igora Lukšića STO-u u okviru radne posjete Ženevi i posjeta direktorice Instituta za obuku i tehničku saradnju STO Bridžet Čilale Crnoj Gori.

U okviru saradnje sa Međunarodnim trgovinskim centrom, Svjetskim Ekonomskim Forumom (WEF) i Kran Montana Forumom kao partnerima STO, stalna predstavica Crne Gore, ambasadorica Zorica Marić-Dorđević je po pozivu učestvovala na konferencijama u Austriji i Maroku na panelima o uticaju trgovine na ekonomski položaj žena i panelima u okviru foruma „Međunarodnih rodnih šampiona“ na teme ekonomskog snaženja žena. U ime Predsjednika Crne Gore stalna predstavica Crne Gore pri STO predala je orden Crnogorske zastave Predsjedniku Kran Montana Forumu Žan Pol Karteronu. Kroz saradnju Misije i WEF obezbijedeno je uključivanje glavnog pregovarača Aleksandra Pejovića u grupu novih lidera Evrope čime je Crna Gora uključena u dio projekta „Četvrte industrijske revolucije“ ove prestižne međunarodne organizacije.

Stalni predstavnik je na međuresornom sastanku u Podgorici od 3. do 9. februara 2016. predstavila odluke i međunarodne obaveze Crne Gore definisane na 10. Ministarskoj konferenciji zemalja članica STO.

Crna Gora ima poseban interes da u 2017. realizuje pripreme za Prvi pregled trgovinskih politika Crne Gore u STO, učestvuje u pregovaračkom procesu u susret XI Ministarske konferencije koja će se održati u Argentini i nastavi dosadašnju uspješnu saradnju sa Institutom STO za obuku i tehničku saradnju kroz učešće crnogorskih kandidata/kinja na seminarima i organizacijom ekspertske i tehničke podrške nadležnim ministarstvima u Podgorici.

Misija je u februaru 2016. novom unutrašnjom organizacijom bila povezana sa Kancelarijom glavnog pregovarača čime je unaprijeđen i povećan pristup većeg broja ministarstava i eksperata resursima STO i obezbijedena diverzifikacija tehničke i ekspertske saradnje sa STO na liniji prioriteta u pregovaračkom procesu sa EU (razdvajanjem ministarstava Misija je u nadležnosti Generalnog direktorata za multilateralne poslove MVP, što će zahtijevati kadrovsko osnaživanje GDM kako bi se ovaj važan segment multilateralne saradnje učinio dodatno vidljivijim i efikasnijim). Imajući u vidu ostvarene rezultate i potencijale našeg djelovanja u STO Crna Gora ima interes i potrebu dodatnog organizacionog i diplomatskog snaženja Misije u narednom periodu.

KANDIDATURE U MEĐUNARODNIM TIJELIMA

Tokom 2016. nastavljena je dinamika obaveza usmjerenih na obezbjeđivanje podrške za članstvo u Ekonomsko-socijalnom savjetu (ECOSOC), za period 2020-2022. Savjetu za ljudska prava (2022-2024.) i Savjetu bezbjednosti (2026-2027.).

U periodu od januara do avgusta 2016, realizovane su aktivnosti na planu promocije kandidature prof. dr Igora Lukšića **za poziciju generalnog sekretara UN**. Izrađena je platforma u kojoj su predstavljena viđenja za obezbjeđivanje djelotvornijeg i efikasnijeg UN sistema u suočavanju sa postojećim i narastajućim izazovima kroz jačanje partnerstva i snaženje koordinacije. Pored predstavljanja kandidature na prvom, istorijskom saslušanju za izbor generalnog sekretara UN, održanog pod okriljem Generalne skupštine UN, u aprilu 2016, realizovane su posjete i susreti sa nadležnima u ministarstvima vanjskih poslova stalnih članica Savjeta bezbjednosti (SAD, Francuska, Ujedinjeno

Kraljevstvo, Kina, Ruska Federacija). Dodatno, realizovani su susreti sa ministrima vanjskih poslova Španije i Egipta, te sa generalnim sekretarom Arapske lige, ali i niz predavanja na prestižnim svjetskim univerzitetima.

U izvještajnom periodu, Zdenka Perović, zamjenica Zaštitnika za ljudska prava i slobode, izabrana je za **članicu Potkomiteta za sprječavanje torture** (oktobar 2016).

MULTILATERALNI UGOVORI

U toku 2016. Crna Gora je pristupila sljedećim multilateralnim ugovorima: Amadman uz Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (CPPNM); Ugovor o Centru za istraživanje i inovacije (WISE); Sporazum o osnivanju Fonda za Zapadni Balkan; Konvencija o mirenju i arbitraži u okviru KEBS-a; Protokol o eksplozivnim ostacima rata uz Konvenciju o zabrani ili ograničavanju upotrebe određenog konvencionalnog oružja s pretjeranim traumatskim učinkom ili djelovanjem bez obzira na cilj (Protokol V) i novi Sporazum o maslinovom ulju i stonim maslinama, čime je Crna Gora produžila članstvo u Međunarodnom savjetu za maslinu.

POSJETE, KONFERENCIJE I KONSULTACIJE

Tokom 2016. realizovane su **posjete crnogorskih zvaničnika na visokom nivou sjedištu UN u Njujorku**: predsjednika Vlade Mila Đukanovića, koji je predvodio crnogorsku delegaciju na 71. zasijedanju Generalne skupštine UN-a, septembra 2016, predsjednika Filipa Vujanovića koji je učestvovao na specijalnoj ceremoniji potpisivanja Pariskog sporazuma o klimatskim promjenama, aprila 2016, potpredsjednika Vlade i mvpei Igora Lukšića koji je učestvovao na ministarskom sastanku Programa za razvoj UN (UNDP), februara 2016. i ministra odbrane Milice Pejanović-Đurišić, koje su doprinijele obogaćivanju i jačanju političkog dijaloga na visokom nivou sa zvaničnicima UN-a, kao i podsticanju novih ideja i mogućnosti za unapređivanje saradnje između Crne Gore i Svjetske organizacije.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Igor Lukšić je, marta 2016. u okviru **radne posjete Ženevi**, u svojstvu kandidata za Generalnog sekretara UN-a, imao susrete sa izvršnim sekretarom Ekonomske komisije UN za Evropu (UNECE) Kristijanom F. Bahom, predsjednikom Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (ICRC) Peterom Maurerom, generalnim direktorom Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO) Frensisom Garijem, generalnim direktorom Svjetske trgovinske organizacije (WTO) Robertom Azevedom, generalnim direktorom Kancelarije UN u Ženevi (UNOG) Majklom Molerom, Kancelarije Visokog komesara za ljudska prava (OHCHR) Zaidom, generalnim direktorom Međunarodne telekomunikacione unije (ITU) Houlinom Žaom i generalnim direktorom Međunarodne organizacije za migracije (IOM) Vilijamom L. Svingom. Osim navedenog, tadašnji ppv i mvpei se sastao sa bivšim generalnim sekretarom UN Kofijem Ananom.

U okviru promocije kandidature za generalnog sekretara UN, tadašnji ppv i mvpei Igor Lukšić je boravio u radnoj posjeti Beču, 10-13. marta, kojom prilikom se sastao sa

generalnim direktorom Kancelarije UN u Beču i izvršnim direktorom Kancelarije UN za drogu i kriminal Jurijem Fedotovim, generalnim direktorom Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) Jukijom Amanom, generalnim direktorom Organizacije UN za industrijski razvoj (UNIDO) Li Jongom i generalnim sekretarom OEBS-a Lambertom Zanijerom. Takođe, razgovarao je s ambasadorima značajnog broja država/predstavnika regionalnih grupa u UN u Beču.

Tokom 2016, realizovale su posjete crnogorskih zvaničnika sjedištu UN u Beču: učešće parlamentarne delegacije CG s tadašnjim predsjednikom Skupštine Rankom Krivokapićem na čelu, na zimskom zasijedanju Parlamentarne skupštine OEBS-a, 23-24. februar 2016; obraćanje tadašnje ministarke odbrane M. Pejanović-Đurišić na 816. sastanku Foruma OEBS-a za bezbjednosnu saradnju i sastanak sa generalnim sekretarom OEBS-a Lambertom Zanijerom, 20. april 2016; učešće predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića na Crans Montana Forumu u Beču, 29-30. jun 2016.

U izvještajnom periodu realizovano je i nekoliko posjeta visokih zvaničnika međunarodnih organizacija iz Beča Crnoj Gori: posjeta izvršnog sekretara CTBTO Lasine Zerba 16-17. marta; posjeta direktora Centra OEBS-a za prevenciju konflikta (CPC) Marsela Peška 8-10. aprila; posjeta predstavnice OEBS-a za slobodu medija Dunje Mijatović, 15. juna; posjeta generalnog sekretara OEBS-a Lamberta Zanijera 11-12. jula.

Zamjenica generalnog direktora Međunarodne organizacije za migracije (IOM) Laura Tompson boravila je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 19-20. decembra 2016. U okviru programa posjete zamjenica generalnog direktora Tompson je imala sastanke sa potpredsjednikom vlade za politički sistem, unutrašnju u vanjsku politku i ministrom pravde Zoranom Pažinom, ministrom vanjskih poslova prof. dr Srđanom Darmanovićem i ministrom unutrašnjih poslova Mevludinom Nuhodžićem. Posjeta zamjenice Tompson predstavlja dodatni podsticaj uspješnoj saradnji Crne Gore i IOM u suočavanju sa pitanjem migracija, azila i prekograničnog kriminala.

Crna Gora je tokom 2016. učestvovala na redovnim godišnjim konsultacijama – **političkom dijalogu zemalja kandidata i Evropske službe za vanjske poslove o UN pitanjima** (Brisel, jun).

Delegacija **Konferencije UN-a za trgovinu i razvoj (UNCTAD)** boravila je u Crnoj Gori od 14. do 15. septembra 2016.

Delegacije **Organizacije Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO)** boravile su u Crnoj Gori u periodu od 25. do 28. aprila odnosno 30. novembra do 2. decembra 2016.

OEBS I SAVJET EVROPE

OEBS

U okviru saradnje sa OEBS-om, MVPEI je nastavilo da promoviše i unaprjeđuje vanjsko-političke i ukupne interese Crne Gore.

Tokom 2016. Ministarstvo je koordiniralo saradnju između državnih institucija i različitih tijela OEBS-a, naročito u oblastima kao što su: jačanje vladavine prava i demokratskih institucija, promocija slobode medija i slobode izražavanja. Takođe, od značaja su bila i pitanja vezana za unaprjeđenje bezbjednosnog i pravosudnog sistema.

U tom okviru, Stalna misija u Beču je pripremila analitičke dokumente povodom inicijativa i predloga država OEBS-a i Njemačke, predsjedavajućeg OEBS-a u 2016, koji su se odnosili na najvažnija pitanja na agendi organizacije, uključujući: analize predloga za modernizaciju Bečkog dokumenta, s predlogom stavova Crne Gore; redovno podsjetnike o obavezama Crne Gore u dijelu razmjene nacionalnih informacija u političko-vojnoj dimenziji, s detaljnim instrukcijama i objašnjenjima za njihovu izradu; izvještaje o aktivnostima i izazovima u aktuelnim procesima izbora kandidata za razne pozicije u okviru OEBS-a (šef Misije OEBS-a u CG, šefovi autonomnih institucija OEBS-a, i drugih misija na terenu), s predlogom pozicije Crne Gore; analize pozicija ključnih država članica OEBS-a o pitanjima od interesa za Crnu Goru, te druge izvještaje sa sastanaka i iz razgovora političkog karaktera. Stalna misija je aktivno učestvovala u radu glavnih tijela OEBS-a i redovno izlagala na Stalnom savjetu i drugim forumima na teme od direktnog interesa za Crnu Goru. Takođe Stalna misija je pripremala govore i sveobuhvatne teze za učešće visokih predstavnika MVP na konferencijama i skupovima OEBS-a na visokom nivou, kao i povodom konsultacija na bilateralnom nivou i u okviru EU i UN u saradnji sa Generalnim direktoratom za multilateralne poslove.

Polazeći od ostvarenog napretka Crne Gore u njenoj evropskoj i evro-atlantskoj integraciji, MVP i Sekretarijat OEBS/Misija OEBS-a u Crnoj Gori su inicirali proces strateške procjene programskih aktivnosti Misije, s ciljem ostvarivanja izoštrenijeg fokusa Misije na nekoliko najvažnijih prioriteta Crne Gore u okviru tri dimenzije OEBS-a. Inovirani model saradnje bi trebalo da doprinese značajnom poboljšanju efikasnosti, odnosno konkretnijim rezultatima programskih aktivnosti Misije OEBS-a, koje će se definisati na osnovu iskazanih potreba Crne Gore, istovremeno vodeći računa o komparativnim prednostima OEBS-a u odnosu na ostale međunarodne organizacije/vanjske partnere. U saradji MVP-a i Misije pristupilo se izradi nacrtu Plana aktivnosti za 2018.

U okviru polugodišnjeg predsjedavanja Crne Gore Članom IV Opšteg okvirnog Sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini u drugoj polovini 2016. u Sutornu je 6-9. septembra održan 21. sastanak Stalne radne grupe Podregionalne konsultativne komisije, a u Beču je 16-17. novembra 2016. održan 57. sastanak Podregionalne konsultativne komisije Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja, Član IV, Aneks 1-B, Opšteg okvirnog Sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Posvećenost involviranih institucija (MVPEI i MO) polugodišnjem veoma uspješnom predsjedavanju je još jedna potvrda čvrste opredijeljenosti Crne Gore jačanju i unaprjeđenju stabilnosti u regionu i povjerenja među državama učesnicama.

Crna Gora je uputila zvaničan poziv Kancelariji za demokratske institucije i ljudska prava OEBS-a (ODIHR) da posmatra parlamentarne izbore u Crnoj Gori, održane 16. oktobra 2016. ODIHR je 8. septembra uspostavila Posmatračku misiju (EOM), koju je predvodio Roman Jakič (Slovenija). Konačni izvještaj OEBS/ODIHR je konstatovao da su parlamentarni izbori organizovani u mirnom i demokratskom duhu i u skladu sa reformisanim zakonodavnim okvirom. Unaprijeđeni zakonski okvir i korišćenje novih informacionih tehnologija za identifikaciju birača dodatno su ojačali kontrolni mehanizam glasanja i izborni proces u cjelini. Crna Gora je već izrazila interes da zajedno s ekspertima ODIHR-a razmotri preporuke iz konačnog izvještaja posmatračke misije OEBS/ODIHR-a, s ciljem definisanja daljih aktivnosti i ekspertske podrške ODIHR-a.

Na inicijativu i poziv predsjedavajućeg OEBS-a u 2016. tadašnjeg ministra vanjskih poslova Njemačke Frank-Valtera Štajnmajera, u Potsdamu je 1. septembra, po prvi put, održan Neformalni ministarski sastanak OEBS-a. U ime Crne Gore, na skupu je učestvovala tadašnja državna sekretarka MVPEI za politička pitanja, ambasadorica Vera Kuliš. Ovaj sastanak je bio izraz namjere njemačkog predsjedavanja da podstakne stvaranje pozitivnije atmosfere uoči redovnog Ministarskog savjeta OEBS-a u Hamburgu, odnosno da inicira dijalog o najaktuelnijim izazovima miru i bezbjednosti u Evropi i generalno od Vankuvera do Vladivostoka - angažovanje OEBS-a u krizama i rješavanju konflikata, posebno u Ukrajini; borba protiv terorizma; izbjeglička i migraciona krize. U središtu pažnje je bilo i pokretanje strateškog dijaloga o kontroli konvencionalnog naoružanja – inicijativa koju je tadašnji ministar Štajnmajer promovisao u svom autorskom tekstu, neposredno uoči neformalnog sastanka.

U decembru 2016. održan je redovni godišnji Ministarski savjet OEBS-a u Hamburgu, na kojem je učestvovao ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović. Centralna tema diskusije Ministarskog savjeta bila je rastuća kriza evropske bezbjednosti i erozija povjerenja u regionu OEBS-a i globalno, s posebnim akcentom na tekuću krizu u i oko Ukrajine. Ministri su diskutovali i o drugim aktuelnim bezbjednosnim izazovima i njihovim uzrocima, uključujući i transnacionalne prijetnje, eskalaciju konflikata i migracione tokove. Od preko 30 aktivnih predloga koji su bili predmet pregovora u Beču i gotovo do zvaničnog završetka zasijedanja, Ministarski savjet je usvojio 10 odluka, deklaracija i izjava. Na marginama MS OEBS-a, ministar Darmanović se susreo s ministrima vanjskih poslova Austrije Sebastijanom Kurcom, Kanade Stefanom Dionom, Francuske Žan-Markom Eroom, Poljske Vitoldom Vaščikovskim, Mađarske Peterom Sijartom i Gruzije Mihailom Janelidzeom.

Tokom 2016. realizovale su posjete crnogorskih zvaničnika sjedištu OEBS-a, kao i visokih zvaničnika ove organizacije Crnoj Gori:

23-24. februar 2016. – Učešće parlamentarne delegacije Crne Gore, s tadašnjim predsjednikom Skupštine Rankom Krivokapićem na čelu, na zimskom zasijedanju Parlamentarne skupštine OEBS-a.

8-10. april 2016 - Posjeta direktora Centra OEBS-a za prevenciju konflikta (CPC) Marsela Peška Crnoj Gori;

20. april 2016 - Obraćanje tadašnjeg ministra odbrane M. Pejanović-Đurišić na 816. sastanku Foruma OEBS-a za bezbjednosnu saradnju i sastanak sa generalnim sekretarom OEBS-a Lambertom Zanijerom; 15. jun 2016- Posjeta predstavnice OEBS-a za slobodu medija Dunje Mijatović Crnoj Gori;

11-12. jul 2016. - Posjeta generalnog sekretara OEBS-a Lamberta Zanjera Crnoj Gori, kojom prilikom se sastao sa najvišim državnim zvaničnicima;

20. septembar 2016- Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović je primio šefa posmatračke misije OEBS/ODIHR-a Romana Jakiča, u okviru niza sastanaka delegacije ODIHR-a sa predstavnicima crnogorskih institucija u susret parlamentarnim izborima u Crnoj Gori, koji su održani 16. oktobra 2016.

4. novembar Janina Hrebičkova, šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori boravila je u oproštajnoj posjeti Crnoj Gori, kada se susrela sa Predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem.

SAVJET EVROPE

MVPEI je, u izvještajnom periodu koordinisalo i aktivnosti državnih institucija vezanih za prava i obaveze proistekle iz članstva u Savjetu Evrope (SE), zatim imenovanja predstavnika Crne Gore u komitetima SE, te pratilo njihova učešća kroz izvještaje sa zasijedanja tih komiteta. MVP je nastavilo koordinaciju i praćenje saradnje nadležnih institucija u Crnoj Gori sa najznačajnijim komitetima i stručnim tijelima SE među kojima se naročito izdvajaju Venecijanska komisija, MONEYVAL, GRECO, GRETA, ECRI, CPT. Nastavljena je aktivna saradnja sa sekretarijatom Evropskog suda za ljudska prava, a kroz koordinaciju sa zastupnicom Crne Gore u Strazburu detaljno su analizirani i praćeni slučajevi i predstavke pred Evropskim sudom za ljudska prava.

MVP je pratilo nastavak sprovođenja aktivnosti od strane nadležnih organa u Crnoj Gori usmjerenih na realizaciju obaveza u ključnim oblastima prepoznatim u post-monitoring periodu PSSE u odnosu na Crnu Goru kao što su: unaprjeđenje izbornog procesa, jačanja nezavisnosti pravosuđa, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala; stanje u medijima.

Crna Gora se u 2016. pridružila svim izjavama delegacije Evropske unije pri Savjetu Evrope koje su se ticale prioriteta vanjske politike EU.

Tokom prethodne godine, najbitnije teme u okviru Savjeta Evrope koje je MVP pratilo kroz rad glavnih organa Savjeta Evrope (Komitet zamjenika ministara SE, Parlamentarna skupština Savjeta Evrope (PSSE), Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, Komesar SE za ljudska prava), bile su posvećene borbi protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu; migrantskoj krizi; obezbjeđivanju dugoročne efektivnosti nadzornih mehanizama Evropske Konvencije o ljudskim pravima; nastavku konsolidovanja reformi u cilju omogućavanja Sudu za ljudska prava da nastavi sa poboljšavanjem svojih

kapaciteta za rješavanje prioritetnih predmeta; jačanju efikasnosti, nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa u državama članicama; ljudskim pravima i vladavini prava na internetu; ravnopravnosti polova; pravima djeteta; jačanju demokratske sigurnosti u Evropi; pravima i slobodama za sve ljude bez diskriminacije po bilo kom osnovu; demokratskom građanstvu; jačanju vladavine prava.

Imajući u vidu međunarodni autoritet Savjeta Evrope na polju zaštite i promocije ljudskih prava, Crna Gora je pratila i učestvovala na svim relevantnim sastancima u ovom domenu sa akcentom na stanje ljudskih prava u sukobima (aktivnim ili zamrznutim) na evropskom tlu (Ukrajina, Moldavija, Gruzija, Ruska Federacija, Turska, Azerbejžan) kao i na planu izazova migrantske krize i u tom kontekstu prava migranata i tražilaca azila naročito prava nepraćenih maloljetnika i vulnerabilnih kategorija.

I u 2016. Crna Gora je u okviru relevantnih tijela SE prepoznata kao lider u regionu kad je riječ o zaštiti manjina i promociji prava pripadnika LGBTIQ populacije kao i lica sa invaliditetom.

Značajna je saradnja pravosudnih institucija Crne Gore sa SE u smislu implementacije standarda u oblasti pravosuđa, naročito imajući u vidu da u ovoj oblasti EU se većim dijelom oslanja na mišljenja SE prilikom ocjenjivanja napretka. Crna Gora aktivno prati reformu implementacije zaštite i promocije ljudskih prava dostavljajući blagovremeno izvještaje o sprovođenju deklaracija koje se tiču budućnosti Evropskog suda za ljudska prava. Posljednji takav izvještaj dostavljen je u januaru 2017. u vezi sa implementacijom Briselske deklaracije na nacionalnom nivou. Zapažene su i aktivnosti na reformi sistema izvršenja krivičnih sankcija u kojoj se primat daje restorativnoj u odnosu na retributivnu pravdu,

SE i EU su uspostavili novi model saradnje sa zemljama regiona - Horizontalni mehanizam za Zapadni Balkan i Tursku, koji je zvanično lansiran prvi put u nekoj od država učesnica, u Podgorici, 24. novembra 2016, iako su neki od projekata otpočeti u maju/junu 2016. Mehanizam će kroz naredne tri godine poseban fokus staviti na vladavinu prava, borbu protiv korupcije, ekonomskog i organizovanog kriminala, promociju antidiskriminacije i zaštitu prava ranjivih grupa. Osamdeset procenata sredstava obezbjeđuje EU, dok dvadeset procenata osigurava Savjet Evrope.

Aktivnosti regionalnog programa su zasnovane na preporukama monitoring tijela SE, ali jednako tako formirane i na osnovu potreba i prioriteta država članica u procesima evropskih integracija. Svi zahtjevi država ZB za tehničkom pomoći i ekspertizi prema SE i specijalizovanim tijelima organizacije (Venecijanska komisija, MONEYVAL, GRECO, GRETA), biće tretirani (finansirani) kroz ovaj značajan regionalni program. Ministarstvo vanjskih poslova koordinira učešće predstavnika državnih institucija u započetim projektima. U tom pravcu organizovana su dva koordinaciona sastanka (jun 2016.). Takođe, MVP učestvuje na najznačajnijim skupovima na državnom i regionalnom nivou vezano za implementaciju projekata, uključujući i sastanke Upravnih odbora pojedinačnih projekata. U cilju aktivnog doprinosa uspješnom funkcionisanju Horizontalnog

mehanizma, MVP je uspostavio odličnu komunikaciju i uspješnu saradnju sa nadležnim odjeljenjima Sekretarijata SE, specijalizovanim mehanizmima organizacije, kao i Programskom kancelarijom SE u Podgorici.

Izveštajem za Crnu Goru iz 2015. Manival (Komitet eksperata SE za procenjivanje mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma) je ukazao na nedostatke i dao preporuke za njihovo otklanjanje, u odnosu na nedovoljnu implementaciju rezolucija Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1267 o režimu sankcija individuama i entitetima i potpuni izostanak zakonskog okvira za primjenu rezolucije UN 1373 o anti-terorističkim mjerama (specijalne preporuke III u Izveštaju Manival-a).

S obzirom da preporuke nijesu do kraja implementirane, na 51. zasijedanju Komiteta Manival-a u septembru 2016. donijeta je odluka o produženju roka Crnoj Gori za ispunjenje preporuka do narednog zasijedanja (decembar 2016). U pomenutom periodu, tačnije 22. novembra 2016. Vlada Crne Gore je donijela zaključke kojima se utvrđuju nadležnosti institucija za obavljanje aktivnosti kako bi se realizovale pomenute preporuke, kao i rokovi do kojih će biti ostvarene. Uprkos navedenom, na 52. zasijedanju Komiteta Manival-a (13. decembra 2016.), konstatovano je da Crna Gora nije ostvarila predviđeni progres, i odlučeno je da se prema našoj zemlji aplicira korak 2 monitoringa. Ovaj korak predviđa posjetu predstavnika SE/Manival-a na visokom nivou Crnoj Gori, kako bi sa predstavnicima/ministrima nadležnih institucija, razgovarali o nedostacima evidentiranim u Izveštaju Manival-a. MVP koordinira, zajedno sa Ministarstvom finansija formiranje Radne grupe nadležne za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o restriktivnim mjerama, koje je u završnoj fazi. Izrada zakona je jedna od krucijalnih aktivnosti u cilju ispunjavanja preporuka Manival-a.

REALIZOVANE POSJETE I SUSRETI

Pregled posjeta u 2016. u organizaciji Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope za potrebe izvještavanja u okviru godišnjih izvještaja o radu.

Posjete crnogorskih visokih zvaničnika Savjetu Evrope:

- Zimsko zasijedanje Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, 24-29. januar 2016 – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske parlamentarne delegacije na prvom zasijedanju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope u 2016. bili su zamjena člana **Snežana Jonica** i sekretarka Delegacije **Jovana Adžić**.
- 28-30. januara 2016. Otvaranje sudske godine i svečana zakletva u Evropskom sudu za ljudska prava – prisustvovala delegacija Ustavnog suda na čelu sa predsjednicom **Desankom Lopičić**, delegacija Vrhovnog suda na čelu sa predsjednicom **Vesnom Medenicom**; predsjednica Upravnog suda **Branka Lakočević** i zastupnica Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava **Valentina Pavličić**.
- Zasijedanje Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope, 22-24. mart 2016. – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske delegacije pri Kongresu bili su gradonačelnik prijestonice **Aleksandar Bogdanović**,

predsjednica SO Nikšić **Sonja Nikčević**, potpredsjednica opštine Ulcinj **Zenepa Ljiković** i sekretarka **Vanja Starovlah**.

- Prolječno zasijedanje Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, 18-22. april 2016 – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske parlamentarne delegacije na zasijedanju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope u 2016. bili su šef delegacije **Predrag Sekulić**, i članovi **Marija Ćatović** i **Snežana Jonica** i sekretarka Delegacije **Jovana Adžić**.
- Ljetnje zasijedanje Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, 20-24. jun 2016. – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske parlamentarne delegacije na ovom zasijedanju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope u 2016. bili su šef delegacije **Predrag Sekulić**, i članovi **Goran Tuponja** i **Snežana Jonica** i sekretarka Delegacije **Jovana Adžić**
- Posjeta ministra održivog razvoja i turizma Branimira Gvozdenovića Strazburu, 5. jul 2016. - logistička podrška.
- Posjeta predsjednika Vlade Crne Gore **Mila Đukanovića** Strazburu (Savjetu Evrope i Evropskom parlamentu), 13-14. septembar 2016.– priprema, logistička podrška cjelokupne posjete i izvještavanje sa sastanka u SE, u delegaciji predsjednika Vlade bili su **Milan Roćen**, glavni politički savjetnik premijera i **Aleksandar Andrija Pejović**, državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač.
- Posjeta predsjednika Skupštine Crne Gore **Darka Pajovića** Savjetu Evrope, 13-15. septembar 2016, učešće na Evropskoj konferenciji predsjednika parlamenata – priprema, logistička podrška cjelokupne posjete i izvještavanje sa bilateralnih sastanaka održanih na margini skupa, u delegaciji predsjednika Parlamenta bili su savjetnik predsjednika Parlamenta za vanjsku politiku **Robert Markić** i savjetnica za medije **Ana Radonjić**.
- Jesenje zasijedanje Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, 10-14. oktobar 2016. – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske parlamentarne delegacije na ovom zasijedanju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope bili su šef delegacije **Predrag Sekulić**, i članovi **Goran Tuponja** i **Snežana Jonica** i sekretarka Delegacije **Jovana Adžić**
- Zasijedanje Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope, 19-21. oktobar 2016. – logistička podrška i izvještavanje. Predstavnici crnogorske delegacije pri Kongresu bili su gradonačelnik Berana **Dragoslav Ščekić** i sekretarka Zajednice opština **Vanja Starovlah**. U okviru programa CLRVE za promociju politike među mladima, Crnu Goru predstavljao **Dimitrije Jovičević**, student filozofije i politikologije na Univerzitetu u Veneciji.
- Posjeta ministra pravde Crne Gore **Zorana Pažina** Savjetu Evrope – 4. oktobar 2016. – priprema posjete, logistička podrška i izvještavanje. U delegaciji ministra Pažina bila savjetnica u Kabinetu **Đina Popović**.
- Posjeta **Škole demokratskog rukovođenja Stalnoj misiji** – 8. novembar 2016.
- Posjeta savjetnika predsjednika Vlade za ljudska prava **Jovana Kojičića** Savjetu Evrope – 17-18. novembra 2016. – logistička podrška i izvještavanje.
- Posjeta predsjednice Ustavnog suda **Desanke Lopičić** Savjetu Evrope – 5-6. decembar 2016. logistička podrška i izvještavanje.

Posjete/Konferencije u organizaciji SE van Strazbura:

- Konferencija ministara vanjskih poslova država članica SE – 20. maj 2016, - priprema, logistička podrška. Delegaciju Ministarstva vanjskih poslova predvodio je **Igor Jovović**, državni sekretar za politička pitanja.
- Konferencija ministara pravde država članica SE – Sofija, 22. april 2016, - priprema izlaganja, logistika i izvještavanje.

Posjete zvaničnika Savjeta Evrope Crnoj Gori u 2016:

- Predsjednik Venecijanske komisije **Dani Bukikio** boravio u Crnoj Gori na poziv predsjednika Skupštine Crne Gore, 22. februar 2016.
- Generalni direktor DGI u SE **Filip Buaja** boravio u Crnoj Gori 28. juna 2016.

III REGIONALNE ORGANIZACIJE I INICIJATIVE

MVPEI je, kroz implementaciju jednog od vanjsko-političkog prioriteta Crne Gore - jačanja dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje, aktivno učestvovalo u radu regionalnih organizacija i inicijativa, na političkom i ekspertskom nivou, koordiniralo i učestvovalo u izradi i implementaciji važnih regionalnih strategija, kao i pomagalo realizaciju prioriteta i kalendara aktivnosti predsjedavanja regionalnim mehanizmima.

Učešće na regionalnim konferencijama i sastancima na visokom nivou

U izvještajnom periodu realizovani su i sljedeći sastanci:

- Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP), Sofija (2. februar).
- Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja Zapadno-balkanske šestorke (WB6), Drač (31. mart).
- Sastanak Savjeta ministara Jadransko-jonske inicijative (JJI) i Forum Strategije Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR), Dubrovnik, (12-13. maj).
- Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica SEECP, Sofija (31. maj).
- Samit šefova država i vlada zemalja učesnica SEECP, Sofija (31. maj).
- Sastanak ministara vanjskih poslova Unije za Mediteran o regionalnoj saradnji i planiranju, Jordan (2. jun).
- Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja članica Centralno-evropske inicijative (CEI), Banja Luka (15-16. jun).
- Sastanak ministara vanjskih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), Soči (1. jul).
- Samit WB6/Berlinskog procesa, Pariz, (4. jul).
- Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova WB6, Njujork (21. septembar 2016); Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica SEECP, Njujork (21. septembar); Neformalni ministarski sastanak zemalja članica CEI, Njujork (22. septembar).
- Sastanak ministara vanjskih poslova Višegradske grupe i zemalja Zapadnog Balkana, Varšava (13. oktobar).

- Sastanak ministara vanjskih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), Beograd (13. decembar).
- Samit predsjednika Vlada zemalja članica CEI, Sarajevo (13. decembar).

MVPEI je, u okviru redovnih aktivnosti koje proizilaze iz članstva u regionalnim organizacijama i inicijativama, učestvovao na sastancima političkih direktora i nacionalnih koordinatora SEECP, RCC, JJI, EUSAIR, CEI, Regionalne organizacije za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC) i Fonda za Zapadni Balkan (WBF).

ČLANSTVO U REGIONALNIM MEHANIZMIMA

Sporazum o osnivanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih na Zapadnom Balkanu (RYCO) potpisan je na Samitu WB6 u Parizu, 4. jula, čime je Crna Gora postala učesnica tog mehanizma.

Crna Gora je u decembra obnovila status partnera za međusektorski dijalog u Organizaciji crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), na period od dvije godine (1. januar 2017-1. januar 2019).

Dogovoreno je produženje Sporazuma o osnivanju Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA), sa sjedištem u Danilovgradu, za period 1. avgust 2017 - 1. avgusta 2024.

PREDSJEDAVANJA CRNE GORE REGIONALNIM MEHANIZMIMA

Crna Gora je u 2016. završila dva jednogodišnja predsjedavanja: Regionalnom inicijativom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI) 21. juna i Centralnoevropskim ugovorom o slobodnoj trgovini (CEFTA) 31. decembra.

Tokom predsjedavanja MARRI, ojačana je saradnja sa relevantnim međunarodnim institucijama i povećana vidljivost inicijative kroz uspješno realizovane projekte u saradnji sa regionalnim i međunarodnim partnerima (CEI, Njemačka organizacija za tehničku saradnju (GIZ), Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi (PCC SEE), Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve (DCAF), Vlada Ujedinjenog Kraljevstva i Švajcarski državni sekretarijat za migracije).

Tokom predsjedavanja CEFTA, kojim je obilježena desetogodišnjica od potpisivanja Sporazuma, usvojen je CEFTA Dodatni protokol 5 o trgovinskim olakšicama, nastavljeni su pregovori o dodatnoj liberalizaciji trgovine uslugama u CEFTA regionu i intezivirana saradnja sa privatnim sektorom. Crna Gora je potvrdila svoju privrženost osiguravanju kontinuiteta i sinergije prioriteta CEFTA sa Strategijom za integrisani rast, ministarskim zaključcima CEFTA iz 2015. i zaključcima bečkog Samita WB6 iste godine.

UČEŠĆE CRNE GORE U RUKOVODEĆIM STRUKTURAMA REGIONALNIH MEHANIZAMA

Crnogorska predstavnik Ratka Sekulić izabrana je u junu 2016. za direktorku Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA) u Danilovgradu, što predstavlja afirmaciju i priznanje za kontinuirani doprinos koji Crna Gora daje unaprjeđenju regionalne saradnje.

Crnogorska predstavnik iz MVPEI, ambasador Tamara Mugoša, vrši funkciju direktora Regionalnog centra MARRI u Skoplju.

REGIONALNE STRATEGIJE

MVPEI je aktivno učestvovao u implementaciji Strategije EU za jadransko-jonski region (EUSAIR), kroz organizaciju i učešće na sastancima Stubova Strategije. U Podgorici je 19. aprila organizovan sastanak Stuba o plavom rastu, čiji su koordinatori Crna Gora i Grčka. MVPEI je tokom godine imenovao dva nacionalna koordinatora za EUSAIR i koordinirao mrežu koordinatora i članova Stubova.

MVPEI je koordinirao aktivnosti nadležnih ministarstava u okviru jedanaest prioriternih oblasti Strategije EU za dunavski region (EUSDR) i učestvao na sastancima nacionalnih koordinatora.

MVPEI je učestvovao u implementaciji Strategije razvoja Jugoistočne Evrope do 2020. (SEE 2020) kroz implementaciju Nacionalnog programa ekonomskih reformi.

ZAPADNO-BALKANSKA ŠESTORKA/BERLINSKI PROCES (WB6)

MVPEI je nastavilo aktivnosti u okviru WB6, promovišući značaj regionalne saradnje kroz infrastrukturne projekte u saobraćaju i energetici, kao preduslova za nacionalni i regionalni razvoj i evropsku perspektivu. Takođe, nastavljeno je sa implementacijom mekih mjera u oblasti saobraćaja i energetike, u cilju uklanjanja tržišnih barijera i ekonomske integracije regiona. Na Samitu WB6 u Parizu, 4. jula, na kojem su učestvovali predsjednik Vlade, ministar ekonomije, ministar prosvjete i državni sekretar MVPEI za evropske integracije, predstavljen je paket od pet infrastrukturnih projekata u okviru Agende povezivanja, od kojih Crna Gora učestvuje u dva regionalna projekta: Regionalni program energetske efikasnosti plus (REEP plus) i Fond za zeleni razvoj.

Takođe, Crnoj Gori su odobrena tri projekta u okviru XV poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira za tehničku podršku za pripremu projektne dokumentacije za tri projekta: idejni projekat za Jadransko-jonski gasovod (zajednički projekat s Albanijom i važan segment naše regionalne povezanosti), izradu projektne dokumentacije za projekte u oblasti vodosnabdijevanja i pročišćavanja otpadnih voda, i tehničku pomoć za nadzor radova na izgradnji postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Podgorici.

VI - KONZULARNI POSLOVI

GDKP MVPEI je u **2016.** obradio oko **12.337** predmeta, od kojih je svaki u prosjeku obrađen po 4 puta, što je značajno opterećenje na dnevnom nivou izvršilaca. Najveći broj predmeta se odnosio na uobičajene konzularne usluge: vize, legalizacije, međunarodnu pravnu pomoć, dostavu dokumenata, obavješćavanje stranih DKP, provjeru državljanstva, pribavljanje različitih potvrda, provjeru autentičnosti sertifikata i diploma, obezbjeđivanje diplomatskog odobrenja za strane i domaće državne vazduhoplove i brodove, oslobađanje od PDV i akciza za strane diplomate i druge subjekte na osnovu međunarodnih ugovora i aktivnosti na zaštiti konzularnih interesa naših državljana u inostranstvu.

Paralelno sa navedenim aktivnostima rješavana su i druga konzularna pitanja: državljanstvo, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, regulisanje prava na penzije iz drugih država, hapšenja, ekstradicije, smrtni slučajevi, potrage i dr.

U oblasti **vizne politike**, Generalni direktorat za konzularne poslove obradio je **3.174** predmeta, u koje ubrajamo izdate saglasnosti diplomatsko-konzularnim

predstavništvima Crne Gore, Republike Srbije i Republike Bugarske, kao i odbijene zahtjeve. Takođe je posredovano u **287** predmeta za izdavanje vize za državne činovnike Crne Gore.

U Generalnom direktoratu za konzularne poslove tokom 2016. jedan veliki dio aktivnosti bio je fokusiran na legalizaciju isprava za upotrebu u inostranstvu, izdavanje legitimacija, oslobađanje od plaćanja carina i PDV za strana DKP i međunarodne organizacije, evidentiranje ugovora i registraciju stranih DKP u Crnoj Gori.

U tom smislu posredovano je u postupku izdavanja oko **279** zahtjeva za izdavanje **diplomatskih, službenih i konzularnih legitimacija i 87 poreskih** identifikacionih kartica diplomatskom i službenom osoblju stranih DKP i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori. Izdato je **1774 izjava**, odnosno potvrda i uvjerenja za oslobađanje od plaćanja **PDV-a i carine** za službene i lične potrebe diplomatskog osoblja i diplomatsko konzularnih predstavništava, kao i oko **63 potvrde za potrebe projekata** u Crnoj Gori koji su finansirani međunarodnim donacijama. Takođe, obrađeno je oko **318 nadovjera** dokumenata radi njihove upotrebe u inostranstvu. Paralelno sa tim, rješavana su i druga konzularna pitanja: državljanstvo, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, regulisanje penzija iz drugih država, hapšenja, ekstradicije, smrtni slučajevi, potrage, posredovanje po pitanju pružanja međunarodnopravne pomoći u krivičnim, građanskim i upravnim stvarima i sl.

Tokom 2016, Generalni direktorat za konzularne poslove posredovao je u postupku pribavljanja **diplomatskih odobrenja za prelet i slijetanje vazduhoplova** Vlade Crne Gore, te vazduhoplova korišćenih za potrebe Vlade u vazdušnom prostoru drugih zemalja, a u svrhu prevoza crnogorskih zvaničnika. Evidentirano je **841** takvih zahtjeva, odnosno izdata je saglasnost za 841 diplomatska preleta stranih vazduhoplova preko teritorije Crne Gore ili slijetanja na našoj teritoriji. Takođe, Generalni direktorat za konzularne poslove obradio je **20** zahtjeva za **uplovljavanje stranih brodova** u teritorijalne vode Crne Gore.

Na funkciju počasnih konzula Crne Gore u inostranstvu 2016. postavljeno je njih **8**, i to: Andrei Stratan, Kišinev/Moldavija, Rudolf Autner, Bratislava/Slovačka Republika, Branko Azeski, Štip/Makedonija, Maria Vanessa S. Pastor-Ledesma, Manila/Republika Filipini, Milo Božović Granados, Peru/Lima, Jose Manuel Romero Tomasevich, Čile/San Havijer, Vichuda Rattanapian, Kraljevina Tajland/Bangkok i Marko Brajović, Brazil/Sao Paulo.

U skladu sa Uredbom o licima kojima se izdaje diplomatski i službeni pasoš, tokom 2016. izdato je **144 diplomatskih i 33 službena pasoša**.

Pored uobičajenih konzularnih poslova GDKP MVP je tokom 2016. pripremao izmjene i dopune Uredbe o viznom režimu u skladu s Šengenskim pravilima i nacionalnim interesima, utvrđivao tekstove sporazuma o uzajamnom ukidanju viza za diplomatske i službene pasoše sa određenim zemljama, učestvovao u formulisanju određenih izmjena u Zakonu o strancima.

Predstavnici GDKP MVP su u svojstvu članova Radne grupe za izradu sporazuma o readmisiji učestvovali u pregovorima i utvrđivanju tekstova tih sporazuma i implementacionih protokola sa nizom država. Učestvujući u radnim grupama MUP za implementaciju Šengenskog akcionog plana GDKP MVP je dao značajan doprinos mjerama i aktivnostima na ispunjavanju standarda EU u viznoj politici i na ostvarivanju kriterijuma iz poglavlja 23 i 24 (bezbjednost i vladavina prava).

GDKP MVP je tokom 2016. učestvovao u pripremi Poslovnika o radu Komisije za razgraničenje između CG i R. Hrvatske koji je stupio na snagu potpisivanjem od strane ministra MVP. Utvrđeno je Rješenje o zaštiti tajnih podataka iz domena rada Komisije za razgraničenje između Crne Gore i Republike Hrvatske, potpisano od strane ministra MVP.

Utvrđen je Nacrt Odluke o proglašenju crnogorske ekskluzivne ekonomske zone, o čemu se očekuje mišljenje Ministarstva saobraćaja i MUP-ove komisije za razgraničenje.

Održane su konzularne konsultacije sa Poljskom i Republikom Turskom.

Praćena je implementacija sporazuma o međusobnoj konzulrnoj zaštiti i izdavanju viza u državama u kojima CG nema svoj DKP radi poboljšavanja te saradnje i eventualno proširenje liste država kojima treba povjeriti konzularnu zaštitu.

VII - UPRAVA ZA DIJASPORU

AKTIVNOSTI U SKLADU SA STRATEGIJOM SARADNJE SA ISELJENICIMA ZA 2015-2018.

Tokom 2016. Uprava za dijasporu je radila u skladu sa Strategijom saradnje sa iseljenicima za period 2015-2018. i Akcionim planom realizacije Strategije, posebno na jačanju institucionalnog i zakonodavnog okvira unaprjeđivanja saradnje sa iseljenicima. Uprava je kontinuirano angažovana na konstituisanju moderne i organizovane strukture našeg iseljeničtva, a nastavila je sa aktivnostima na planu očuvanja i njegovanja jezika, kulture i tradicija, afirmaciji i jačanju državnog identiteta i pripadnosti državi Crnoj Gori, na jačanju komunikacija, informisanja, saradnje u oblastima nauke, obrazovanja i sporta, stvaranju sistemskih pogodnosti i olakšica za povratnike, zaštiti statusnih prava i položaja iseljenika kako u zemlji prijema, tako i u matičnoj zemlji Crnoj Gori, na unapređivanju privrednog partnerstva i nastojanju da iseljeničtvo bude aktivni sudionik društveno-ekonomskih prilika u Crnoj Gori. Posebna pažnja se poklonila i razvijanju osjećaja za filantropiju i donatorstvo.

AKTIVNOSTI NA NORMATIVNIM AKTIMA, INSTITUCIONALNOM JAČANJU I KADROVSKIM PROMJENAMA

Nakon što je 31. jula 2015, u Skupštini Crne Gore usvojen Zakon o saradnji Crne Gore sa iseljenicima, u 2016. se radilo na izradi podzakonskih akata: Pravilniku o kriterijumima za raspodjelu i upravljanje sredstvima za očuvanje i jačanje saradnje sa iseljenicima ("Službeni list Crne Gore, broj 79/2016"), Pravilniku o kriterijumima i postupku dodjele nagrada iseljenicima i organizacijama iseljenika ("Službeni list Crne Gore, broj 22/2016"), Odluci o obrascu zahtjeva, izgledu i sadržaju iseljeničke knjižice ("Službeni list Crne Gore, broj 4/2017"), kao i Poslovniku o radu Savjeta za saradnju sa iseljenicima. Oni su usvojeni na relevantnim nivoima (Vlada i Ministarstvo vanjskih poslova) i u 2017. se očekuje da profunkcionišu u svom punom kapacitetu.

Krajem 2016, nakon dugog usaglašavanja i sugestija, usvojen je Akcioni plan realizacije Strategije saradnje sa iseljenicima 2015-2018 koji se odnosi na period 2016-2018.

27. septembra 2016. održana je Konstitutivna sjednica Savjeta za saradnju sa iseljenicima. Na njoj su utvrđeni mandati svih 77 članova Savjeta, nakon čega su, u svečanom dijelu, uslijedili govori predsjednika Vlade Crne Gore, direktora Uprave za dijasporu i gradonačelnika Glavnog grada. Izabran je predsjednik Savjeta, kao i četiri

potpredsjednika. Formirano je i jedanaest odbora i izabrani njihovi predsjednici: Odbor za jačanje kulturnog i državnog identiteta, Odbor za nauku i prosvjetu, Odbor za sport, Odbor za informisanje, Odbor za zaštitu prava i položaja iseljenika, Odbor za privredno partnerstvo, Odbor za evropske i evroatlanske integracije, Odbor za pravna pitanja, Odbor za zdravstvo i zdravstvenu zaštitu, Odbor za ravnopravnost polova i Odbor za širenje crnogorske zajednice u svijetu.

Uprava je u septembru 2016. kadrovski pojačana sa dva II sekretara, koja su raspoređena u odsjecima za identitetsku i kulturno-prosvjetnu saradnju, odnosno za statusnopravna pitanja, finansije i iseljeničke isprave, u skladu sa novousvojenim Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji MVPEI, koji se odnosi na Upravu za dijasporu, a koji predviđa 17 sistematizovanih radnih mjesta podijeljenih u dva sektora, odnosno četiri odsjeka.

AKTIVNOSTI U OBLASTI KULTURE I OBRAZOVANJA

U januaru 2016. obilježeno je, u organizaciji Uprave, 100 godina stradanja crnogorskih iseljenika - ratnih dobrovoljaca na brodu Brindizi, koji je potonuo naletjevši na podvodnu minu kod albanske luke Medove, pri čemu je život izgubilo skoro 400 iseljenika. To je najveća katastrofa u istoriji našeg iseljeničtva. U pomen žrtvama, državne delegacije su izvršile polaganje vijenaca sa vojnog broda nadomak Medove, kao i na spomenik "Lovćenska vila" na Cetinju. Takođe je, povodom te godišnjice, u Rektoratu Univerziteta Crne Gore održana svečana akademija, na kojoj su govorili ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i direktor Uprave za dijasporu. Uprava je učestvovala i u izdavanju knjige "Vijek sjećanja, Medova 1916-2016" koju je izdala Matica crnogorska.

U periodu od 20-30. jula 2016. održana je jubilara, deseta po redu, Ljetnja škola jezika i kulture „Crna Gora moja postojbina“ namijenjena djeci naših iseljenika, koju Uprava za dijasporu organizuje u saradnji sa Zavodom za školstvo Crne Gore. Školu je pohađalo 55 polaznika, uzrasta od 9 do 15 godina, iz 11 zemalja: Albanije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske, Makedonije, Turske, Italije, Velike Britanije, Francuske, Argentine i Urugvaja. Tokom desetodnevnog boravka, učenja i druženja u odmaralištu „Lovćen – Bečići“, djeca iz dijaspore imala su priliku da na zabavan način upoznaju zemlju svojih predaka – kroz kolaž obrazovnih i kreativnih radionica iz crnogorskog jezika i književnosti, istorije, geografije, muzičke i likovne djelatnosti, kulturne baštine, crnogorskih igara i plesa, kao i sportskih aktivnosti. Nastava u Školi izvodi se po posebnim obrazovnim programima namijenjenim crnogorskoj dijaspori, a svim polaznicima Škole organizator je obezbijedio i komplet udžbenika „Crna Gora moja postojbina“. U okviru programa Ljetnje škole, organizovane su posjete Cetinju, podlovćenskom selu Dolovi, Mauzoleju na Lovćenu i Lipskoj pećini.

Škola maternjeg jezika u Frankfurtu, u organizaciji Udruženja MonteKöln, a uz podršku Udruženja Montenegro Wuppertal i Generalnog konzulata Crne Gore u Frankfurtu, počela je sa radom u martu 2016. Školu pohađa trinaest polaznika, a program se odvija po nastavnom planu Ministarstva prosvjete Crne Gore, kao i po udžbenicima "Crna Gora moja postojbina" namijenjenim djeci crnogorskih iseljenika, u izdanju Zavoda za školstvo i nekadašnjeg Centra za iseljenike.

Udruženje socijalne solidarnosti i kulture Jugoslavija-Crna Gora iz Istanbula i ove godine nastavilo je sa organizacijom kursa crnogorskog jezika namijenjenog potomcima naših iseljenika. Nastavu pohađa oko 20 polaznika.

Crnogorska zajednica Urugvaja organizovala je Školu maternjeg jezika u Montevideu koja je počela sa radom 15. decembra 2015. Školu pohađa 30 učenika, a nastava se odvija

jedanput sedmično. Za kompletnu organizaciju Škole zadužena je Crnogorska zajednica Urugvaja, uz tehničku pomoć u materijalu koju je pružila Ambasada Crne Gore u Buenos Ajresu i nastavni program Zavoda za udžbenike Crne Gore, namijenjen našim iseljenicima.

AKTIVNOSTI U OBLASTI INFORMISANJA I ISTRAŽIVANJA ISELJENIŠTVA

Uprava za dijasporu je i u 2016. radila na stvaranju informatičko-informativnih pretpostavki za svoj novi internet sajt i buduću evidenciju iseljenika.

Početkom 2016. Uprava za dijasporu je kreirala svoj novi zvanični sajt (portal), u skladu sa obavezom da bude na domenu gov.me, i izvršila migraciju podataka. Sajt Uprave za dijasporu je permanentno jako posjećen jer svakodnevno postavlja i po više aktuelnih članaka, koji su jako važni iseljenicima. U 2016. godini su se stekli uslovi da se nastavi sa prelaskom aplikacije o evidenciji iseljenika sa jednog makedonskog servera na crnogorski, koji će biti pod nadležnošću Ministarstva za javnu upravu. Takođe, stekli su se normativni uslovi za početak izdavanja tzv. iseljeničke knjižice, koju je propisao Zakon, a za koju vlada veliko interesovanje iseljenika.

U boljim uslovima koje je definisao Zakon, počinjemo i aktivnosti na istraživanju migracija, tj. iseljavanja u razne države prijema. O tome je u protekloj godini započet rad na pripremi memoranduma sa Centrom za istraživanje latinoameričkih migracija iz Buenos Ajresa, a uskoro će se nešto raditi i na planu iseljavanja u Tursku, u kojoj živi više stotina hiljada potomaka naših iseljenika. Ove vrste istraživanja iseljavanja su jako značajne, jer u nekim državama gdje imamo tzv. staru dijasporu (Turska, američke države) se poprilično gubi osjećaj za zemlju porijekla. Publikacije koje prate ovakva istraživanja svakako doprinose da se taj osjećaj polako vraća, a time povećava komunikacija i saradnja iseljenika sa matičnom Crnom Gorom.

AKTIVNOSTI U OBLASTI STATUSNO PRAVNIH PITANJA

U 2016. godini dosta se radilo na poboljšanju statusa naših iseljenika, naročito u okruženju. Uprava je intenzivno učestvovala u aktivnostima naših iseljeničkih udruženja u Srbiji, Kosovu, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, kao i udruženja u zapadnoj Evropi, a podržala je i formiranje novih udruženja (Udruženje Crnogoraca "Cetinje Indijana" u SAD, Crnogorsko akademsko društvo „LUČA“ u Ljubljani).

OCJENA UKUPNOG STANJA U ISELJENIČKIM UDRUŽENJIMA I PRAVCI BUDUĆIH AKTIVNOSTI

I u 2016. godini se puno radilo na planu povezivanja matične države Crne Gore sa njenim iseljeništvom. Normativno i institucionalno je ta saradnja veoma ojačana, tako da iseljenici imaju brojne mogućnosti da ostvare saradnju sa svojom Crnom Gorom.

U zavisnosti od države prijema u kojoj žive naši iseljenici, imamo različite situacije u smislu njihove organizovanosti i kvaliteta saradnje sa matičnom državom.

U regionu je situacija sa iseljeništvom vrlo kompleksna. U skladu sa Zakonom i članom koji definiše pojam 'iseljenik', u nekim državama se iseljenišтво koje se iselilo sa prostora Crne Gore, gdje danas predstavlja manjinu, okreće drugoj matičnoj državi, onoj u kojoj njegova nacija predstavlja većinu, tako da se ponegdje naša saradnja sa iseljenicima svodi na saradnju sa etničkim Crnogorcima (Kosovo). Ovakvih slučajeva ima i u nekim državama Zapadne Evrope, kao i Amerike, pogotovo Latinske amerike (Argentina). Još jednom se potvrđuje sva kompleksnost saradnje sa iseljenicima u državama koje su po Ustavu države građana, kao što je to Crna Gora.

Ipak, smatramo da se samo strpljivim radom i saradnjom iz koje će proisteći osjećaj naših iseljenika da matična država o njima brine, stvari mogu kretati u pozitivnom pravcu. Tome u prilog ide i veći budžet koji je definisao Zakon, iz kojeg proističe i obaveza o većem izdvajanju za kvalitetne projekte saradnje, za koje će uskoro biti objavljen javni poziv.

U Srbiji ne funkcioniše Nacionalni savjet crnogorske nacionalne manjine, nakon što smo očekivali prevazilaženje poteškoća u radu tokom prethodne godine. Kosovu predstoje izmjene Ustava koje treba da ustanove crnogorsku manjinu kao ustavnu kategoriju. Tada bi se i položaj Crnogoraca na Kosovu poboljšao, pokrenuli mehanizmi izdvajanja sredstava za njih iz državnog budžeta, a takođe i stvorile mogućnosti za njihovo kandidovanje za projekte koji jačaju njihov položaj i status.

U ostalim državama regiona (Slovenija, BiH, Makedonija), u našem iseljentištvu vlada status quo, što znači da svuda postoji nekoliko organizacija koje imaju određenih aktivnosti i želje za saradnjom sa matičnom državom, a određeni dio je pasivan.

U zapadnoevropskim državama i na američkom kontinentu i u 2016. su bile aktivne neke vrlo dobro organizovane iseljeničke organizacije, koje već tradicionalno godinama okupljaju naše iseljentištvo, po običaju oko značajnih praznika, angažujući umjetnike iz Crne Gore. One imaju uhodane načine komunikacije sa svojim zavičajima u Crnoj Gori, i internet sajtove i portale koji su prilično posjećeni. Jako je izražen osjećaj pomaganja i dobročinstva, naročito kod udruženja koja okupljaju naše iseljenike sa sjevera Crne Gore. U tom smislu je u novembru 2016. statua ISKRA, koja se dodjeljuje za filantropiju, pripala iseljeničkom udruženju "Bihor" iz Luksemburga, za nesebičan doprinos Crnoj Gori kroz dugi niz godina.

Značajne promjene kod našeg iseljentištva dešavaju se u Turskoj, gdje iseljentištvo polako počinje da predstavljaju i faktor povezivanja gradova, Crne Gore i Turske, iz čega treba da proistekne i privredna saradnja. U tom smislu, karakteristično je, tokom 2016, bratimljenje gradova Berana i Karaisali, koji je jedna od opština u adanskoj oblasti, kao i našeg Bara i grada Adane. To su dobri primjeri povezivanja gradova u čemu iseljentištvo koje tu živi igra glavnu ulogu. U Turskoj se sve više kod našeg iseljentištva budi osjećaj porijekla, čemu svakako doprinosi dobra saradnja iseljeničkih udruženja sa matičnom državom, naročito u smislu organizovanja škole jezika i štampanja časopisa koji pišu o Crnoj Gori.

Sveukupno uzevši, striktna primjena odredaba Zakona, kao i povećanje budžeta, već daju određene rezultate na prostoru našeg ukupnog iseljentištva, koje broji 126 iseljeničkih udruženja i veliki broj humanitarnih organizacija koje su usmjerene na saradnju sa Crnom Gorom. Konstituisanje Savjeta za saradnju sa iseljenicima, uvođenje iseljeničke knjižice, dodjeljivanje nagrada i jasno definisanje načina izdvajanja iz uvećanog budžeta za iseljeničke programe i projekte, uvodi jednu novu klimu u odnosu iseljenika prema Crnoj Gori, a time i veće povjerenje i jačanje prije svega državnog identiteta, tj. jačeg osjećaja o pripadnosti državi Crnoj Gori, kao i jače integrisanje naše iseljeničke zajednice.

VIII - MEĐUNARODNO-PRAVNI POSLOVI

U toku 2016, Odjeljenje za međunarodno pravne poslove je, u skladu sa svojim nadležnostima, koordiniralo aktivnosti između relevantnih ministarstava i ambasada u cilju usaglašavanja sporazuma, održavanja pregovora, pripreme mišljenja na nacrtu i osnove za vođenje pregovora, kao i ostale dokumente, u skladu sa Zakonom o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora. Vršeni su poslovi pripreme

međunarodnih i administrativnih sporazuma za potpisivanje, koju uključuju pravno-tehničku redakтуру, pripremu alternata i punomoćja za potpisivanje. U skladu sa obavezom koja je definisana Zakonom o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, Odjeljenje za međunarodno pravne poslove je deponovalo međunarodne sporazume u registar originala i relevantnim ministarstvima dostavljalo evidentirane kopije. Odjeljenje je radilo i na pripremi nacрта i usaglašavanju sporazuma koji su u isključivoj nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova. Kroz pripremanje odluka o objavljivanju, odnosno zakona o potvrđivanju, Odjeljenje je dalo svoj doprinos za stupanje na snagu zaključenih sporazuma u skladu sa njihovim završnim odredbama.

Pored rada na značajnom broju sporazuma koji su u proceduri usaglašavanja, Odjeljenje za međunarodno pravne poslove, vršilo je poslove u vezi sa pripremom za potpisivanje bilateralnih sporazuma koji su zaključeni u 2016:

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Argentine o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji, potpisan 6. juna 2016;

-Sporazum između Crne Gore i Republike Bugarske o socijalnom osiguranju, potpisan 1. februara 2016;

-Administrativni sporazum za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Bugarske o socijalnom osiguranju, potpisan 1. februara 2016;

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o saradnji u oblasti turizma, potpisan 14. juna 2016;

-Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Češke Republike o saradnji u oblasti energetike i infrastrukture, potpisan 12. jula 2016;

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Brazila o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša, potpisan 8. novembra 2016;

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Brazila o ukidanju viza za nosioce običnih pasoša, zaključen razmjenom nota od 31. maja 2016. i 9. juna 2016;

-Memorandum o saglasnosti između Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore i Instituta službe vanjskih poslova Ministarstva vanjskih poslova Republike Indije, potpisan 20. maja 2016;

-Memorandum o saradnji između Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore i Ministarstva inostranih poslova Republike Kosovo, potpisan 4. marta 2016;

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, potpisan 6. oktobra 2016;

-Aneks Protokola o saradnji između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Makedonije u oblasti vojne obuke, potpisan 16. i 22. februara 2016;

-Zajednička izjava o namjeri između Ministarstva ekonomije Crne Gore i Ministarstva energetike i zdravstva Republike Malte, potpisana 11. januara 2016;

-Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Malte o naučnoj i tehnološkoj saradnji, potpisan 20. aprila 2016;

-Memorandum o razumijevanju između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore i Ministarstva ruralnog razvoja i zaštite potrošača Savezne pokrajine Baden-Virtmeberg, potpisan 15. januara 2016;

- Ugovor između Crne Gore i Republike Portugal o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak, potpisan 11. ili 12. jula 2016;
- Sporazum između Crne Gore i Slovačke Republike o socijalnom osiguranju, potpisan 20. maja 2016;
- Administrativni sporazum za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Slovačke Republike o socijalnom osiguranju, potpisan 20. maja 2016;
- Memorandum o saradnji između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i prehrane Republike Slovenije, potpisan 15. januara 2016.
- Program međunarodne razvojne saradnje između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije za period 2016-2017. godinu, potpisan 12. decembra 2016.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblastima kulture i obrazovanja, potpisan 12. decembra 2016.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Kraljevine Španije o uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, potpisan 25. maja 2016.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Saveznog savjeta Švajcarske o policijskoj saradnji u borbi protiv kriminala, potpisan 7. aprila 2016.
- Sporazum o saradnji između Crne Gore i EUROJUST-a, potpisan 3. maja 2016.

Tokom 2016, nastavljene su aktivnosti na konsolidaciji bilateralnog ugovornog stanja i preciznog definisanja bilateralnog pravnog okvira koji je zaključen u periodu prije obnove crnogorske nezavisnosti. Tokom 2017. realno je očekivati završetak konsolidacije ugovornog stanja sa Mađarskom i Republikom Češkom. Sa nizom drugih država su u toku pregovori o konsolidaciji ugovornog stanja.

MEĐUNARODNE RESTRIKTIVNE MJERE

Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama počeo je da se primjenjuje u januaru 2015. U 2016. nastavljen je rad na implementaciji ovog zakona. Shodno članu 7 Zakona donesene su dvije odluke i to: Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2011/72/ZVBP od 31. januara 2011, 2011/79/ZVBP od 4. februara 2011, 2012/50/ZVBP od 27. januara 2012, 2012/724/ZVBP od 26. novembra 2012, 2013/72/ZVBP od 31. januara 2013, 2013/409/ZVBP od 30. jula 2013, 2014/49/ZVBP od 30. januara 2014, 2015/157/ZVBP od 30. januara 2015. i 2016/119/ZVBP od 28. januara 2016. povodom situacije u Tunisu i Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1267 (1999), 1333 (2000), 1363 (2001), 1373 (2001), 1388 (2002), 1390 (2002), 1452 (2002), 1455 (2003), 1456 (2003), 1526 (2004), 1617 (2005), 1699 (2006), 1730 (2006), 1732 (2006), 1735 (2006), 1822 (2008), 1904 (2009), 1989 (2011), 2083 (2012), 2170 (2014), 2161 (2014), 2178 (2014), 2199 (2015), 2214 (2015) i 2253 (2015) prema članovima organizacija Islamska Država Irak i Levant (Isil) i Al-kaida i sa njima povezanim pojedincima, grupama, subjektima i entitetima.

Takođe, planirana je Izmjena i dopuna Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama kojim će se propisati mehanizmi za primjenu mjera u skladu sa rezolucijama Savjeta

bezbjednosti UN (1733) i standardima Radne grupe za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca (FATF).

IX ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

U MVP se, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta neophodnih za pružanje efikasne podrške u ostvarivanju prioriteta vanjske politike, tokom 2016, nastavilo sa uvođenjem novih i usavršavanjem postojećih oblika organizovanja, pravila i procedura vezanih za regulisanje unutrašnjih odnosa i procesa rada.

U januaru 2016. Vlada Crne Gore utvrdila je **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta**. Pravilnikom je utvrđena unutrašnja organizacija i sistematizacija Uprave za dijasporu kao organa u sastavu Ministarstva, kao i dopuna radnih mjesta u okviru Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti, obzirom na povećanje obima posla nakon dobijanja poziva za članstvo Crne Gore u NATO, kao i izmjene i dopune radnih mjesta u okviru drugih organizacionih jedinica Ministarstva.

Postupajući po preporukama Državne revizorske institucije datim u Izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. u Ministarstvu je izrađen **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta**, koji je Vlada Crne Gore utvrdila na sjednici održanoj 8. septembra 2016. a u kojem je posebna pažnja posvećena poslovima u oblasti finansija i javnih nabavki, odnosno jačanju administrativnih kapaciteta koji se odnose na pripremu predloga godišnjeg budžeta Ministarstva, po svim organizacionim jedinicama u zemlji i inostranstvu.

Zatim, izrađen je Izvještaj o realizaciji izrečenih preporuka iz Izvještaja o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. kojim je Ministarstvo obavijestilo Državnu revizorsku instituciju o preduzetim aktivnostima po izrađenim i dostavljenim preporukama.

Procesuirana su na usvajenje podzakonskih akata, i to: **Uredba o raspoređivanju diplomatskih zvanja grupu poslova** („Službeni list Crne Gore“, br. 25/2016.) kojom su u skladu sa čl. 22 st. 3 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, diplomatska zvanja, u zavisnosti od složenosti poslova, odgovornosti i drugih elemenata bitnih za vrednovanje određenog posla, raspoređuju u određene grupe poslova i izražavaju određenim koeficijentima.

Uredba o izmjenama i dopunama uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u DKP-u („Službeni list Crne Gore“, br. 32/2016.) kojom je izvršeno prilagođavanje raspoloživim budžetskim sredstvima i dodatno normiranje procesa obračuna dodataka i drugih primanja.

Uredba o izmjenama i dopunama uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u DKP-u („Službeni list Crne Gore“, br. 47/2016), kojom se u skladu sa realnim potrebama i tržišnim faktorima u zemljama prijema uređuje pravo na naknadu troškova stanovanja koje zaposleni ostvaruje za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu, kao i pravo na naknadu troškova selidbe prilikom upućivanja na rad u diplomatsko-

konzularno predstavništvo i povratka sa rada iz diplomatsko-konzularnog predstavništva, odnosno regulisane su sve vrste troškova za koje se može ostvariti naknada i do koje visine, kao i dokumentacija koju je potrebno priložiti da bi se ostvarilo ovo pravo.

Pravilnik za postupanje Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore prilikom sprovođenja postupka javne nabavke neposrednim sporazumom br. 05/4-9/5 kojim se definišu osnove pripreme i vođenja postupaka javnih nabavki neposrednim sporazumom u Ministarstvu.

U februaru 2016. donijeta je odluka o otvaranju Stalne misije Crne Gore pri Organizaciji Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO), sa sjedištem u Rimu, kao i o otvaranju Stalne misije Crne Gore pri Međunarodnoj agenciji za obnovljivu energiju (IRENA), sa sjedištem u Abu Dabiju. **Na kraju 2016. Crna Gora je imala ukupno otvorenih 37 diplomatsko-konzularnih predstavništava u inostranstvu, od čega 27 ambasada, 6 misija na 8 lokacija: UN – Njujork, Ženeva, Pariz, OEBS - Beč, NATO – Brisel, EU - Brisel, Savjet Evrope - Strazbur i STO – Ženeva i 4 generalna konzulata.**

Imajući u vidu značaj informacionih sistema za funkcionisanje Ministarstva, u 2016. je nastavljeno sa realizacijom projekta **uspostavljanja zaštićene elektronske komunikacije i IP telefonije** između unutrašnjih organizacionih jedinica Ministarstva i diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu, do sada je povezano 16 diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore, gdje je ostalo raspoložive opreme za povezivanje još 8 prioriternih DKP-a (oprema nije kupljena za sva DKP-a).

U Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, **koje je u skladu sa čl. 60b Uredbe o izmjenama i dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave nastavilo da radi kao Ministarstvo vanjskih poslova u granicama nadležnosti utvrđenih navedenom Uredbom, na kraju 2016. u zemlji je popunjeno 119 radnih mjesta i 9 mjesta u Upravi za dijasporu, dok su u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore u inostranstvu popunjena 93 radna mjesta, a 16 lica je angažovano po osnovu Sporazuma o upućivanju na rad na određeno vrijeme državnih službenika iz drugih državnih organa u diplomatsko-konzularna predstavništva. Takođe, u diplomatsko-konzularnim predstavništvima radi obavljanja administrativno-tehničkih poslova angažovano je 112 lica kao lokalno osoblje.**

U cilju informisanja javnosti i tokom 2016. se **nastavilo sa redovnim unosom i ažuriranjem svih sadržaja na internet stranici Ministarstva**, a dodatno je **uspješno riješeno 69 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.**

Za funkcionisanje Ministarstva za 2016. Zakonom o budžetu Crne Gore za tu godinu bilo je opredijeljeno 18.305,244,08 eura, od čega je utrošeno 17.180,279,19 eura.